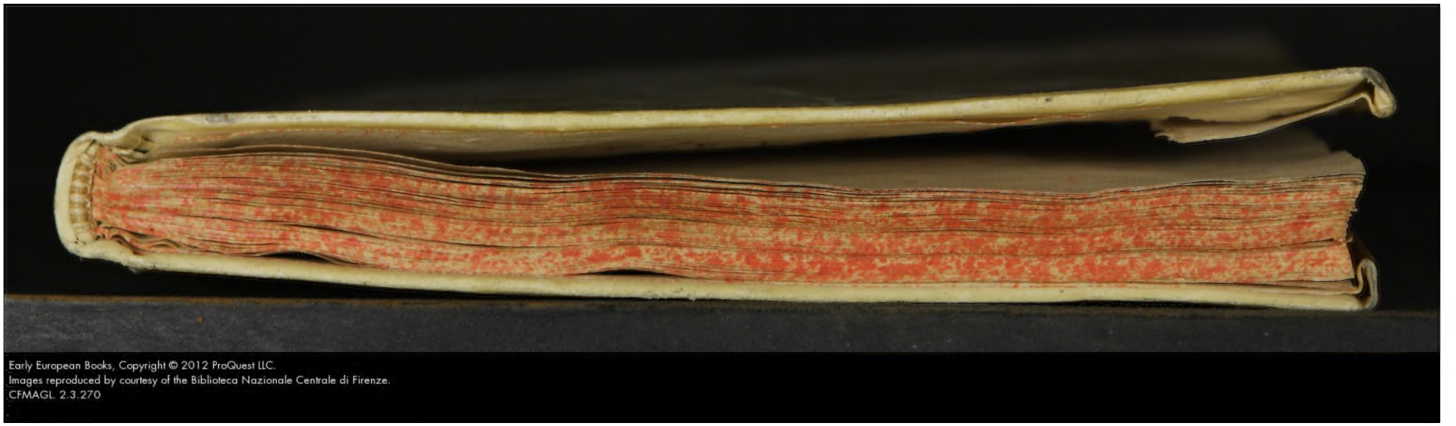
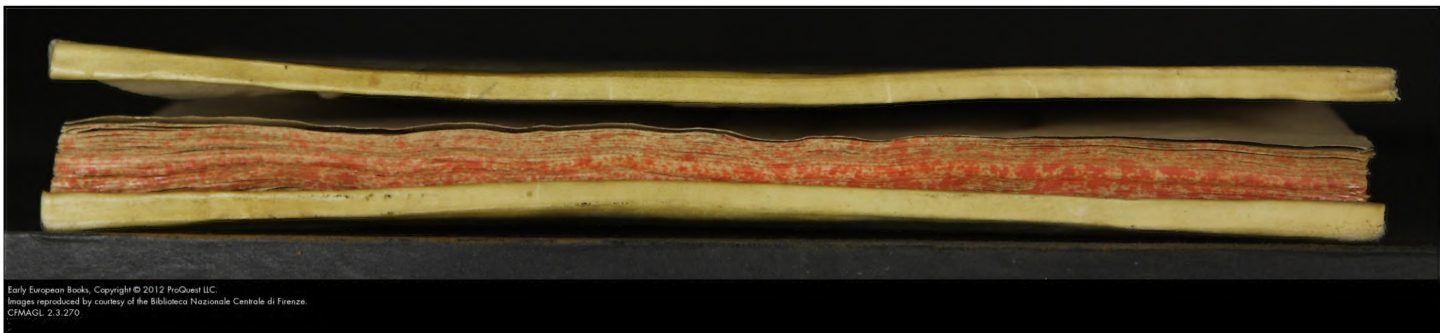

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.3.270

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.3.270

Early European Books. Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CfMAGL 2.3.270

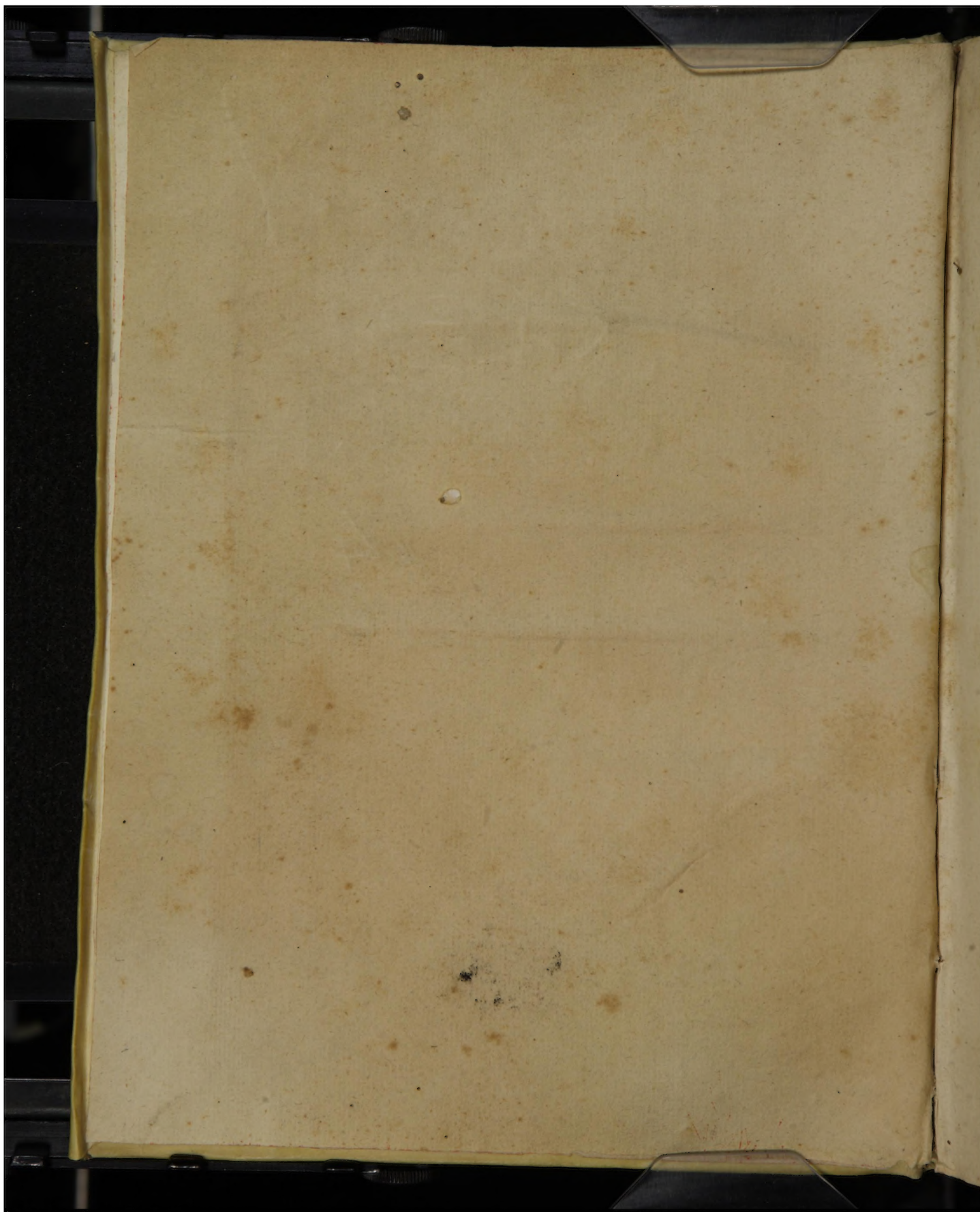
2 Q.3 2.3.270

XXXIX

CLEM.

G. P. IVN

4

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ
ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ
ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.
CLEMENTIS
AD CORINTHIOS
EPISTOLA PRIOR.

Ex laceris reliquijs vetustissimi exemplaris Biblio-
thecæ Regiæ, eruit, lacunas explevit, Latine ver-
tit, & notis brevioribus illustravit.

PATRICIUS IUNIVS *Pet. F. Scotobritannus,*
Sere^{mo} Britanniarum Fr. & Hib. Regi
CAROLO à Bibliothecis.

Βασιλεὺς ἁγίων, ἁγιάζοντε διτῶρι.

OXONII,
Excudebat IOHANNES LICHFIELD
ACADEMIÆ Typographus
An. Dom. MDCXXXIII.

SERENISSIMO
AC POTENTISSIMO

Principi, CAROLO Britannia-
rum Fr. & Hib. Regi.

*C*lementis Romani, Apo-
stolorum ætati supparis,
Pauli discipuli, & Petri,
doctrinâ, pietate, ac marty-
rij gloriâ successoris, verè
genuinum hoc scriptum
est à iam præteritis, tot retrò seculis desideratum, &
votis ab omnibus qui sacram antiquitatem vene-
rantur

rantur, ac literas meliores colunt, flagrantissimis
expetitur, augustissimis tandem, REX SERE^{me}
ET REGVM OPTIME, nominis tui au-
spicijs, lucem aspicere gestit. Te iustitiâ & cle-
mentia terras moderante, qui in cœlis & libro
vitæ nomen inscriptum habet, genus humanum
rursus invisere, et cœlo typographico per orbem
universum quâ Sol patet, diffundi gloriatur.
Thesaurus hic incomparabilis, qui in tenebris
oblivionis, tanquam in penetralibus & visceri-
bus terræ, per tot annorum centurias altissimè
defossus jacuit, felicitati tuorum temporum,
REX Sere^{me}, servatus est, & duplicis domini
jure, quia in fundo tuo inventus, & à servo ac
mancipio tuo erutus (addo etiam, quòd non casu,
aut cœco aliquo & fortuito impetu, sed consilio
& imperio tuo, è latebris in lucem & diem pro-
tractus sit) te dominum solum agnoscit, tuâq;
munificentissimâ dextrâ in populos spargi, &
tanquam uberrimo congiario gentes omnes lo-
cupletare

cuplet, are desiderat. Neq. enim æquum est, ut
diutius vnus bibliothecæ angustijs, licet Regiæ,
claudatur, quod Christiano orbi prodesse potest,
nec inexhausta tua liberalitas, & boni publici
studium, quo flagras, vnquam hoc sinet. Ad me
quod attinet, si temâ huic nostro labori, & in-
dustriæ qualicumq. album calculum Sere^{ma}
Ma^{tes} V^a adjecerit, præmio satis amplo me
beabit, & ad maiora, quæ in manibus habeo, ani-
mos addet, & accendet. Interea Deum Opt:
Max: veneror, ut Sere^{ma} Ma^{tes} V^a vna cum
lectissima Heroïna castissimâ ibori consorte, &
beatâ sobole, subditis tuis, quorum tutela &
securitas saluti vestræ inuitur, quamdiutissi-
mè florentem & incolumem præstet, ut sena-
tum fidelem, populum obsequentem, regiam tu-
tam, & imperium securum, largiatur, pacemq.
& concordiam, quam Ecclesiæ Romanæ nomi-
ne, diuinâ hac & planè Apostolicâ epistolâ, dis-
sentientibus olim Corinthijs, author sua sit, te
principe

*principe, pacis amantiſſimo, et Pacifici filio,
tuis Eccleſiis et Regnis, firmam, ſtabilem, et
perpetuam eſſe velit: γένοιτο, γένοιτο.*

Sere^m Ma^{tis} V^a ſervus,
ac ſubditus humillimus

PATRICIUS IVNIUS P.F.

VETERVM
TESTIMONIA
DE CLEMENTE

Romano, & eius scriptis.

Paulus ad Philipp. 4. 3.

Καὶ ἐρωτῶ ὑμᾶς σὺν τῇ χάριτι, συλλαβεῖσθαι αὐτοὺς· κίπτετε ἐν τῷ κυρίῳ
χαλῆθ' συναθροισθὲν μοι, ὡς καὶ Κλήμης, καὶ τῶν λοιπῶν συνεργῶν μου, ὅτι
τοὺς ὀνόματι ἐν βίβλῳ ζῶσι.

Ignatius epist. ad Trallenses.

Τὴν ὑπακοήν, ὡς καὶ ὁ μέγας τῶν ἀγγέλων δυνάμις ἀντιπροσώπως αὐ-
τῷ ἀντιπύρει καὶ δακτύλῳ, καὶ ἀμφοτέρω Στίφεν, καὶ ἄρ' Ἰακώβ' τῷ μα-
κάρι, καὶ Τιμόθε' καὶ Λιν' Παύλῳ, καὶ Ἀντάνα' καὶ Κλήμει Πόντῳ.

Idem ad Philadelph.

Ὁ ἰσχυρὸς τῶν ἀποστόλων ὡς Βλάσ' Ἰωσή τῷ Ναῦν, ὡς Μελχισεδ' ἐκ,
ὡς Θλασιαν, ὡς Ιερικαν, ὡς τὸν Καθηγὸν Ἰωάννην, ὡς τὸν ἡγεμῶνα μαθη-
τῶν

τῶν, ὡς Τιμόθεου, ὡς Τίτου, ὡς Εὐωδίου, ὡς Κλήμεντος, τῶν ἐν ἀγνείᾳ ἐξελεσθῆ-
των ἢ βίον.

Iustinus ad Orthodoxos resp. 74.

Εἰ τῆς παρούσης καλῆς αἰτίας τὸ τέλος ἐστίν, ἢ διὰ τοῦ πνεύματος κείνου τῶν ἀπεβῶν,
καὶ ἀφ' αὐτοῦ γέγοναί περὶ τῶν τε ὑποστόλων, ἐπὶ ᾧ καὶ τῆς Σιβύλλης, καὶ ὡς
ἐποίησεν ὁ μακάριος Κλήμης ἐν τῇ πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῇ.

Irenaeus lib. 3. cap. 3. ex Euseb. hist. eccles. lib. 5. cap. 6.

Ομολογῶντες οὐκ οἰκοδομῆσαντες οἱ μακάριοι ἀπόστολοι ἡ ἐκκλησίαν,
λίαν πλὴν τῆς ἐπισκοπῆς λειτουργίαν ἐνεχείρισαν· τῆς τοῦ λίου Παύλου
ἐν ταῖς πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολαῖς μέμνηται· διαδέχεται δ' αὐτὴν Ἀνάγ-
κλητος· μετὰ τοῦτον δ' αὖτε τὸ πῶς ἀπὸ τῶν Ἀποστόλων ἡ ἐπιτιμοπὴν κληροῦται
Κλήμης, ὁ καὶ ἑωρκαῖος τῶν μακαρίων ἀποστόλων, καὶ συμβεβηκώς αὐτοῖς· καὶ ἐπ' ἐ-
κείνου τὸ κήρυγμα τῶν Ἀποστόλων, καὶ τῇ παρὰ θεὸν περὶ ὁρθολογίας ἔχων, ἐμῆς.
ἐπεὶ πολλοὶ ὑπελείποντο τότε ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων δεδιδαγμένοι. Ἐπὶ τούτοις οὐκ
Κλήμεντος ἐκείνου τοῖς ἐν Κορίνθῳ γενομένης ἀδελφοῖς, ἐκείσεθεν ἢ ἐν
Ρώμῃ ἐκκλησία ἱκανοτάτῃ Ἰερουσὴν τοῖς Κορινθίοις, εἰς εἰρήνῃ συμβιβάζουσα
αὐτοὺς, καὶ αἰνεῖται τὴν πίσιν αὐτῶν, καὶ ἦν νεώτερον τῶν Ἀποστόλων παρὰ θεὸν
ἐλήφθη.

Clementis Alexandrinus lib. 4. Strom.

Ναὶ μὴν ἐν τῇ πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῇ ὁ ἀπόστολος Κλήμης καὶ αὐτὸς ἡμῶν
τυποῖν πρὸς τὸ γνωστὸν ὑπογράφων λέγει. Τίς γὰρ παρεπιδημήσας πρὸς
ὑμᾶς, ἢ πανέρετον καὶ βεβαίαν πίσιν ὑμῶν ἢ ἐδοκίμασεν; ἢ τε σάφους καὶ ἐπι-
εικῆ ἐν Χριστῷ ἐνστάσαν ἢ ἐδαύμασεν; καὶ τὸ μέγαλο πρὸς τῆς φιλοξενίας ὑμῶν
ἡμεῖς ἐκκήρυξεν; καὶ τὴν τελείαν καὶ ἀσφαλῆ γνώσιν ὑμῶν ἐμακάριε; ἀπορωπολή-
τως γὰρ πάντα ἐποιεῖτε, καὶ ἐν τοῖς νομίμοις τοῦ Θεοῦ ἐπορεύσατε. Et statim infra.
Ἀτενίσταμι ὑν εἰς τὰς τελείας λειτουργήσαντας ἀπὸ τῆς μεγάλης προπέτειας δόξης.
ἀδελφὸν Εὐάχ, ὃς ἐν ὑπακοῇ δικαίως ἀρεθεῖς, μετετέθη &c. quae sequuntur
ex Clementis ad Corinthios Epistola, strictim excerpta.

Idem

Idem lib: 4. Strom.

A γίνεσθαι καλὸν ἐστὶ καὶ ἐξ ἑαυτοῦ ἀποδοῦναι καὶ ἀλλοτρίοις τὰς διαφο-
 ρὰς ἐκτελεῖν καὶ ἡ καὶ τὰ ἐκκαλεῖται *διδασκον*. Ἦτοι τίς ποτε ἦτο δι-
 νάτις ποτὶ τὴν αἴσθησιν ἢ ποτε ἐκ διακρίσεως λόγων ἢ ποτε γινώσκῃ ἐξ ἑρ-
 & quæ supra immediate præcedunt Αὐτὴ ἡ πάλιν οὐ κατὰ *διδασκον* εἶναι
 ἀλλ' οὐδ' ἐκ τῆς αἰσθητικῆς ἀναγωγῆς καὶ ἐκ διακριτικῆς αὐτῆς ἢ ἐξ ἑρ-
 σῶς, ἐκ ἡμετέρας περὶ τὴν ἐκκαλεῖται καὶ ἀλλοτρίοις τὰς διαφο-
 ρὰς. *priora lib. o. Strom. repetuntur.* Ἦτοι πάλιν αὐτὸς δὲ περὶ τῆς &c.

Idem Lib: 5. Strom.

[illegible]

Original in MS. lib. 2.

Memoris sunt Clemente Apostolorum discipulus etiam eorum quos
Matth. Desagregati nominant, atq. illius parit orbis terre ad quam
neq. nostrorum quisquam accedere potest, neq. ex ibi qui ibi sunt quisi-
quam transire ad nos, quos & ipsos mundos appellavit, cum ait. Oce-
anus intransibilis est hominibus, & hi qui trans ipsum sunt mundi,
qui his eisdem dominatoris Dei dispositionibus gubernantur. & quæ
sequuntur paulo infra.

Idem contra Celsum Tom. 2.

[illegible]

Διὰ τὴν ἑταίραν τὴν ἡγεμονίαν τῶν Ῥωμαίων ἐκκλησίας ἀνεκκλητον, ἐπε-
 σιν ὅπως ποιεῖται τὸν δευτέρου διαβήχου Κλήρους, ὃν σωτηρὸν ἐμὴν γενέτω
 Φιλίπποις ὁπισθελών οὐκ ἀπέσθητο διδάσκει λέγων· μὴ καὶ κλήρωσις καὶ ἡ τοῦ λοι-
 πῶν σωτηρῶν καὶ ὡς τὸ ἐβόλευτο ἐκ βίβλου ζωῆς· ταυτοὶ δὲ αὐτὸ ὁμολογεῖσθαι
 μία ὁπισθὴ φέρει μεγάλη τε καὶ θαυμαστή, ἥν ὡς ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων ἐκκλησίας
 τῇ Κορινθίων διέβητο, αἰτίας πυνκτικαῖς κατὰ τὸν Κορινθίων ἡγομένην· ταύ-
 τιν καὶ ἐν πλείστοις ἐκκλησίαις ὅπου τὸ κοινὸν δεδημοσιεύειν παλαιὰ τε καὶ κατὰ
 ἡμᾶς αὐτὸς ἐβόλευ· καὶ ὅτι κατὰ τὸ δηλῆναι, τὰ τῶν Κορινθίων κεινὸν αἰτίας,
 αἰσχρὰς μάλιστα οὐκ ἴσθισαν οὐκ.

Idem lib. 3. cap. 32.

Ο ἄσπερ οὐ αἰμάλι ἐτὴ Ἰσραὴλ ἐν αἰς κατελέξατο δόξιοι αἰς, καὶ τὴ Κλήμητ
 ἐν τῇ αἰσμομοκλήμην ὡς πᾶν, ἥν ἐκ παρῶν τῇ Ρωμαίων ἐκκλησίας, τῇ
 Κορινθίαν διατυπώστω, ἐν τῇ τῇ πρὸς Ἐβραίους πολλὰ ἰοήματα ὡς αἰς, ἥν τῇ
 αὐτολεξείρη πῆσιν ἐξ αὐτῆς χριστιανῶν, σφάρατα παείσασιν. ὅτι μὴ νεὸν
 ὑπάρχει τὸ σύγγραμμα. ὅθεν εἰκότως ἐλέξεν αὐτοῖς τοῖς λοιποῖς ἐγκυτλεχθῶναι
 καὶ αἰμασι τῇ ἀποστόλῃ Ἐβραίοις ἰδοὺ τὴν πλείον γλώττης ἐγγέγραψεν ἀμυληκῶτ
 Πανύλ, οἱ μὴ τῇ ἀγγελιστῶν Ἀνακῶν, οἱ τῇ Κλήμην τὸν πατρὸς αὐτῶν, ἐκμνησάσαι λέ-
 γουσι τὸ γράφον ὃ καὶ ἄλλον εἴη ἀνάλιζες, τὸ τῇ ὁμοίον τῇ φράσει χριστιανῶν,
 πῶς τὸ Κλήμητὸς ἀποστολῶν, καὶ πῶς Ἐβραίοις ἀποστολῶν, καὶ τῇ μὴ πῶς τα ἐν
 ἐκτέρεσι πῶς συγγραμμάσι νοήματα κατεστάναι. Ἰσθὺν δὲ ὡς καὶ ὁ πῶς τῇ
 λέγει τὸ Κλήμην τῇ ἐπιστολῇ, ἐμὴν ἐδὲ ὁμοίως τῇ περὶ τῆς καὶ ταύτων γινώμενον
 ἐπιστάμεθα ἐπὶ μὴ τῇ πῶς ἀρχαῖς αὐτῇ κεχρησθῶς ἴσασιν. ἥν τῇ τῇ ἐπεὶ πολυε-
 πτὴ καὶ μακρὰ συγγραμμάτα, ὡς τὰ αὐτῶν, καὶ τῇ περὶ πῶς περὶ τῶν Πέδου
 καὶ Ἀππιανῶν διαλόγους ἀειχρῶντα, ὡς ὁδοῦ ἀμυληκῶν πῶς τοῖς παλαιοῖς φέ-
 ρει, ἐπὶ τῇ κατεστάν τῇ ἀποστολικῇ ὁδοῦ διδασκαλίας ἀποστολῶν τῇ χριστιανῶν. Vide præ-
 terea lib. 3. cap. 4. & 28. & lib. 4. cap. 21. & 22.

Athanasius disput: contra Arium in synodo Nicena.

Ἀ¹ ρει-εἰπεν ἕτως ἔχει. σὺ δὲ πρὸς με ἀΐνον σιωπῇ θεῶς τὸ θεῖον ἐκ ἐπινοή-
σω πολὺ Κλήμεντος· τὰς δὲ ἀποκολλήσονται· Πέτρος τῷ ἀποστόλῳ, ὃς καθάρσει τὴ
ποιήσῃν δοξάσῃ.

Cyrillus

Idem contra Ebionitas.

Χρὸν ὃν καὶ ἄλλαις τισὶ βίβλοις, διήθεν ἡ περὶ τοῦ καλῶς καὶ κακοῦ Πίστις, καὶ διὰ
Κλήμεντος γεγραφέαις, νοθεύσαντες τὰ ἐν αὐταῖς, ὁλίγα καὶ ἀληθινὰ εἰσάγου-
ντες, ὡς αὐτὸς Κλήμης αὐτὰς κατὰ πάντα ἐλέγχει, ἀφ' ὧν ἐγερσέν ἐπιστολῶν ἐκ
ἐκείνων ἥντι ἐν ἡγίαις ἐκκλησίαις ἀναγιγνωσκόμεναι, ὅτι ἄλλον ἔχει χαρακτῆρα
ἢ ἑαυτοῦ πᾶσι καὶ ὁ λόγος, ὡς καὶ τὰ ὑπὸ τέτων εἰς ὄνομα αὐτοῦ ἐν ἡ περὶ τοῦ καλῶς καὶ κακοῦ
θεωρούμενα αὐτὸς καὶ παρ' ἑνὶ τῶν διδασκῶν, καὶ αὐτοὶ οὐ δέχονται. αὐτὸς καὶ ἐγκωμιάζει
Ἡλίαν, καὶ Δαβὶδ, καὶ Σαμουὴλ, καὶ πάντας τοὺς ἀρεστούς, ὡς οὗτοι ἐδεδίχθησαν.

Basilii de spiritu S^{co} ad Amphilochoium, cap. 29.

Εἰρηναῖος ἐκείνος, καὶ Κλήμης ὁ Ῥωμαῖος, καὶ Διονυσῖος ὁ Ῥωμαῖος, καὶ ὁ Ἀπολ-
ωνίδης ὁ Διονυσῖος, & paulo infra, ἀλλὰ καὶ ὁ Κλήμης ἀρχαῖος πῆρες, Ζη-
φροῖν, ὁ θεὸς καὶ ὁ κύριος Ἰησοῦς χριστός, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. Εἰρηναῖος ὁ ἐκεί-
νος ὁ ἐγγὺς ἦν ἀποστόλων γενόμενος.

Hieronymus in catalogo scriptorum Ecclesiasticorum.

Clemens de quo Apostolus Paulus ad Philippenses scribens ait,
Cum Clemente & ceteris cooperatoribus meis quorum nomina
scripta in libro vitæ, quartus post Petrum Romanus Episcopus. Si qui-
dem secundus Linus fuit, & tertius Anacletus, tametsi pleriq^{ue} Latino-
rum, secundum post Petrum Apostolum, putent fuisse Clementem.
Scripsit ex persona Romanæ Ecclesiæ ad Ecclesiam Corinthiorum valde
utilem epistolam, quæ & in nonnullis locis publicè legitur, quæ mihi vi-
detur characteri epistolæ, quæ sub Pauli nomine ad Hebræos fertur,
convenire. Sed & multis de eadem epistola non solum sensibus, sed iux-
ta verborum quoq^{ue} ordinem, abutitur: omnino grandis in utraq^{ue} simili-
tudo est. Fertur & secunda eius nomine epistola, quæ à veteribus repro-
batur. Et disputatio Petri & Appionis longo sermone conscripta, quam
Eusebius in tertio historia Ecclesiastica volumine coarguit. Obijt tertio
Traiani anno, & nominis eius memoriam usq^{ue} hodie Roma extructa
Ecclesia custodit.

Idem lib. primo adversus Iovinianum.

*Ad hos & Clemens successor Apostoli Petri, cuius Paulus Apostolus
eneminit, scribit epistolas, omnemq^{ue} pene sermonem suum de virginita-
tis*

in puritate contraxit: & deinceps multi Apostolici & Martyres. & illustres tam sanctitate quam eloquentia viri, quos ex proprijs scriptis iussu perfacile est.

Idem in Esaiæ cap. 52.

De quo & Clemens vir Apostolicus, qui post Petrum Romanam vixit Ecclesiam, scribit ad Corinthios. Sceptrum Dei Dominus Iesus Christus, non venit in jactantia superbiæ, cum possit omnia, sed in humilitate.

Idem in 2. caput epist. ad Ephesi 01.

Cuius rei & Clemens ad Corinthios testis est, scribens; Vinculum charitatis Dei quis poterit enarrare? et supra in commentarijs ad 2. dum caput. Querimus quoq; quid sit in quibus aliquando ambulasti, secundum seculum mundi huius: utrum nam & aliud seculum sit, quod non pertineat ad mundum istum, sed ad mundos alios, de quibus & Clemens in epistola sua scribit. Oceanus & mundi qui trans ipsum sunt. & c.

Idem sub finem interpretationis comment: Originis in epist. ad Romanos.

Post hoc sane vocat nos opus, quod olim quidem innotuit, sed nunc à beato Gaudenzio Episcopo, vehementius perurgitur. Clementis sc. Romani Episcopi, Apostolorum comitis, quorum vi successoribus diuinam cognitionem, libri à nobis in latinum vertuntur, in quo opere bene nota, quod laborem labor multiplicat. si sortem suscipiat. Satisfactam sunt in eo amici mei, dabo titulo nomen meum, auctoris nihilominus vocabulo perveniens, nam Hieronymi ne pueretur, Clemens scribetur & c.

Rufinus de adulteratione librorum Originis.

Clemens Apostolorum discipulus, qui Romana Ecclesia post Apostolorum, & Episcopus & martyr, prefuit, libros edidit, qui graece appellantur Αποκρινεωδεις. Recognitio in quibus cum ex persona Petri Apostoli, doctrina quasi vere apostolica in quibus amplius exponatur, in aliquibus ita Ennomij dogma scribitur, ut nihil aliud quam ipse Ennomius diffusiore credatur: & paulo infra. Sunt etiam alia nomina libris eius inserta, quae ecclesiastica regula omnino non recipit. Quia qui soae his ferendum est, quod apostolicus vir, imo pene Apostolus per

ea scribit, quae Apostoli dicunt, cui Paulus Apostolus testimonium de-
dit, dicens. Cum Clemente et adiutoribus meis ceteris, quorum no-
mina sunt in libro vitae: & scribat hoc quod libris vitae contrarium est?
An id potius credendum est, quod supra diximus, quod perversi homi-
nes ad assertionem dogmatum suorum, sub virorum sanctorum nomine
tquam facilius credenda, inferverunt ea quae illi nec sensisse nec scrip-
sisse credendi sunt.

Augustinus epist. 165.

Petro enim successit Linus, Lino Clemens, Clementi Anacletus,
Anacleto Evaristus. et ceteri: usque ad Anastasium qui Siricio suc-
cessit.

Eucherius Lugdunensis de contemptu mundi.

Clemens vixit in aetate Senatorum, atque etiam ex stirpe Casa-
rum, omni scientia refertus, omniumque liberalium artium peritissi-
mus, ad hanc iustorum viam transit; itaque etiam in ea excellenter ef-
floruit, ut principi quoque Apostolorum successor existeret.

Photius in Bibliotheca.

Aνεγνώθη βιβλιοθήκειον, ἐν ᾧ Κλήμης ὁ ἐπιστολὰς πρὸς Κορινθίους δύο ἐνε-
φύεροντο. ὧν ἡ πρώτη διὰ πάσης αὐτῆς ἀρετῆς, εὐσεβείας καὶ ταπεινότητος καὶ ἡσυχίας πρὸς
τὸ καμνοῦ. ἀπλῆς ὅτι πρὸς τὴν ἐκκλησίαν καὶ σαφῆς διδασκαλίας καὶ ἡγέρους τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ ἀπει-
γῆς καὶ ἀπειρίας. αὐτὰς αὐτὸν ἐν ταύταις ὅτι τῆς ἀκρίβειας ἐξω, κόσ-
μος πρὸς τὴν ἀποτίδωκεν. καὶ διὰ τὴν ἰσχυρίαν, ὅτι ὡς πανδηθιστάτω τὸ κατὰ τὴν φθι-
νὴν τὸ ὄνειρον ἀποδείξαι καὶ κέρει. καὶ στίχον, ὅτι ἀρετῆς καὶ περὶ τὴν καὶ κρείον
ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐξονομάζων. ἐν ταῖς θεοπροφητείς καὶ ὑψηλοτέρας ἀφῆκε περὶ
αὐτοῦ φωνὰς. ἐν μὲν ἐν τῇ ἀποκάλυψιν αὐτὸν ἐδιδάμην ἐν ταῖς βλασφημίαις ἢ
ἐν τῇ ἀποκάλυψιν καὶ ἀπὸ τῆς παρὰ τὸν κρείττονος εἰσαχθεῖν, καὶ ἐν ἀρχῇ Χριστὸν τὸ
δεῖν κηρύσσει. πάλιν ὅτι φησὶ πρὸς ὡς ἀπὸ τῆς δεξιᾶς γρηφῆς ἐξελίγονται παρεστέ-
ως

Τὸ δεκάτω δ' ἔτει τῇ ἡγεμονίᾳ αὐτοῦ (Domitiani scil.) τελευτήσας
 Αγακλῆς, Κλήμης τὸν ἀρχιερωσύλῳ τῷ Ρώμης παράλαβε, τρίτος τῶν
 τῆς χριστιανικῆς ἐπίσκοπος, καὶ τῷ Εὐσέβιον.

*Ex Chronico Ms. Hugonis de Sancto Victore, qui Inonis
 deflorator est, quem per omnia fere autolexi sequitur.*

Ex bibl. Ec-
 clesiae Lich-
 feldensis.

Huius praeterea Domitiani temporibus, Hierosolymis Sancto Ia-
 cobo patriarcha successit Simon filius Cleopha, in Romana vero
 sede Anacleto papa tunc Clemens successit. Iste est Clemens Papa san-
 ctissimus atq; sapientissimus, qui multos viros magnificos ad colloca-
 dum dominicae fidei fundamentum, destinavit. Lugdunensibus Fotinum,
 Thurozensibus Gratianum, & alios per plures.

Nicephorus Callistus lib. 3. cap. 18.

Καὶ ἐκείνῳ ἡμερῶς ἐπὶ Κλήμης ἐν Ρώμῃ διέφερετε, πρὸς τὴν Ἰγνατίου τῶν
 Ἀντύχει διότι παπίας τε ἦν ἐν Ἱερουσαλὴμ συγγεγραμμένων, Παγκράτιου τε,
 καὶ τοῦ Σιμωνίου πρὸς τοὺς Πολύκαρπον αὐτῶν οἱ μὲν Πέδου, Πολύκαρτον ὁ
 ἐπισκοπὸς ἦσαν ὁμοῦ ἡρώ. τούτων ὁ μὲν Κλήμης, Ρωμαῖον ἀγαθὸν ἦν, καὶ τῇ εὐσε-
 βίᾳ φυλῇ καὶ γένει πρὸς τοὺς Ματθίαν καὶ Ματθίαν υἱοὺς παντὶ τῇ παι-
 δεῖᾳ ἐκκλησιαστικῇ συντρέφεις, καὶ πάντων τῶν ἡρώ ὄντων γνώσιν εἰς ἀρετὴν ἀσκήσεις, καὶ
 τῶν κορυφαίων τῶν ἀποστόλων περὶ τῶν κατὰ χριστὸν μυστήριον μυσθεὶς κηρύττει
 τὸ εὐαγγέλιον. ἀπειθῶν δ' οὐκ οὐκ τοῖς ἐντελλομένοις Τριανφῶ, ὑπακούει ἐκ Ρώ-
 μης, εἰς πᾶσα πάλιν τῇ χριστιανικῇ ἐκκλησίᾳ ἐρημον πάντῃ καὶ αὐχμηρὰν, γίνε-
 ται τοῖς ἁγίοις διὰ τὴν εἰς χριστὸν ὁμολογίαν ἀμειλικῶς, ἔσθον ἀγνῶστος σιδηρῶς
 τραχήλῳ ἐξαρτηθεὶς, τῷ δ' ἀλαστόν βυθῶ ἀπορρίπτεται: & paulò infra, ὁμο-
 λογημένῳ αὐτῷ τούτῳ ἐπιστολῇ Εὐσέβιου ἰσχυρῶς ὁ Παμφίλου μετὰ τὴν τε, καὶ
 αὐτῶν πολλοὶ διὰ τὴν ἡρώ ἦν ὡς ἀπὸ τῶν Ρωμαίων ἐκκλησίας δημοσιδομένῳ εἶδ-
 ον ἡ καὶ πολλὰ νοήματα ἐκ τῆς πρὸς Εὐεργίου τῶ ἀποστόλου Παύλου καὶ τῶ ἐπιστολῆς καὶ
 αὐτῶν αὐτῶν φέρει ἐπιστολὴν τῆς πρὸς τὸν κατὰ πολὺ ἀποδύσας, περὶ ἧς ὁ αὐτὸς φη-
 σιν Εὐσέβιου μὴ ἐν ἐπιστολῇ ταύτῃ τῶν ἀρχαίων εἶδεν: vide eiusdem Niceph.
 cap. 35. lib. 2. & cap. 15. lib. 4.

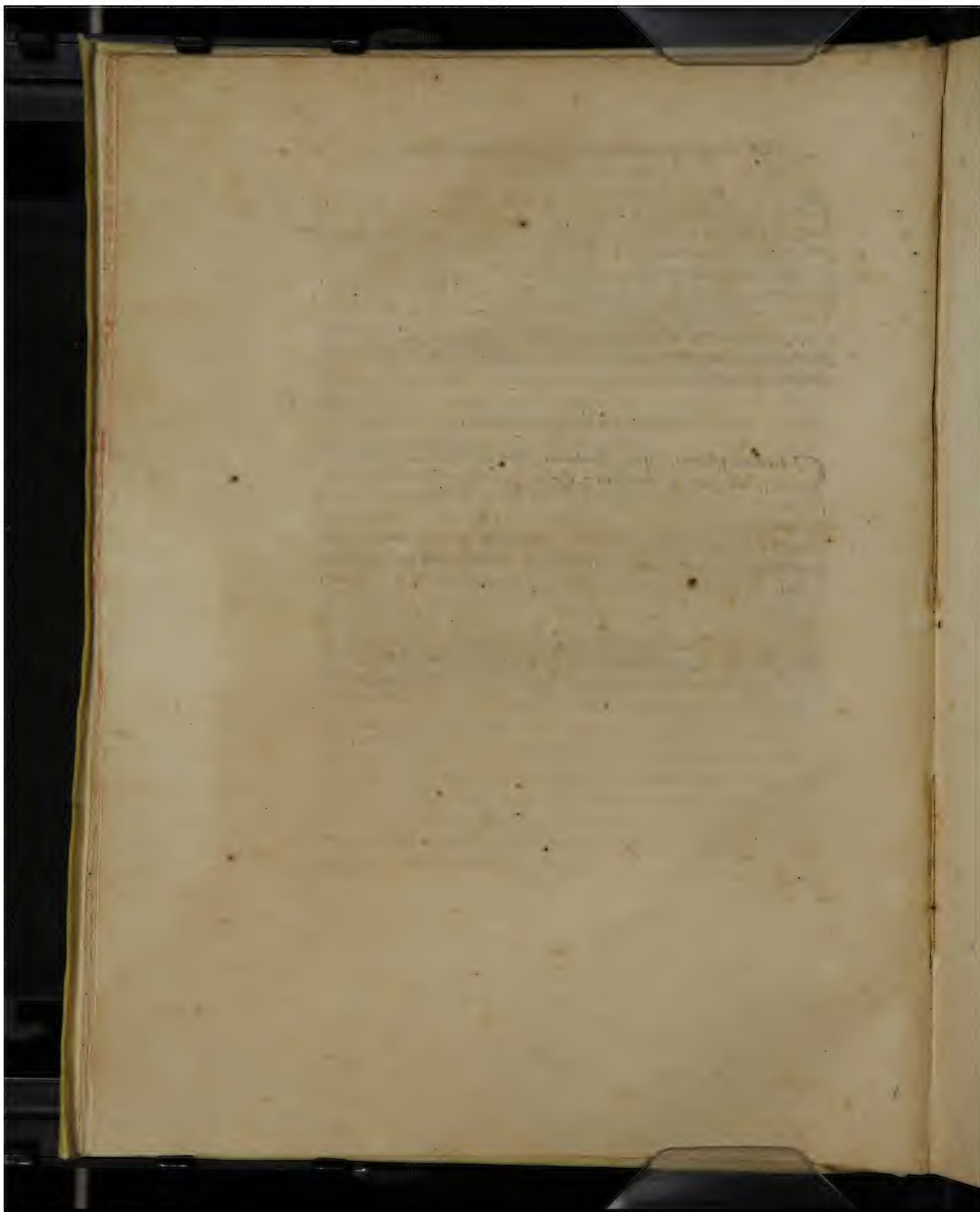
Ex

*Ex chronico MS. Gulielmi de Nangis monachi
Santis Dionysii.*

Quartus Ecclesia Romana praeiuit Clemens natione Romanus, hic Ex Bibliotheca Regia.
ex praecepto beati Petri Apostoli suscepit ecclesiae pontificatum
gubernandi, sicut ei fuerat à Domino Iesu Christo tradita vel commiss-
sa: cessis tamen Lino & Cleto, qui ante eum scribuntur, eo quod ab ip-
so principe Apostolorum fuerant ad sacerdotale ministerium habendum
Episcopi ordinati. Hic Clemens 7. regiones divisit notarum fideles Ecclesiae,
qui gesta martyrum solliciti & curiosi, unusquisque per regionem
suam, diligenter perquirerent. Scripsit autem duas epistolas, quae ca-
tholicae nomenclantur.

Ex chronico Alberti Stadenfis.

Clemens primus, natione Romanus, patre Familino, de Celio mon-
te, sedis anni 9. mensibus 2. diebus 10. temporibus Domitiani,
Nerva, & Traiani. Hic fecit 7. regiones dividit notarum Ecclesiae, qui
gesta martyrum scriberent, unusquisque in sua regione. Hic quamvis
à beato Petro esset electus, tamen coegit Linum & Cletem ante se
pontificari, & ita est primus post Petrum, tertius verò per gradum.
8. Cal. Decemb. martyrio coronatur. Papatus cessavit diebus 10.
& infra post varias diversorum opiniones de ordine et tempore pri-
morum Pontificum, Lini, Cleti, et Clementis, subiungit. Sed omnes
periti temporum, hos magis asilimant esse imitandos, qui Linum &
Cletem dicunt fuisse sub Petro, & hos sub Petro cheripiscopus exstiterisse;
Clementem verò, tradente Petro, iure legitimo successisse, & idcirco
ipsum primum Papam merito appellatum.

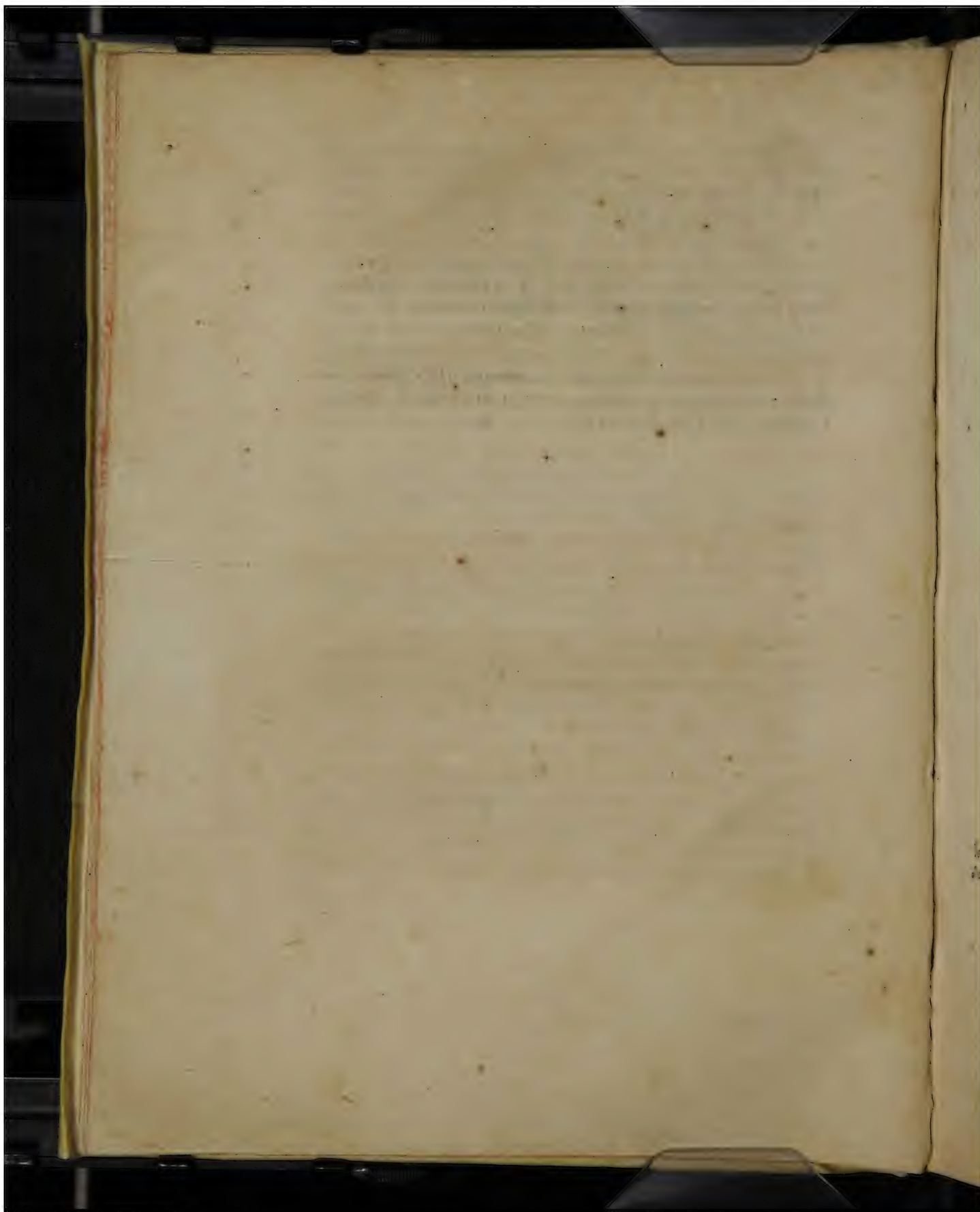

Benevolo Lectori.

SI plenius de Clemente nostro, & eius scriptis, Amice lector, scire desideras, Gregorium Turonensem de martyrum gloria, Simconem Metaphrastem, Pontificum Romanorum Encyclopediam, Baronium annalium conditorem, Sixtum Senensem, Bellarminum, & alios qui ecclesiasticos scriptores & eorum scripta nobis tradiderunt, per otium consulere poteris, nos nunc hac tam illustrium testium, quos in antecessum praemisimus, contenti, oculis tuis, & patientia diutius abuti desinimus, & de fide, & authoritate huius operis tantummodo tractamus, plura de nostro adijcere super sedemus, ne soli lucem facere, & faculam obscuram meridie accendere velle videamur. Antequam autem ad lectionem divini huius & plane apostolici scripti te accingas, patere, quæso, ut de antiquitate exemplaris, quo nos uti sumus, & de versione nostra, plana & rutili, paucis te moneamus. Cyrillus qui hodie Constantinopoli patriarchatum obtinet, vir pietate & eruditione insignis, ex Aegypto, cum sedem Alexandrinam relinqueret, magnam librorum suppellectilem secum advexit, inter quos codicem omnium vetustissimum, & longè pretiosissimum (in quo veteris

& novi faderis libri literis grandioribus, manu Thecla nobilis
 femina Aegyptia, circa primi concilij Niceni tempora, bel-
 lissimè exarati sunt) per Ornatissimum & Cl. virum Domi-
 num Thomam Roe Equitem auratum, & apud Turcarum Imp.
 Seremi Regis nostri Oratorem, cum ex oriente rediret, dono ad
 Serenum Regem nostrum transmisit. Ad calcem venerandi
 huius codicis, et ne unicus pualpesu, in membranis laceris adie-
 cta erat Clementis ad Corinthios epistola eadem manu scrip-
 ta, quam nunc bono publico, & tuo usui in lucem damus, le-
 gis. Pythagorice non immemores (qua, ut Synesius in Dione
 author est, δουεα τοις βελτοις εμμενεν, αλλα βουλεται μιν αυτα επι-
 πατεις γινεσθαι, οπως ποτε ερε τω θε, η τε χρις) nihil dementes, nihil de
 nostro addentes, non syllabam, non literam, non apicem aut io-
 ta unum, fidelissimè, quantum fieri potuit, expressimus. Voces
 autem deperditas, & literas vetustate exesas, spatijs & inter-
 stitijs acuratisimè dimensis, pro ingenioli nostri tenuita-
 ta supplevimus, & minio rubro (novo hoc & inusitato impri-
 mendi genere) notavimus, quod à nobis consultò factum est,
 ne reijcentes te sapius ad notas molestiam tibi inutilem crea-
 remus, vel oram libri supplementis & emendationibus crebris
 nimium fœdaremus, deniq; ne industrijs felicioribus, & in-
 genijs ~~σερανοτες~~ coniecturam liberam, & iudicium liberi-
 us, praeperemus. In reliquo etiam opere errata quampluri-
 ma expunximus, & ut omnia quam emendatissima prodirent
 pro facultate nostra ac modulo adnisi sumus, verum hoc sic
 accipi volumus, non tanquam asecutos nos credamus, sed tan-
 quam asequi laboraverimus, & fortasse non frustra, si modò
 tu candidum te aestimatorem laborum nostrorum, & diligen-
 tia qualiscunq; benignum interpretem, praeberis. Stylus au-
 thoris & scribendi genus, primævam simplicitatem sapit, &
 tenera adhuc nascentis Ecclesie incunabula, quibus veteres Pa-
 tres & Ecclesia primi nutritij, nihil excelsum aut elatum, nec
 ad

ad audientia popularis illecebras culto sermone fucata, in
medium proferebant; sed ad divinam indulgentiam pradicandam,
& gratiam ac salutem auditori procurandam (ut Cyprianus ad Donatum) verbis non disertis, sed fortibus, & rudi
veritate simplicibus, utebantur. Quare si in versione nostra,
eloquii venustatem, aut rhetorici sermonis nitorem expectas,
frustra fueris; fides, non ornatus, aut verborum elegantia,
nobis prae oculis in hoc negotio erat. Quod reliquum est, cona-
tibus nostris fave, & plenioris opem Clementi huic nostro
tribue, aliosq; veteres, qui memoriam suam tibi commendant,
ab oblivionis iniuria sperere; quorum immortalitati dum con-
sulis, pariter & tua prospicies. Vale, et aeternitatem cogita.
Oxonii pridie Cal. Nov. 1632.

ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Α.

Η ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ ἡ παρὰ
ἡμῶν **Ῥώμης**, τῇ ἐκκλη-
σίᾳ τοῦ Θεοῦ παρὰ **Κορίνθου** Κλει-
στῇ, καλεῖται ὑμᾶς **ἀγαπῶν** τοὺς ἁ-
λόματι Θεοῦ, ὡς τὸ **Κυρίον**
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. **Χάρις** ὁ-
μιᾶ ἡ εἰρήνη ἀπὸ τοῦ πατρὸς τοῦ
Θεοῦ ὡς Ἰησοῦ Χριστοῦ πλη-
θύνειν, **ὅς** ὁ μὲν ἰδίος, ὃς ἐστὶ
ὁ ἀλλήλους. **Ὅτι** γὰρ μέγας ὁ μὲν
συνεστῆς καὶ **ὅτι** τῶνδε,
ὡς ὅτι * βεβῆκεν **ὁ** **Λόγος**
ἐπιστοφῆς πνευματικῆς, καὶ
ὡς ἐπιστοφῆς **καρ** ἡμῶν

DEI Ecclesia quæ Ro-
mæ peregrinatur,
Ecclesiae Dei quæ
Corinthe diversatur, voca-
tis & sanctificatis voluntate
divina, per Dominum no-
strum Iesum Christum.
Gratia vobis & pax ab om-
nipotente Deo per Iesum
Christum, in vobis singu-
lis, & mutuò erga vos in-
vicem multiplicetur. Prop-
ter calamitates & casus ad-
versos qui nobis accide-
runt, Fratres dilecti, postu-
laris vestris, tardius nos a-
nimus adiecisse veremur,
& seditioni impiæ ac dete-
standæ,

ὡραίων, ἀγαπῶν, τῆς τε
 ἡσ. ξένης. ἀλλοτείας καὶ * ξένοις τοῖς ἐκ-
 λεκτοῖς τοῦ Θεοῦ, μαρὰς καὶ ἀνο-
 οῖς φάσεως· ὡς οὐκ ἔστιν ὡς
 παρ' ὧν περὶ καὶ αὐθιγὰ ἐπὶ
 χοντα, εἰς τοσούτον ἀπονοίας ὅ-
 ἐκαστον, ὥστε τοῖς σεμνὸν καὶ πε-
 βόητον, καὶ πᾶσιν ἀδελφοῖς
 ἀξιαγάπητον ὄνομα ὑμῶν, με-
 γάλως ἐλαττωμένην· τίς
 γὰρ περὶ ἐπιδημίας πρὸς ὑμᾶς
 πῶς παρέρχεται καὶ βεβαίαν ὑμῶν
 πίστιν ὅτι ἐδοκίμασεν; πῶς τε
 σὺ φρονεῖ καὶ ὑπηρετῇ ἐν Χριστῷ
 διδασκάλειαν, ὅτι ἐδύνασεν; καὶ τοῖς
 μεγαλοπρεπὲς τῆς φιλοξενίας
 ὑμῶν ἦτος, ὅτι ἐκήρυξεν; καὶ πῶς
 τελείαν ἐκ ἀσφαλῆ γνώσιν, ὅτι
 ἐμακάρισεν; ἀπερὸς ἀπολήπτης
 ἡσ. ἐν τοῖς. ὃ πάντα ἐποιεῖτε, καὶ * τοῖς νό-
 μοις τοῦ Θεοῦ ἐπορεύεσθε, ὡς
 ἱερόκλητοι τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν
 καὶ πᾶσι πῶς καὶ ἡγήσασιν ἀπο-
 νέμειν τοῖς περὶ ὑμῶν πρεσβυτέ-
 ροις, νέοις τε μέτιστα καὶ σεμνὰ

standæ, inter vos ortæ,
 Deiq; electis peregrinæ
 & alienæ; quæ paucorum
 hominum insolentiâ &
 audaciâ in tantam vesa-
 niam exarsit, vt honorifi-
 cum & illustre nomen
 vestrum, & ab omnibus
 amari dignum, vehe-
 menter blasphemetur.
 Quis enim apud vos ver-
 satus est, qui omni vir-
 tute plenam, firmamque
 ac stabilem fidem ve-
 stram non probaverit?
 Qui sobriam & mode-
 ratam in Christo pieta-
 tem non sit admiratus?
 qui splendidos ac libera-
 les hospitalitatis vestræ
 mores non laudaverit?
 qui perfectam certamq;
 cognitionem vestram,
 non beatam prædicave-
 rit? Omnia enim sine per-
 sonarum intuitu à vobis fi-
 ebant, & in Dei legibus
 ambulabatis, præpositis
 vestris subditi, & senio-
 res inter vos debito ho-
 nore prosequentes. Iuve-
 nes vt moderata & hone-
 sta

τοῖς ἐπιτρέπεται· γυναιξὶν τε
 ἐν ἀμώμῃ & ἀνὴρ & αἰνῇ
 συνεκδοῦς παῖσι & ὑποταλαῖ πα-
 ρουβελῆται, ἀργύρας καὶ θηκί-
 τας ἐν αἰδοῦς ἑαυτῶν· οἱ τε τῶν
 χειρῶν τῆς ὑποταγῆς ὑπὸ ἡγού-
 σαι, τὰ κατὰ τὸ ὅκοι σπουδῆς ἐν-
 κεργῶν ἐδιδάσκουσι, καὶ συνεφ-
 ερόνται. Παῖτις τε ἑταίρειοι φε-
 ρῶνται, μηδὲν ἀλαζονεύοντες,
 ὑποτασσόμενοι μάλλον ἢ ὑπο-
 τάσσοντες, μάλλον δίδοντες ἢ
 λαμβάνοντες τοῖς ἰσοδούτοις τῷ
 Θεῷ ἀρεσκόμενοι, καὶ προσέχο-
 ντες ἐν λόγῳ αὐτοῦ ὑπομειλῶς,
 ἐντρισμαῖοι ὅτι τοῖς ἀρχι-
 τοῖς, καὶ τὰ παθήματα αὐτοῦ ἰού
 παρὶ ὀφθαλμῶν ὑμῶν. Οὕτως
 ἡμεῖς καθύμνα καὶ λιπώμεθα ἐδιδότα
 πάνσι, καὶ ἀκέρετος πότος εἰς
 ἀγαποποιῶν, & πλήρης πλου-
 ματος ἀγάπης ἐκχύσις ἐπὶ πάντας
 ἡμεῖς· μετέτε ὁσίας βουλῆς ἐν
 ἀγαθῇ συνουσίᾳ μετ' ἐπισ-
 τῶν πεποιθῆναις ὁμοτιμίαται τὰς

ita sectarentur, moncha-
 tis; mulieres in inculpa-
 bili, sancta & casta con-
 scientia, omnia perage-
 re hortabamini, diligen-
 do maritos, prout offici-
 um postulat; & in obedi-
 entia canone se continen-
 do, res domesticas cum
 omni temperantia admi-
 nistrare, docebatis. Om-
 nes humili animo eratis,
 in nullo inani gloriati-
 onis dediti, aliorum iugo sub-
 jecti potius quam alios
 vobis subjicientes, dan-
 tes potius quam accipi-
 entes, Dei viatico con-
 tenti, & verbo ejus dili-
 genter attendentes, quod
 in intima viscera recon-
 ditum servabatis, ejusque
 passiones vobis praeocu-
 lis semper erant. Sic alta
 & beata pace fruētes,
 inexplebile beneficiendi
 desiderium omnes tene-
 bat; plena etiam super
 omnes Spiritus sancti ef-
 fusio facta est, sancta-
 que voluntate pleni, bo-
 nae animi promptitudine,
 C 2 cum

χεῖρας ὑμῶν πρὸς τὸ παντό-
 κρατορα Θεόν, ἱκετεύοντες αὐτὸν
 ἵσ. ἰλεων. * ἵλεως γίνεσθαι. Εἰ μὴ ἀκούσας
 ἡμῶν ἦσαν ὑμῶν ἡμέρας
 τε καὶ νυκτὸς ὑπὸ πάσης τῆς
 ἀδελφότητος, εἰς τὸ σάζεσθαι
 μετ' ἐλέως ἢ στυγιστεως τὸ
 ἀριθμὸν τῶν ἐκλεκτῶν αὐτῶν.
 Εἰλικρινεῖς καὶ ἀκέραιοι ἦτε, καὶ
 ἵσ. ἀμνη. * ἀναμνηστικοὶ εἰς ἀλλήλους.
 σίχακοι. Πᾶσα γὰρ ἡμῶν χάρις
 μα βδελυκτὸν ὑμῶν ὅτι τοῖς

ἵσ. ἵσ. πωδωφώμασι * τοῖς πλεονέκτοις
 ἐπιτίθετε τὰ ἱερήματα αὐτῶν.
 ἴδια ἐκρίνετε ἀμεταμέλητοι ἦτε
 ὅτι πάση ἀγαθοποιᾷ, ἐτοιμοὶ
 εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν. Τῇ πᾶνα-
 ρέτῃ καὶ σεβασμῷ πολιτεία κα-
 κοσμημένοι πᾶντα ἐν φόβῳ
 αὐτοῦ ἐπετελεῖτε. τὰ πωδωφώ-
 ματα τῶν Κυρίων ὅτι * τὰ πλα-
 τη τῆς καρδίας ὑμῶν ἐγένερα-
 πτο. Πᾶσα δόξα καὶ πλατυσμός
 ἐδόθη ὑμῶν, καὶ ἐπετελέσθη τὸ γε-
 γραμμένον, Εφαγὼ καὶ ἐπιέν, καὶ
 vestri altius insculpebantur. Nunc vero omnis honor &
 latitudo vobis data est, & scriptum illud impletum est,

cum pia ac devota confi-
 dentia, manus vestras ad
 Deum omnipotentē ex-
 tendistis, pro delictis cō-
 tra voluntatem vestram
 commissis, suppliciter ip-
 sius clementiam implora-
 ntes. Labor omnis & con-
 tentio vestra diu noctū-
 que pro vniverſa frater-
 nitate erat, vt numerus
 electorum ejus cum cō-
 miseratione & conscien-
 tia saluaretur. Sinceri in-
 ter vos invicem, innoxij,
 & omnis injuriæ imme-
 mores, eratis. Seditio
 omnis & scissura, vobis
 abominanda erat, proxi-
 morum delicta lugeba-
 tis, illorum defectus ve-
 stros censebatis. propter
 benefacta nulla pæniten-
 tia ducti, ad omne bo-
 num opus prompti & ala-
 cres eratis. ornati vene-
 randa & omnibus mi-
 meris absoluta conver-
 satione, omnia in timo-
 re ejus peragebatis: man-
 data & præcepta Do-
 mini in tabulis cordis
 Edit

18. 1-2-3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000-1001-1002-1003-1004-1005-1006-1007-1008-1009-1010-1011-1012-1013-1014-1015-1016-1017-1018-1019-1020-1021-1022-1023-1024-1025-1026-1027-1028-1029-1030-1031-1032-1033-1034-1035-1036-1037-1038-1039-10

Deaf-323

Gen. 4-34

C 3

14

βάτων, καὶ ἀπὸ τῶν γεάτων αὐ-
 τῶν καὶ ἐπαφέν οὗτος ὁ Θεὸς ἐπὶ Ἀβελ
 καὶ ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ, ἐπὶ δὲ
 Καὶν καὶ ἐπὶ τῇ θυσίᾳ αὐτοῦ ὃ
 προσέειπεν. καὶ ἐλυπήθη Καὶν
 ἄγαν, καὶ σκυέπεσεν τῷ προσώ-
 πῳ αὐτοῦ. Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς πρὸς
 Καὶν, ἵνα τί πωλεῖς τὸν εἶναι σου; καὶ
 ἵνα τί σκυέπεις τὸ πρόσωπόν σου;
 ὅτι εἰς ὅσον ὁρθῶς προσέειπες,
 ὁρθῶς δὲ μὴ διέλῃς, ἡμῶν τῶν
 χαρῶν. πρὸς σε ἡ ἀποτροπὴ
 αὐτοῦ, ἥ σου ἀρετὴ αὐτοῦ. Καὶ
 εἶπεν Καὶν πρὸς Ἀβελ. ὦ
 ἀδελφόν μου, διέλθωμεν εἰς
 τὸ πεδῖον, καὶ ἐρχέσθω ὁ Θεός. αὐ-
 τὸς ἐν τῷ πεδίῳ, ἀνέστη Καὶν
 ἐπὶ Ἀβελ. ὦ ἀδελφόν μου,
 ἥ ἀπέκτενεν αὐτόν. Ὁρᾶτε
 ἀδελφοί, ζῆλος καὶ φθόνος ἀδελ-
 φοκτονίαν κατεργάσατο. Διὰ
 ζῆλον ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἰακώβ ἀπέ-
 δρα ἀπὸ προσώπου Ἡσαὺ τῷ
 ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ζῆλος ἐποίησεν
 Ἰωσήφ μέγας θανάτου διωχ-

de primogenitis ovium
 suarum, et adipibus earum. Et respexit Deus
 super Abel, et super munera eius. Super Cain autem,
 et super sacrificia eius non advertit, et contristatus
 est Cain valde, et concidit vultu suo. Et dixit
 Dominus Deus ad Cain, quare tristis factus es? Et
 quare concidit vultus tuus? Nonne si recte offeras,
 non autem recte divides, peccasti? Quiesce, ad te
 conversio eius, et tu principatum habebis ipsius. Et
 dixit Cain ad Abel fratrem suum, transeamus
 in campum: et factum est, dum essent in campo, sur-
 rexit Cain super Abel fratrem suum, et occi-
 dit eum. Videtis fratres, propter æmulationem & invidiam fra-
 tricidio commissum. Propter æmulationem
 pater noster Iacob à facie fratris sui Esau aufu-
 git. Æmulatione factum est

vt

Ζεῦσι, ἢ μέγιστα καὶ εἰς ἡσυχίαν
 Ζεῦσι, Ζεῦσι φρόνιμοι καὶ ἀγαθοὶ
 Μουσίου ἀπὸ προσώτων Παρθαίων
 βασιλέως Αἰγυπτῶν, ἐν τῇ ἀ-
 κρότῳ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὁμοφύλου,
 πῶς σε κατέστη κριτὴς, ἢ διὰ
 τὴν ἐν ἡμῶν μηδὲν αἰσθῆναι σε
 διὰ τὴν αἰσθῆναι ἐχθρὸν
 ὁ ἀγνοῖται. Διὰ τὴν Αἰ-
 ρωνίαν καὶ Μαριάμ ἐξ ὧν τὸ ἀφ' ἡμε-
 ρῶν ἐκλήθησαν. Ζεῦσι Δα-
 θαν καὶ Αβιρον ζήλον κατέστησαν
 ἐν αὐτοῖς, ὅτι τὸ καταστῆσαι αὐτοὺς
 ποιεῖ. ὁ δὲ ἡμέτερος τὸ Θεὸς
 Μουσίου. Διὰ τὴν Δαθάν
 φθόνος ἐχθρὸν ἡμῶν καὶ τὴν
 Αβιρον, ἀλλὰ καὶ τὸ
 Σαδὲ βασιλέως Ισραὴλ ἐκλή-
 ρη. Αλλ' ὅτι τὴν ἀρχαίαν
 καὶ τὴν γυναικῶν παυσάνειαν,
 ἐκ τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ γυναι-
 κῶν ἀδελφῶν καὶ ἀδελφῶν τῶν ἡμε-
 ϶ων καὶ τῶν ἡμερῶν καὶ τῶν ἡμε-
 ϶ων. Διὰ τὴν καὶ φθόνος,
 ἐκ τῶν καὶ τῶν ἐκ τῶν καὶ τῶν
 proponamus. Propter emulationem & invidiam,

ut Ioseph ad mortem usque
 in persecutione viveret,
 & servitutem subire co-
 geretur. Emulatio Mo-
 sem à vultu Pharaonis
 regis Egypti fugere com-
 pulsit, cum popularem su-
 um dicentem audiret,
 quis te constituit prince-
 pem et iudicem super nos?
 numquid tu vis me occide-
 re, quemadmodum occi-
 disti heri Aegyptium?
 propter emulationem Aa-
 ron & Mariam, à reli-
 quo populo segregati,
 extra castra stabulati sunt.
 Emulatio Dathan & A-
 biron vivos ad inferos
 detruxit, quod cum Moy-
 se Dei famulo seditiosè
 contenderent. Propter a-
 mulationem David non
 tantum alienigenarum in-
 vidiam sustinuit, sed Re-
 gem etiam Saul perse-
 quutorem expertus est.
 Sed ut vetera relinqua-
 mus, ad proximos athle-
 tas convertat se ora-
 tio nostra, & seculi no-
 stri generosa exempla
 qui

Exod. 2. 14.

ἄνθρωποι ἐδιδάχθησαν καὶ ἕως θανά-
 του **διδάχθησαν**. λαβόμενοι πρὸς ὀφ-
 θήμω **ἡμῶν** ὡς ἀγαθὸς ἀπο-
 σόλους. **Πέτρος** δὲ ζῆλον ἀδι-
 κων ἐχὼν **ἕνα** καὶ δὲ δύο, ἀλλὰ πλεί-
 ονας **ὑπομένειν** πόνους, καὶ ὑπο-
 μαρτυρήσας ἐπορεύθη. Εἰς **τὸ**
 ὀφειλόμενον **τὸ** τόπον τῆς δόξης.
 Διὰ ζῆλον ὁ Παῦλος **ὑπομο-**
 νῆς βραβείον **ἀπέσχετο**, ἐπὶ ταῖς
 δεσμίαις φορέσας, **ταπεινὸς** καὶ
 θαλασσίαις, κήρυξ **ἡμῶν** ἐν τῇ
 ἀποστολῇ καὶ ἐν τῇ δούλῃ, ὁ ἡ-
 γῶν τῇ πίστεως αὐτῶν κλέος ἐλαβὼν,
 διανοουμένη διδάξας ὅλον **τὸν**
 κόσμον, καὶ **ἐπὶ** τὸ τέλος τῆς δού-
 λεως ἐλθὼν, καὶ μαρτυρήσας ἐπὶ τῇ
 ἡγεμονίᾳ, ὅπως ἀπηλλάγη τῶν
 κόσμων, καὶ εἰς **τὸ** ἀγνὸν **τὸ** τόπον
 ἐπορεύθη, **ὑπομονῆς** ἡμῶν
 μέγιστος **ὑπογραμμίς**. Τέτοις
 τοῖς ἀνδράσι θείως πολλοῖς
 μένοις σιμῶν θεοῦ πολὺ πλη-

ἴσ. πολλὰς
 αἰτίας καὶ
 βασάνων
 ὅς ἐλεγκτῶν, οἷνες * πολλὰς
 αἰτίας καὶ βασάνων διὰ ζῆλον

qui supplicia multa & tormenta propter æmulationem
 passi,

qui fideles & iustissimæ
 Ecclesiæ columnæ erant,
 ad mortem usque acerbam,
 persecutionē passi sunt.
 ponamus nobis ante ocu-
 los Sanctos Apostolos.
 Propter æmulationē ini-
 quam, Petrus non unum
 aut alterum, sed plures la-
 bores sustulit, atque ita
 martyrium passus in de-
 bitum gloriæ locum af-
 cendit. Paulus propter æ-
 mulationem in vincula
 septies coniectus, verbe-
 ribus cæsus, lapidatus,
 patientiæ præmium re-
 portavit, & in oriente ac
 occidente verbi præfatus
 est, illustrem fidei suæ
 famam sortitus est, in iu-
 stitia mundum univèrsam
 instruens, & ad occidentis
 terminos veniens, & sub
 Imperatoribus martyriū
 subiens, sic è mundo mi-
 gravit, & in locum sanctū
 abiit, patientiæ summum
 exemplar existens. Viris
 istis sanctè vitam institu-
 entibus, magna electorum
 multitudo aggregata est,

παρ' ἡμῶν, ὡς ἰδὲ μακάρι-
στοι ἐγένοντο ἐν ἡμῶν. Διὰ ζή-
λοι διαχθῆσαι γυναῖκες [Δα-
ναίδας καὶ Δίρκην] ἀκρίματα
δυνά καὶ αἰεὶ παρ' ἡμῶν, ἐπὶ
τοῖς τοῖς πῆλιν βέβαιον δρόμον
κατενώπιον, καὶ ἔλαβον γέρας
ἡμεῖς αἱ ἀδελφεαὶ τῶ σώματι.
Ζῆλος ἀπηλλοτριώσιν γυναικας
ἀνδράσι, καὶ ἡλλοιώσιν τὸ πῆλιν
καὶ τὸ παρ' ἡμῶν Ἀδάμ,
τὸ καὶ τὸ ἐκ τῆς σαρκὸς
μου, καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκὸς
μου. Ζῆλος καὶ εἰς πόλεις με-
γάλας κατέσπευσε, καὶ ἐστὶ με-
γάλα ἐξέρρηξεν ταῦτα, ἀνα-
πηγῇ, οἱ μόνον ὑμᾶς ὑπερβύτες
ἐπιτέλλομεν, ἀλλὰ καὶ ἑαυτοὺς
καὶ μετὰ τοῖς ἐν ᾧ τῶ
αὐτῷ ἔσκει σκάμματα, καὶ ὁ
αὐτὸς ἡμῶν ἀγαθὸν ἐπὶ τοῖς Διὶ
δοπολείπωμεν τὰς κεφαλὰς καὶ μα-
ταίας φροντίδας, καὶ ἔλθωμεν
ἐπὶ τὸν ἀκλεῆ καὶ σεμνὸν τῆς
ἀγίας κλησίας ἡμεῶν καὶ τῆς

passi, exemplar optimum
inter nos exstiterunt.
Propter æmulationem
mulieres persecutionē
passæ [Danaides et Dir-
ce] postquam gravia &
nefanda supplicia susti-
nuissent, constantē fidei
cursum consummarunt,
& debiles corpore nobi-
le tolerantia præmium
acceperunt. Æmulatio
vorum animos à mari-
tis abalienavit, & dictum
patris nostri Adami mu-
tavit. Hoc ian̄ os ex ossi-
bus meis, et caro ex carne
mea. Æmulatio & con-
tentio vrbes magnas e-
vertit, & gentes numero-
sas funditus delevit. Hæc
charissimi, non tantum vt
vos officij vestri admo-
neamus, scribimus, sed vt
nos ipsos commonefaci-
amus, in eodē enim sta-
dio versamur, & certamē
idem nobis impendet:
quare inanes & vanas
curas relinquamus, & ad
gloriosam & veneran-
dam sanctæ vocationis
nostræ normam veniamus;
D quid

Gen. 2. 23.

Βλέπω μὲν τι καλὸν καὶ τι τερ-
 ρανόν καὶ **ἀποδεκτόν** ἐνώπιον
 τοῦ ποιητάδου ἡμᾶς. **Ἀπεισώ-**
 μεν εἰς τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ,
 καὶ ἴδωμεν ὡς ἐστὶν τίμιον τῷ Θεῷ
 αἷμα αὐτοῦ, ὃ, πλὴν ἡμετέ-
 ρων σωτηρίᾳ ἐκχυθέν, πρὸς
 τῷ κόσμῳ μετάνοιαν χάριν
 ἔωκνήσκειν. **Ἀπεισώμεν** εἰς
 τὰς γενεὰς πάσαι, καὶ καὶ θαυμά-
 ζομεν ὅτι ἐν γενεᾷ καὶ γενεᾷ
 μετάνοιαν πότον ἔδωκεν ὁ δε-
 αστότης τοῖς ἐκλογμένοις ἐπιτρα-
 φεύειν ἐπ' αὐτόν. Νόε ἐκήρυ-
 ξεν μετάνοιαν, καὶ ἑταίρους
 ἐσώθησαν. Ἰωάνης Νινευίταις
 κατατροφίᾳ ἐκήρυξεν, καὶ ὁ με-
 τάνοισαντες ἐπὶ τοῖς ἀμαρτή-
 μασιν αὐτῶν, ἐξήλασαν τὸν
 Θεὸν ἱκετεύσαντες, καὶ ἔλαβον
 σωτηρίαν, καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ
 Θεοῦ ὄντος. Οἱ λευτεροὶ δὲ χρί-
 στος τοῦ Θεοῦ, ὁ πνεύματος
 ἁγίου ἀπὸ μετάνοιαν ἐλάλη-
 σαν, καὶ αὐτοὶ δὲ ὁ δεαστότης

quid pulchrum, quid
 jucundum, & acceptum
 coram opifice nostro
 fit, videamus; sangui-
 nem Christi intentis o-
 culis intueamur, &
 quàm pretiosus Deo sit
 ejus sanguis, confidere-
 mus, qui propter no-
 stram salutem effusus,
 toti mundo poenitentiae
 gratiam obtulit. Cir-
 cumspiciamus diligēter
 omnes mundi aetates, &
 discamus quod in omni
 generatione, volentibus
 ad ipsum converti, Do-
 minus poenitentiae locū
 concesserit. Noë poeni-
 tentiae praeceptor fuit, &
 ei obtemperarunt, salua-
 ti sunt. Ionas Ninivitis
 excidium praedicavit, il-
 li autem peccatorum
 poenitentiam agentes,
 precibus Deum placa-
 runt, & licet à Deo alie-
 ni, salutis participes fa-
 cti sunt. Divinae gratiae
 ministri Spiritu Sancto
 afflati, de poenitentia
 loquuti sunt: ipse etiam
 re-

τῶν πάντων αὐτοῦ μετανοίας ἐ-
 λήσεν μετὰ ὅρκου. Ζαὶ γὰρ
 ἐγὼ λέγει κύριος, ὁ βόλομαι
 τὸ θάνατον τοῦ ἀμάρτανου, ὡς
 πλεονεξίαν προσεθεῖς καὶ
 γνώμῳ ἀγαθῷ. Μετανοήσα-
 τε οἶκος Ἰσραὴλ διὰ τῆς ἀνο-
 μίας ὑμῶν. Εἴποι τοῖς υἱοῖς τοῦ
 λαοῦ μου, εἰδὼ ὡς αἱ ἀμαρτάναι
 ὑμῶν διὰ τὴν γῆν ἐως τοῦ ὕψους,
 καὶ εἰδὼ ὡς πύρρονται κόκ-
 κος, καὶ μελάρια σαύκος, καὶ
 ὅτι στραφῆτε πρὸς με ἐξ ὅλης
 τῆς καρδίας, καὶ εἶπητε, Πάτερ,
 ἱπακούμεν ὑμῶν ὡς λαὸς ἀ-
 γάπτης. Καὶ εἰς ἐπὶ τὴν πόλιν λίαν
 ὕψους, Ἀφύσατε καὶ καρδίαν
 γενέσθε, ἀφελέσθε τὰς πορνείας
 διὰ τῆς φυχῆς ὑμῶν, ἀπέ-
 ναιμι τὴν ὀφθαλμῶν μου πάλιν
 σαφές διὰ τῆς πορνείας ὑμῶν,
 μάθετε καλῶς ποιεῖν, ἐκζητήσα-
 τε κρίσιν, ρύσατε ἀδικήματα,
 κερῶτε ὀρφανῶν, καὶ δικαιώσατε
 χήρας, καὶ διὕπετε ἐν ὀφθαλμοῖς λαοῦ. Καὶ εἰδὼ ὡς αἱ ἀμαρ-
 τάναι

rerum omnium Domi-
 nus cum juramento de
 poenitentia loquutus est.
 Viro, inquit, Dominus, Ezek. 23.
 nolo mortem peccatoris, si-
 cut poenitentiam addens
 insuper dictum egregi-
 um; Resipiscite domus Is-
 rael ab iniquitate vestra.
 Dic filijs populi mei, si pec-
 cata vestra à terra ad cæ-
 lum usque multiplicen-
 tur, si coccò rubriora &
 vilicio nigriora fuerint,
 & ad me ex toto corde
 conversi fueritis & di-
 xeritis, Pater, tanquam
 populo sancto aurem vobis
 praebebo. Et in alio lo-
 co, sic dicit; Lavamini,
 mundi estote, auferte ma-
 la ex animabus vestris ab
 oculis meis, quiescite à ma-
 litijs vestris. Discite face-
 re bonum, querite iudi-
 cium, liberate oppressum,
 judicate pupillo, et justifi-
 cate viduā. Et venite col-
 loquamur, dicit Dominus.

Es. 1. 16.

παρ' ὑμῶν ὡς φοινικῶν, ὡς χιόνα
 λευκανῶν ἐδὼ ὅ ὥσιν ὡς κοκκι-
 νον, ὡς ἔριον λευκανῶν καὶ ἐδὼ ἡ-
 λητε καὶ εἰσακδοσῆτε μὲν, πα-
 ραθα ὅ γῆς φάγετε ἐδὼ ὅ
 μὴ ἡλητε, μηδὲ εἰσακδοσῆτε
 μὲν, μάχαρε ὑμᾶς κατέδετα
 τὸ γὰρ σόμα κυεῖς ἐλάλησε ταῦ-
 τα. Πρώτος δὲ τῶν ἀγαπητῶν
 αὐτῶν βυλόμενος μετ' αὐτοῖς, με-
 ταχρῖν, ἐπέμειξε τὰ πάμπαν
 βελκῶν βυλῆματι αὐτῶν. Διὸ
 ἐπακδοσάμεν τῇ μεγαλοπρε-
 πείᾳ καὶ ἐνδόξῳ βυλῇ αὐτῶν, καὶ
 ἰκέται γενόμενοι τῶν ἐλέων καὶ τῆς
 χρηστότητος αὐτῶν, παραπέσωμεν
 καὶ ἐπιτρέψωμεν ὅτι τῶν οἰκτιρ-
 μῶν αὐτῶν, ἀπολιπόντες τὴν
 ματαιοποιίαν, τὴν ἑλπίδα, καὶ
 * τὸ εἰς θάνατον * ἀρῶν ζῆλος.
 Ἀπειλώμεν εἰς τὰς τελείας
 λειτουργήσας τῇ μεγαλο-
 πρεπείᾳ δόξῃ αὐτῶν. λάβωμεν
 Ἐνώχ, ὅς ἐν ᾠδακῇ δίκαιος
 ὑρεθεὶς μετετέθη, καὶ ὁ Χρῆς ὑρεθῇ
 αὐτῶν θάνατος. Νόε πιστὸς ὑρε-

et si fuerint peccata vestra
 quasi phœnicium, sicut ni-
 vem dealbabo, et si fuerint
 ut coccinium, sicut lanam
 dealbabo. Et si volueritis
 et audieritis me, bona terra
 comedetis; si autem nolue-
 ritis, neque exaudieritis
 me, gladius devorabit vos:
 os enim Domini loquutum
 est hæc. Volens igitur om-
 nes dilectos suos pœni-
 tentiæ participes fieri, om-
 nipotente suâ voluntate
 stabilivit: quare magnifice
 ejus & gloriôsæ voluntati
 obsequamur, & supplici-
 ter misericordiam & be-
 nignitatem ejus imploran-
 tes, relictis vanis operi-
 bus, contentione & æmu-
 latione, quæ ad mortem
 ducit, ad miserationes ejus
 aduoluamur & conuerta-
 mur. Fixis oculis intuea-
 mur eos qui magnificæ
 ejus gloriæ perfectè infer-
 uerunt: sumamus Enoch,
 qui in obedientia justus
 repertus, translatus fuit,
 neque mors ejus depre-
 hensa est. Noë fidelis
 inven-

ἰσ. πιν.
 ἰσ. ἀρνῶν
 ζῆλος

Θεός, διὰ τῆς λειτουργίας αὐτοῦ
παλιγγενεοῦσαν κόσμῳ ἐκήρυξεν,
καὶ διέσωσεν δι' αὐτοῦ τὸ δεσπότης
τῆς εἰσελθούσης ἐν ὁμοιοῖα ζῶν
ἐς τὸν αἰῶνα. Ἀβραάμ ὁ
φίλος προσκελευθεὶς, πιστὸς
δυνάστη, ἐν τῷ αὐτοῦ ὑπακούοντι
γενέσθαι τοῖς ῥήμασι τοῦ Θεοῦ.
ὅπως δι' ὑπακούσεως ἐξῆλθεν ἐκ
τῆς γῆς αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῆς συγγε-
νεῖας αὐτοῦ, καὶ ἐκ τοῦ οἴκου πα-
τρὸς αὐτοῦ, ὅπως γλῶσσά ἐλθὼν, καὶ
συγγίνοιαι ἀδελφῶν, καὶ οἰκοι μι-
κροῦ καταλιπὼν, κληρονομήσῃ
τῆς ἐπαγγελίας τοῦ Θεοῦ. λέγει
ἡ δὲ αὐτῇ. Ἀπελθὲ ἐκ τῆς γῆς
σου, καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ
ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς σου, εἰς
τὴν γῆν ἣν αὐτὸς αἰσώσῃ σοι, καὶ
ἐπιβήσῃ ἐν ἧς ἔσῃ μαζα, καὶ
ἐνδοξασῇ σε, καὶ μεγαλυνῶ τὸ
ὄνομα σου, καὶ ἔσῃ ἐνδοξημένος. καὶ
ἐνδοξάσῃ τὸς ἐνδοξασάμενος σε,
καὶ καταράσῃ τὸς καταρα-
σάμενος σε, καὶ ἐνδοξηθήσεται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς.

inuentus, per ministerium
suum novam mundo ge-
nerationem prædicavit, &
per eum animalia quæ in
concordia arcam sunt in-
gressa, servavit Dominus.
Abraham amicus voca-
tus, fidelis inuentus est, eo
quod verbis Dei obtem-
perarit; hic per obedi-
entiam è terra suâ, è cogna-
tione suâ, & domo patris
sui egressus est, ut exigua
terra, cognatione debili,
& domu parvâ derelictâ,
promissiones Dei posside-
ret. Dicit enim ei, *Exi*
de terrâ tua, & de cognati-
one tuâ, & de domo patris
tui; & vade in terram
quam tibi demonstravero.
Et faciam te in gentem
magnam, & benedicam te,
& magnificabo nomen tu-
um, & eris benedictus; &
benedicam benedicentes te,
& maledicam maledicen-
tes te, & benedicentur in
te omnes tribus terræ.

Gen. 12. v.

Καὶ πάλιν ἐν τῷ ἀναχωρεῖσθαι αὐτὸν ἀπὸ Λῶτ, εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεός, Ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς σου, ἴδε ἀπὸ τοῦ τόπου ἐν ᾧ σὺ εἶ παρὰ βορρᾶν, καὶ λίβαν, καὶ ἀνατολὰς, καὶ θάλασσαν ὅτι πᾶσαν τὴν γῆν ἢ σὺ ὁρᾷς, σοὶ δώσω αὐτήν, καὶ τῷ σπέρματι σου, ἕως αἰῶνος καὶ ποιήσω τὸ σπέρμα σου ὡς τὴν ἀμμιον τῆς γῆς. εἰ δυνάται τις ἐξαριθμῆσαι τὴν ἀμμιον τῆς γῆς, καὶ τὸ σπέρμα σου ἐξαριθμηθήσεται. Καὶ πάλιν λέγει· Εξήγαγε ὁ Θεός τὴν Ἀβραάμ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀναβλέψον εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ἀριθμήσον τὰς ἀστέρας εἰ δυνήσῃ ἐξαριθμῆσαι αὐτάς, οὕτως ἔστι τὸ σπέρμα σου ὅσον ὁπότευσε ὁ Ἀβραάμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην. Διὰ πίστιν καὶ φιλοξενίαν ἐδόθη αὐτῷ ὁ υἱός ἐν γήρα, καὶ διὰ ὑπακοῆς παρῆνεν αὐτὸν θυσιᾷ τῷ Θεῷ παρὰ ἐν τῷ ὁρᾶν ὡς ἐδόξεν αὐ-

Et rursus cum à Lot secederet, dixit ei Deus. *Respice oculus tuis, et vide à loco in quo nunc tu es, ad Aquilonem, et Africum, et orientem et mare : quia omnem terram quam tu vides tibi dabo eam, et semini tuo usque in seculum. Et faciam sementuum sicut arenam terræ, si poterit aliquis dinumerare arenam terræ, et semen tuum dinumerabitur. Et rursus dicit : Eduxit Deus Abraham foras, et dixit ei, respice in caelum et numera stellas, si potes dinumerare eas, sic erit sementuum : Et credidit Abraham Deo, et deputatum est ei ad iustitiam. Propter fidem & hospitalitatem datus est ei filius in senectute, & per obedientiam obtulit eum in sacrificium Deo*

Gen. 13. 14.

Gen. 15. 5.

τῷ

τῶν. Διὰ φιλοξενίαν καὶ διό-
 τιαν Λοῦτις ἐστὶν ἐκ Σοδόμων,
 τῆς ἀπειχόμενης πάσης κερθείας
 ὡς πύρις καὶ θύει ἀπὸ δόλου
 ποικίλας ὁ διασπότης ἐπὶ τοῖς ἐλ-
 πίσει· ὅτι αὐτὴ ὁρᾷ ἡ γὰρ τα-
 λεία, τοῖς ἵετέρεσιν ὑπάρ-
 χουσι εἰς κόλπον καὶ αἰσχυρὸν
 ἔστιν ὁ σωτήρ· ὅτι αὐτὴ
 τῆς γυναικὸς ἐπερὶ γάμου ὁ
 ἀνὴρ ὁρᾷ καὶ οὐκ ἐστὶν ὁμοίαν,
 εἰς τὸ σημεῖον ἐστὶν, ὡς γε-
 νῆα· αὐτὴν φησὶν ἄλλος ὡς
 τῆς ἡμέρας ταύτης· εἰς τὸ γε-
 σκεῖναι πάντας, ἐπὶ οἷς διέμειναι καὶ
 οἱ διαζούσιν καὶ τῆς τῆς Θεοῦ
 δυνάμεως, εἰς κρίμα καὶ εἰς
 σημεῖον πάντας τὰς γενεάς
 γίνονται. Διὰ πίστιν καὶ φιλοξενίαν
 ἐστὶν Ραάβ ἡ πόρνη· ὅτι πε-
 φησέν γὰρ ὑπὸ Ἰησοῦ τοῦ
 Ναὴν καὶ σωστικῶς εἰς τὸ
 λείπειν, ὅτι ὁ βασιλεὺς τῆς γῆς
 ὅτι ἦεν καὶ κατασκοπεύοντι τὴν
 χώραν αὐτῆς, καὶ ἐξέπαιψαν

in vno montium quem ei
 ostenderat. Propter hospi-
 talitatem & pietatem Lot, ἐ.
 Sodoma saluus evasit, cum
 regio tota in circuitu igne
 & sulphure conflagraret.
 Deo palàm faciente quòd
 eos non derelinquat, qui in
 eo spem & præsidium col-
 locant; contra verò qui à
 mandatis ejus declinant,
 supplicijs & tormentis pu-
 niat: vxor enim ejus quæ vnà
 cum eo vrbe egressa est,
 cum ab eo dissentiret, nec
 in concordia persisteret, in
 signum propterea posita
 est, & salis statua in hodie-
 rum diem facta est, vt om-
 nibus innotesceret, quòd a-
 nimò dubij, & de potentia
 divina hæsitantes, in judici-
 um & signum omnibus ge-
 nerationibus proponantur;
 Propter fidem & hospitali-
 tatem, Raab meretrix in-
 columis servata est, mil-
 lis enim à Iosua filio Nun
 ad vibem Iericho specu-
 latoribus, rescivit terræ
 Rex quòd regionem eo-
 rum exploraturi venerant,
 &

ἀνδρας τοὺς συλληφθέντας ἀν-
 τὶς, ὅπως συλληφθέντες θανα-
 τωθῶσιν. Ἡ οὖν φιλόξενος Ραὰβ
 εἰσδεξαμένη αὐτοὺς, ἐκρυψεν εἰς τὸ
 ὑπόθρονον. ὑπὸ πλὴν λινὸν καλα-
 μιν· ὅπως θέντων ὅτι καὶ παρὰ
 τῆ βασιλείας, καὶ λεγόντων, **αἰδρες**
παρὲς σε ἦλθον οἱ κατὰ σκοπεῖ
 τῆς γῆς ὑμῶν, ἐξαγαγε αὐτοὺς, ὅ
 ὃ βασιλεὺς αὐτὸς κελεύει. Ἡ
 ὅ ἀπεκρίθη, εἰσὶν ἡλθον οἱ δύο ἀν-
 δρες οἷς ζητεῖτε παρὲς με, **ἀλλὰ**
ταχέως ἀπῆλθον, καὶ πορεύονται
οὐδὲν. ὑπὸ δὲ ἐκκρύπτει αὐτοὺς ἐν
καλύπτει. Καὶ εἶπεν παρὲς τοὺς
 ἀνδρας, **γινώσκουσα** γινώσκω ἐγὼ,
 ὅτι κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν παρὰ δι-
 δωσιν ὑμῖν **πλὴν πόλιν** ταύτην, ὅ
 ὃ φόβος καὶ ἔσμος ὑμῶν ἐπέπε-
 σεν τοῖς κατοικοῦσιν αὐτήν· ὥς
 εἰάν οὖν γὰρ λαβεῖν αὐτήν
 ὑμᾶς, **ἐξοσωσάτε με**, καὶ οἱ
 κόν τῆ παρὲς με. Καὶ εἰπὼν
 αὐτῇ, ἐξῆλθὼς, ὥς ἐξέλησται
 ἡμῖν· ὥς εἰάν οὖν γὰρ παρὰ γινωσκόμενος ἡμᾶς, σιωπᾶσαι πρὸς
 τοὺς,

& viros emisit, qui eos ut
 morti traderentur, appre-
 henderent. Raab autem
 hospitalis suscipiens eos in
 solario domus sub lini sti-
 pula occultavit eos. Cum
 autem nuntij Regis ex im-
 proviso superuenissent, &
 dixissent, viri ad te ingressi
 sunt, regionis nostrae ex-
 ploratores, educ eos, sic e-
 nim imperat Rex. Illa au-
 tem respondit, ingressi sunt
 duo viri ad me quos quaeritis,
 sed confestim abierunt &
 vadunt, viam ostendens
 eis contrariam. Et dixit ad
 viros, sciens scio, quod
 Dominus Deus vester urbem
 hanc vobis tradidit, timor
 enim & pavore vestri inces-
 sit incolae ejus; quare cum
 capere illam vobis contigerit,
 incolumem me servate &
 domum patris mei. Et di-
 xerunt ei, eveniet tibi ut
 loquuta es, quare cum nos
 appropinquantem cognoue-

τοὺς,

ὅτις οὐκ ἔστι τὸ πῦρ σου, καὶ
 ὁ οὐρανός σου, ὅτι καὶ ἐν ἡμέ-
 ρῃ σου ἔξω τῆς οἰκίας, ἀπο-
 λουῖται. Καὶ ὡς σέθεντο αὐτῇ
 δοῦναι σμῖναι, ὅπως κρεμάσῃ
 ἐκ τῆς οἰκίας αὐτῆς κόκκος, ὡς
 δὲ λανθάνοντες, ὅτι καὶ τῷ αἰ-
 μάτι τῷ κυρίου λύπῃσι ἴσται
 πάντες τοὶ πενήθοντες ἐλπίζοντες
 ἐπὶ τῷ Θεῷ. Οὐκ ἐστὶ ἀγαπῆται,
 ὁ μόνος πῖσις ἀλλὰ περὶ φημί
 ἐν τῇ γυναίκῃ γένηται παπαιο-
 φημί. Οὐκ ἐστὶν ἀδελφοί, ἀπο-
 φημί πάντες ἀλαζονεῖαι, καὶ
 τύφοι, καὶ ἀφροσύνη, καὶ ὀρ-
 γὰς καὶ πείσμα τὸ γεγραμ-
 μέναι λέγει γὰρ τὸ πῶμα τὸ
 ἀγίου, Μὴ καυχᾶται ὁ σοφός ἐν
 τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ, μηδὲ ὁ ἰσχυρὸς
 ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ, μηδὲ ὁ πλού-
 σιος ἐν τῇ πλούτῃ αὐτοῦ. ἀλλ'
 ὁ καυχώμενος, ἐν κυρίῳ καυχά-
 εσθαι, τῷ ἐκζητεῖν αὐτοῖς, καὶ
 ποιῆσαι κριμὰς καὶ δικαιοσύνην μα-
 λιστα μεμνημένοι τῆς λόγον τῷ

ris cognatos tuos omnes
 sub tecto tuo congrega-
 bis, & salvabuntur, quot-
 quot verò extra domum
 tuam invenientur, peri-
 bunt: & ut signum daret
 addiderunt, ut funiculum
 sc. coccineum de do-
 mus pariete demitteret,
 notum facientes, quòd
 omnibus, qui credunt &
 sperant in Deum, per
 sanguinem Christi re-
 demptio futura sit. Vide-
 tis, dilecti, non solum fi-
 des, sed divinandi facul-
 tas etiam in muliere fuit.
 Humiles ergo mente si-
 mus, Fratres, fastum
 omnem, superbiam, a-
 mentiam & iras depo-
 nentes, & quod scriptum
 est, faciamus. Dicit enim
 Spiritus Sanctus, Non
 gloriatur sapiens in sapi- *1ct. 9. 33*
 entia sua, & non gloriatur
 fortis in fortitudine sua,
 & non gloriatur dives in
 divitis suis; sed qui glo-
 riatur in Domino glorie-
 tur, querendo illum, &
 iudicium & iustitiam
 Domini

E

κυρίως Ἰησοῦ, ὅς ἐλάλησε δι- Domini Iesu, quos, æ-
 δάσκει· ὅτι εἰκεῖαν ἔμακροθυ- quitatem & longanimita-
 μίδου, οὕτως γὰρ εἶπεν, Ελεείτε tem docens, loquutus est:
 ἵνα ἐλεηθῆτε, ἀφίετε ἵνα ἀφεθῇ sic enim dixit, *Miseremini* Luc. 6.36.
 ὑμῖν, ὡς ποιεῖτε, ὅπως ποιηθῆσθε) *quamini, demittite ut vo-*
 ὑμῖν, ὡς δίδετε ὅπως δοθῆσθε) ὑ- bis demittatur, prout faci-
 μῖν, ὡς κρίνετε ὅπως κριθῆσθε) *tis ita vobis fiet, sicut datis*
 ὑμῖν, ὡς χρηστεύεσθε ὅπως χρη- *ita vobis retribuetur, sicut*
 τηθήσεται ὑμῖν ὡς μέτεω με- *judicatis, ita judicabimi-*
 τηθήσεται ὑμῖν ὡς μέτεω με- *ni, sicut benigni estis, ita*
 τηθήσεται ὑμῖν ὡς μέτεω με- *benignitatem experiemi-*
 τηθήσεται ὑμῖν ὡς μέτεω με- *ni, quā mensurā metimi-*
 τηθήσεται ὑμῖν ὡς μέτεω με- *ni, eādē vobis mensura-*
 τηθήσεται ὑμῖν ὡς μέτεω με- *bitur. Hoc præcepto &*
 τηθήσεται ὑμῖν ὡς μέτεω με- *his mandatis stabiliamus*
 τηθήσεται ὑμῖν ὡς μέτεω με- *nos ipsos, ut in obedi-*
 τηθήσεται ὑμῖν ὡς μέτεω με- *tia sanctorū eloquiorū e-*
 τηθήσεται ὑμῖν ὡς μέτεω με- *jus, cum omni humilitate,*
 τηθήσεται ὑμῖν ὡς μέτεω με- *semper ambulemus. Di-*
 τηθήσεται ὑμῖν ὡς μέτεω με- *cit enim verbum sanctum.*
 τηθήσεται ὑμῖν ὡς μέτεω με- *Super quem respiciam, nisi* Ef. 66.2.
 τηθήσεται ὑμῖν ὡς μέτεω με- *super humilem et quietum,*
 τηθήσεται ὑμῖν ὡς μέτεω με- *& trementem sermones*
 τηθήσεται ὑμῖν ὡς μέτεω με- *meos. Iustum igitur & pi-*
 τηθήσεται ὑμῖν ὡς μέτεω με- *um est, Viri fratres, Deo*
 τηθήσεται ὑμῖν ὡς μέτεω με- *potius obediētes nos esse,*
 τηθήσεται ὑμῖν ὡς μέτεω με- *quām in superbia & tur-*
 τηθήσεται ὑμῖν ὡς μέτεω με- *bulentia, detestandę emu-*
 τηθήσεται ὑμῖν ὡς μέτεω με- *lationis duces & autho-*
 τηθήσεται ὑμῖν ὡς μέτεω με- *res, sequi; si enim omni*
 τηθήσεται ὑμῖν ὡς μέτεω με- *periculi timore abjecto*
 τηθήσεται ὑμῖν ὡς μέτεω με- *voluntatibus hominū nos*
 τηθήσεται ὑμῖν ὡς μέτεω με- *tra-*

δ. τυπικῶς
 νομοθετικῶς
 τας

δὲ μὲν ἐαυτοῖς τοῖς θελήμασι τῶν
 θεοδράπτων, οἵτινες ἔξακοι ἄζουσιν
 εἰς ἑαυτοὺς καὶ ἐαυτοὺς, εἰς τὸ ἀπαλλο-
 τρεῖσθαι ἡμᾶς τῷ καλῶς ἔχον-
 τος. ἀλλὰ τοῖς Χρηστέωσι μὲν * αὐτοῖς καὶ
 τοῖς διὰ λαγχύται καὶ γλυκύ-
 τηται τῷ ποιήσας ἡμᾶς γέ-
 νεσθαι γὰρ, Χρηστοὶ ἵστανται
 οἱ αἰσθητοὶ γῆς, ἀκαχοὶ δὲ ἡσυχ-
 λιοι ἵστανται ἐπὶ αὐτοῖς· οἱ δὲ
 ἀπονομοῦντες, ἔξοδα θεοδρά-
 σται αὐτὶ αὐτοῖς καὶ πάλιν λέ-
 γει, Εἰδοὺ αἰσθητοὺς καὶ ἡσυχ-
 λιοι, καὶ αἰσθητοὺς ὡς τὰς κείρας τῶν
 ἀλφειῶν, καὶ παρῆλθον, καὶ ἰσχυ-
 ροὶ αὐτοῖς, καὶ ἔξελθοντα τοῖς τόποις
 αὐτοῖς, καὶ ἔχοντες. Φύλασσον
 ἀκαχοὶ, καὶ ἰδοὺ ἀσθένεια, ὅτι
 ἐστὶν ἐκκατάλειμμα ἀπὸ θεοῦ
 εἰρημίας. Τοῖς καὶ καλῶς μὲν
 τοῖς μετ' ἐνδοξίας εἰρημίας, καὶ
 μὲν τοῖς μὲν ἡσυχίας, καὶ
 καλῶς εἰρημίας λέγει γὰρ πρὸς,
 Οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χαίρει με-
 τὰ, καὶ ἡ καρδία αὐτῶν πρὸς
 pulvis hic labijs me honorat,

tradiderimus, qui ad con-
 tentionem & seditiones a-
 cuunt & exstimulant, ut
 ab eo quod rectum & bo-
 num est alienos nos red-
 dant, non leve dam-
 num, immo potius graue
 periculum subibimus.
 Benigni erga nos invicem
 simus, secundum miseri-
 cordiam & dulcedinem
 Creatoris nostri: scrip-
 tum enim est, *Benigni in-* Psal. 37. 9.
cola erunt terra, innocen- & Prov. 2.
tes relinquentur in ea, im- 20.
pij vero & legum violato-
res disperibunt ab ea. Ex
 rursus dicit, *Vidi impium* Psal. 37.
superexaltatum & eleva- 36.
tum sicut cedros Libani: et
transivi, & ecce non erat,
et quasi visi eum, & non est
inventus locus eius. Custo-
 di innocentiam, et vide a-
 quitatem, quoniam sunt re-
 liquia homini pacifico.
 Iungamur itaque amoris
 glutino eis qui cum picta-
 te tranquille vivunt, non
 autem eis qui ficta simu-
 latione pacem colunt:
 dicit enim alicubi, *Ps. El. 29. 13.*
pulvis hic labijs me honorat,
cor autem eorum longe
 E 2 abest

ἀπεστὶν ἀπὸ ἐμῶν. καὶ πάλιν, Τῷ
 στόματι αὐτῶν εὐλόγωον, τῇ δὲ
 καρδίᾳ κατακλαιντο· καὶ πάλιν λέ-
 γει, Ἡγάπησαν αὐτοὺς τῷ στόματι
 αὐτῶν, καὶ τῇ γλώσσῃ αὐτῶν ἐ-
 ψεύσαντο αὐτοὺς, ἡ δὲ καρδία αὐ-
 τῶν οὐκ εὐθεῖα μετ' αὐτοῦ, ὅθεν
 ἐπιστάθηνσαν ἐν τῇ ἀλήθειᾳ
 αὐτῶν. * Ἀλλὰ γινώσκω τὰ χεῖλη
 τὰ δόλια * γλώσσαν μεγαλορρη-
 μονα, τοῖς εἰπόντες, τίς γλώσ-
 σαν, ἡμῶν μεγαλυνώμεν, τὰ
 χεῖλη ἡμῶν καὶ ἡμῶν ἐστὶν, τίς
 ἡμῶν κύριος ἐστὶν, ἀπὸ τῆς τα-
 λαιπωρίας τῶν πτωχῶν, καὶ ἀπὸ
 τῆς στεννοχωρίας τῶν πεινῶν· νῦν
 ἀναστήσομαι λέγει κύριος, θήσο-
 μαι ἐν σωτηρίᾳ, πληροσάσομαι
 ἐν αἰσῶ. Τὰ πεινοφρονῶντες
 γὰρ ἐστὶν ὁ χριστός, οὐκ ἐπαρε-
 μένων ἐπὶ τὸ ποίμνιον αὐτῶν. τὸ
 σκῆπτρον τῆς μεγαλωσύνης τοῦ
 Θεοῦ ὁ κύριος ἡμῶν χριστός Ἰησοῦς.
 οὐκ ἦλθεν ἐν κόμπῳ ἀλαζονεί-
 ας, ὅθεν ὑποφάνιας, καὶ ὑπο-
 δυνάμενος· ἀλλὰ ταπεινόφρονως, καὶ
 ὡς τὸ πνεῦμα τοῦ ἁγίου

abest à me. Et rursus, Ore suo benedicebant, et corde suo maledicebant. Et rursus dicit, Dilexerunt eum in ore suo, et linguâ suâ mentiti sunt ei. Cor autem eorū non rectū cum eo, nec fideles habiti sunt in testa-mento. Labia fraudulenta obmutescant, & disperdat Dominus universa labia dolosa, et linguam magniloquam; qui dixerunt, linguam nostram magnificabimus, labia nostra à nobis sunt, quis noster Dominus est? propter miseriam inopum, et gemitum pauperum, nunc exurgam dicit Dominus: ponam in salutari, fiducialiter agam in eo. Christus enim eorum est, qui humiliter se gerunt, non qui cum fastu & arrogantia supra ejus gregem efferuntur. Sceptum magnificentiae Dei, Dominus noster Iesus Christus, non venit in jactantia superbiae & arrogantiae quamvis potuerit; sed in humilitate, prout

Psal. 62. 4.

Psal. 78. 36.

Psal. 12. 3.

ᾠδὴ

πρὸς αὐτὸν ἐλάλουν· φησὶ γὰρ,
 Κτίε τις ἐπίστασι τῇ ἀκτῇ
 μὴ καὶ ὁ βασιλεὺς τοῦ κόσμου ἀπὸ
 καὶ φησὶ, ἀντιφάσις αὐτοῦ ποῖ
 αὐτὸς ὡς παῖς, ὡς ῥίζα ἐν γῇ
 διὰ τὸν οὐρανὸν ἵσταται· εἶδος αὐτοῦ,
 ὡς δὲ εἶδος καὶ εἶδος αὐτοῦ καὶ
 οὐκ εἶχεν εἶδος, οὐκ εἶχεν ἄλλος,
 ἀλλὰ ὁ εἶδος αὐτοῦ ἀπῆκεν,
 ἐλάττωται ὡς ὁ εἶδος τῆς
 αὐτοῦ φησὶ αὐτοῦ, ἐστὶν πλῆ-
 γῇ καὶ ἐν ποταμῷ, ὁ εἶδος φέρει
 μαλακίαν, ὅτι ἀπὸ τραπείζης
 πορεύονται αὐτοῦ· ἡ μάστις καὶ
 οὐκ ἐλογιάθη· οὐτος καὶ αὐτὸς
 ἡμῶν φέρει, καὶ πρὸς ἡμῶν ὁ
 δυνάστης, καὶ ἡμῶν ἐλογιστάμεθα αὐ-
 τοῦ ἐν ποταμῷ, καὶ ἐν πλῆγῇ καὶ
 ἐν κακότητι αὐτοῦ ὅτι ἐσταυρώθη
 ὡς ὁ καὶ αὐτὸς ἡμῶν, καὶ
 μαλακίαν αὐτοῦ καὶ ἀνομίαν
 ἡμῶν. Παῖδες εἰρήνης ἡμῶν
 ἐν αὐτοῖς ὅτι μάλωται αὐτὸς ἡμῶν
 ἵνα ἡμῶν· ὡς πορεύεται
 ἐπὶ λαοῦ καὶ ἡμῶν· αὐτοῦ φησὶ τῇ
 ὁδῷ αὐτοῦ ἐπὶ λαοῦ καὶ ἡμῶν.

Spiritus sanctus de eo lo-
 quutus est, dicit enim,
 Domine quis credidit au-
 ditui nostros? et brachium
 Domini cui revelatum
 est? Annunciavimus qua-
 si parvulum in conspectu
 eius; sicut radix in terra
 sitienti: non est species
 ei neque gloria, & vidi-
 mus eum, & non habebat
 speciem, neq. decorem; sed
 species eius inhonorata, &
 deficiens pra. filiis homi-
 num. Homo in plaga posi-
 tus, & sciens ferre infir-
 mitatem; quia aversa est
 facies eius, despecta, & non
 reputata. Iste peccata no-
 stra portat, & pro nobis do-
 let, & nos reputavimus eū
 esse in labore, et in plaga, &
 in afflictione. Ipse autem
 vulneratus est propter pec-
 cata nostra, & infirmatus
 est propter iniquitates no-
 stras. Disciplina pacis no-
 strae super eum, livore ei-
 us nos sanati sumus. Om-
 nes quasi oves erravimus,
 homo in via sua erravit, et

Ula: 33.1.

εἰς τὸν ἄδωκεν αὐτὸν ὡς τὸ αὐ-
 τὸν ἡμῶν. Καὶ αὐτὸς ἔσθ' ὁ
 κακὰ καὶ ὅτι ἀνοίγῃ τὸ στόμα
 ὡς πρὸς τὸν ὄντα σφαλίον ἡμῶν,
 ὡς ἀμνὸς ἐναντίον ὁ κείρω-
 τος ἀφ' ὧν, ὅπως ὅτι ἀνοίγῃ τὸ
 στόμα αὐτοῦ. Ἐν τῇ ταπεινώσει
 ἡ κείρωσις αὐτοῦ ἡρῶν· τίς γὰρ
 αὐτὸς πῶς διηγῆται; ὅτι ἀρεταί
 ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζῶν αὐτοῦ. ἀπὸ τῆς
 ἀνομιᾶς τῆς λαοῦ μου ἡκείνῃ εἰς θά-
 νατον· καὶ δάδοι τὸν πονηρὸν ἀνὴρ
 τῆς πατρὸς αὐτοῦ, καὶ τὸν πλῆθος
 ἀπὸ τῆς θανάτου αὐτοῦ. ὅτι ἀνο-
 μίαν ὅτι ἐποίησεν, ὅτι ἐβρέθη
 δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ· καὶ κύ-
 εἰος βέλεται καταλείπει αὐτὸν ὡς
 πληγῶν· ἐὰν δώτε πρὸς αὐτὸν ἡ-
 ἀς, ἡ ψυχὴ ὑμῶν ὅτι ἀπέρμα
 μακρόβιον. Καὶ κύεἰος βέλεται
 ἀφ' ἧς ἀπὸ τῆς πόντος τῆς ψυχῆς αὐ-
 τοῦ, ὡς αὐτὰ φάσι· καὶ πλάσσει
 τῇ σωτέσθαι δικαιοσύνην δικαίαν· ὡς
 δαλθύνει πολλοῖς· καὶ ταῖς ἀμάρ-
 τίας αὐτοῦ αὐτὸς ἀνοίσει· ὡς τὸ

Dominus tradidit eum
 propter iniquitates no-
 stras, et ipse propter affli-
 ctionem non aperit os su-
 um. Sicut ovis ad victi-
 mam ductus est, et sicut
 agnus coram tondente mu-
 tus, sic non aperit os.
 In humilitate iudicium
 eius sublatum est; genera-
 tionem eius quis enarra-
 bit? Quia tollitur de terra
 vitae eius, ab iniquitatibus
 populi mei ductus est ad
 mortem. Et dabo pessimos
 pro sepultura eius, et divi-
 tes pro morte illius: quia
 iniquitatem non fecit, neque
 dolum in ore suo; et Do-
 minus vult mundare eum
 a plaga. Si dederitis pro
 peccato, anima vestra vi-
 debit semen longevum.
 Et vult Dominus auferre
 de dolore animam eius,
 ostendere ei lucem, et for-
 mare intelligentiam, iusti-
 ficare iustum bene servien-
 tem multis. Et peccata e-
 orum ipse portabit. Prop-
 terea ipse possidebit mul-

185 ἑμαρτυρήθη μεγάλως
 Αβραάμ, ὃ φίλος προσή-
 ρθῆναι τῷ Θεῷ, καὶ λέγει ἀπενί-
 ζων εἰς τὴν δόξαν τῷ Θεῷ τα-
 πνοφρονῶν, Εγὼ ὅτι εἰμι γῆ καὶ
 σποδός. Εὐχόμενος δὲ πρὸς τὸν
 γένεσθαι, Ἰωβ ὡς δικαίος καὶ
 ἀμεμπτος, ἀληθινός, θεοσεβής,
 ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς κακοῦ.
 Ἀλλ' αὐτὸς ἐαυτὸν ὁρῶν λέγει,
 ὃς εἰς κατὰρξιν ἀπὸ ῥύπτου ὄντι
 εἰμὶ ὡς νύκτας ἡ ζωὴ αὐτοῦ. Μω-
 υσῆς πιστός ἐν ὅλῳ, ὃς εἶπε αὐτῷ
 ὁ κλήθη, καὶ ἀπὸ τῆς προσώπιας
 αὐτοῦ ἐκρίνεν ὁ Θεὸς ῥύσαι τὸν
 Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς μάστιγος καὶ τῆς
 ἀκισμάτων αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ὁ
 δόξα δαίς μετὰ λως ἐκ ἐμεῖς ἀλο-
 ρημύνησεν. Ἀλλ' εἶπεν ἐκ τῆς αὐ-
 τῆς μαρτυρίας αὐτοῦ διδομένας.
 Τίς εἰμι ἐγὼ, ὅτι με πέμψας,
 ἐγὼ ὅτι εἰμι ἰσχυρόφωνος καὶ βα-
 δύγλωσσος, καὶ πάλιν λέγει, Εγὼ
 ὅτι εἰμι ἀτιμὸς ἀπὸ χύττας. Τί
 ὅτι ἐπαμύνηται ὅτι με μαρτυρημέ-
 νον. Δαβὶδ, πρὸς ὃν εἶπεν ὁ Θεός,

sunt. Abraham elogio in-
 signi ornatus fuit, & ami-
 cus Dei vocatus fuit, qui
 gloriam Dei defixis ocu-
 lis aspiciens in humilitate
 dixit. Ego autem sum ter- Gen. 18. 27
 ra et cinis. Præterea & de
 Iobo sic scriptum est, Iob Iob. 1. 1.
 erat iustus, sine crimine,
 verax, colens Deum, ab-
 stinens ab omni mala re.
 sed ille seipsum accusans
 dicit, Nemo mundus à sor- Iob. 14. 4.
 de, et si vita eius unius diei
 fuerit. Moses fidelis in
 tota eius domo vocatus
 est, & per eius præfectu-
 ram voluit Dominus à
 plagis & supplicijs libe-
 rare populum Israeliti-
 cum; verum ille honore
 magno affectus, non est
 grandia locutus, sed cum
 ex rubo oraculum divi-
 num ei datum fuisset,
 Quis sum ego dixit, ut me
 mittas? gracili voce, et
 tarda lingua ego sum. Et
 rursus dicit, Ego sum olle
 vapor. Quid autem de Da-
 vide, qui egregium testi-
 monium obtinuit, dice-
 mus; de quo loquutus est
 Deus,

Ἐγὼ δὲ οὕτως ὡς τὴν καρδίαν μου, Δαβὶδ ὁ υἱὸς Ἰσραὴλ, ἐν ἔλαιῳ ἀρώματι ἐχρίσα αὐτὴν. Αὐτὰρ ὡς αὐτοὶ λέγουσι περὶ τοῦ Θεοῦ. Ἐλίσσεται με ὁ Θεὸς καὶ ὁ μύσθαιός σου, καὶ ὁ πλῆθος τῶν ἐκκλησιῶν σου, ὡς ἀλάστοι. ὁ ἀνιμῶν με ἐπὶ πλῆθος πλῆθους με δὲ τὸ δόγματός σου, καὶ δὲ τὸ ἁμαρτίας μου καὶ κατὰ ἐλπίσιν με. ὅτι τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ γινώσκω, καὶ ἡ ἁμαρτία μου ἐνώπιόν μου ὥς ὅτι δὲ πρὸς τοὺς μοίς ἡμαρτίαι, ἐπεὶ ὁ ποιητὴς ἐνώπιόν σου ἐποίησα ἔπος. ὁ δὲ διαμαρτυρεῖται ἐν τοῖς λόγοις σου, καὶ καὶ ὡς καὶ περὶ αὐτοῦ ἰδὲ γὰρ ἐν ἀνομίαις συνελεσθῆναι, ἐπεὶ ἡ ἁμαρτία ἐκείνη με ἡ μήτηρ μου ἰδὲ γὰρ ἀληθῶς ἐγὼ ἀπώστηκα. Ἄδελφοι καὶ ταπεινὰ τῆς σοφίας σου ἐδίδαξάς με ῥημάτων μου ὑπακούω, καὶ ἐξομολογήσομαι πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὑποτάξω ἑαυτὸν ὑμῶν ἀκούσας με ἀγαθὰ ἵνα ἡ ἀγαθία ὡς ὅτι ἐξομολογήσομαι ἀγαθὰ.

F

um

Deus, Iuxta hominem secundum cor meum Davidem Iesse filium, in oleo sempiterno unxit eam. Ipse vero dicit ad Deum. Miserere mei Deus secundum magnam misericordiam tuam, et secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam. Amplius lava me ab iniquitate mea, et a peccato meo mundam me: quoniam iniquitatem meam ego cognosco, et peccatum meum coram me est semper. Tibi soli peccaui, et malum coram te feci, ut iustificeris in sermonibus tuis, et vincas cum indicaris. Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, et in peccatis concepit me mater mea. Ecce enim veritatem dilexisti, incerta et occulta sapientia tua manifestasti mihi. Asperges me hyssopo, et mundabor, lavabis me, et super nivem dealbabor. Auditui meo dabis gaudi-

σοι ὅσα τεταπνωμένα ἔσονται
 ἐρεφον ὁ πρὸς ὧν σε. Ἐπὶ τῷ
 ἀμαρτανίαις, καὶ πάσαις ἁμαρ-
 ταις μου ἔξάλειψον καρδίαν κα-
 θάρτην κτίσον ἐν ἐμοὶ ὁ Θεός, καὶ
 πνεῦμα διδόν ἐγκαίνισον ἐν τοῖς
 ἐγκέτοις μου μὴ ἔσθω ἡμῶν με
 ἔσθω πρὸς ὅπου σου, **καὶ ὁ πνεῦ-**
μα ὁ ἅγιος σου μὴ ἀντὶ δούλης
ἀπ' ἐμῆς ἀποδοῦ μοι τιμὴν ἀγα-
λίας σου τὸ σωτηρίας σου καὶ πνεῦ-
 ματι **ἡγεμονικῶ** ἐκείνων με δι-
 δάξω αἰνέσεις καὶ ἰδοὺς σε, καὶ ἀ-
σέβης ὅτι ἐρεφουσιν ὅτι σε **ῥύσαι**
 με ἔξ ἀμαρτανίαις ὁ Θεός ὁ Θεός τῆς
σωτηρίας μου. **ἀλὲν** ἡμῶν ὅτι ἡ γλῶ-
 σσα μου **ἡ μαρτυρία** σου κύριε,
 ὁ στόμα μου αἰνέσεις, καὶ τὰ χεῖλη
 μου ὁμολογήσονται τὴν ἀλήθειάν σου
 ὅτι εἰ ἡθέλησας θυσίαν ἴδωκα
 ἂν, λοκαυτόματα σου οὐκ ὀδοκῆ-
 σάς. Θυσία τῷ Θεῷ πνεῦμα
 σου πεπρωμένον καρδίαν σου
 πεπρωμένην καὶ **πνεῦμα** σου
 ὁ Θεός σου ἔξοχα ἰσχύς. Τῶν ποσόντων σου καὶ τοῖς τῶν ἔργων με-

um et letitiam, exultabunt
 ossa humiliata. Averte fa-
 ciem tuam à peccatis meis,
 et omnes iniquitates meas
 dele. Cor mundum crea in
 me Deus, et spiritum re-
 ctum innova in visceribus
 meis. Ne projicias me à fa-
 cieta tua, et spiritum iuum
 sanctum ne auferas à me.
 Redde mihi letitiam salu-
 taris tui, et spiritu princi-
 pali confirma me. Docebo
 iniquos vias tuas, et impij
 ad te convertentur. Libera
 me de sanguinibus Deus,
 Deus salutis mea, exalta-
 bit lingua mea iustitiam
 tuam. Domine labia mea
 aperies, et os meum annun-
 tiabit laudem tuam. Quo-
 niam si voluisses sacrifici-
 um, dedissem utique, holo-
 caustis non delectaris. Sa-
 crificium Deo spiritus con-
 tribulatus, cor contritum,
 et humiliatum Deus non
 despiciet. Talium igitur
 & tantorum, qui tam
 clarum elogium conse-
 quuti

μαρτυρηθῆναι τὸ τοῦτο φερόντες ὅτι
 ὁ ἰσχυρὸς θεὸς τῆς ἀγαθότη-
 τος, ὃς μὲν ἡμᾶς ἀλλὰ καὶ τὰς
 ἑτέρας ἐκκλησίας, ἐξ ὧν ἐπαί-
 σιται, τοὺς τε καταδικάζοντας καὶ
 λόγια αὐτοῦ ἐν φόβῳ καὶ ἀλη-
 θείᾳ. Πολλοὶ οὖν καὶ μεγάλοι ὅτι
 ἐδόξαν μὲν ἐλπίσας ὡς ἀξί-
 ον, ἐπὶ τῷ θεῷ ὁμοιωθῆναι. Ὁ δὲ
 ἀρχὴς ὁ θεὸς διδόντων ἡμῖν τὴν
 ἐιρήνην σὺν πατρὶ καὶ ἀποστόλῃ
 ἡμῶν. Ὁ πατήρ καὶ κύριος τῆς δόξης
 πάντοτε κτίστης, καὶ ὁ μεγαλο-
 πρέπεις καὶ ὑπεράσπαστος
 αὐτοῦ διαρκῶς τῆς ἐιρήνης, δι' ἐργα-
 σίας τε καὶ ὁμιλιῶν ἰδόντων αὐ-
 τὸν διὰ τοῦτο, καὶ ἐμὲ λέγει-
 ναι τοῖς ἑμὲ ἀποστολῆς ψυχῆς. Εἰς
 ὃ μενεσθῆναι αὐτὸν ἐβλήμα-
 νος ἡμῶν πρὸς ἀίρετον. Ὁ ἀφ' ὃ
 καὶ τὸν πατέρα καὶ κύριον αὐτόν.
 Οἱ ὅτι οὗτοι τῇ διοίκησιν αὐτοῦ ἀπα-
 λλάττονται εἰρήνῃ. Ὁ πατήρ αὐτοῦ
 αὐτὸν ἐμὲ καὶ τὸν ἰσχυρὸν π.
 πατέρα αὐτοῦ δόξῃ δι-

quiti sunt, humilitas &
 per obedientiam subie-
 ctio; non tantum nos, sed
 & ante nos generationes
 meliores reddidit, & qui
 in timore & veritate ei-
 us eloquia susceperunt:
 quare multorum, mag-
 norum, & illustrium
 exemplarium participes
 facti, ad pacis scopum nobis
 ab initio traditum recur-
 ramus, ac totius mundi
 parentem & creatorem
 diligenter intueamur, pa-
 cisq; eius magnificis &
 superexcellens donis
 & benefactis firmiter ad-
 haereamus; cogitatione
 contemplemur eum, et
 mentis oculis longani-
 mam eius voluntatem in-
 tueamur, & quemadmo-
 dum tranquillum se prae-
 beat erga omnem creatu-
 ram suam, consideremus.
 Coeli per eius gubernati-
 onem inconculsi, in pace
 illi subijciuntur, dies eti-
 am & nox, nullam alijs
 remoram facientes, con-

ἰσ. ἀλλή-
 λους ἐμπε-
 δίξασα.
 ἀνύουσιν, μηδὲν ἀλλήλοις * ἐμπε-
 δίξοντα. Ἡλίου τε καὶ σελήνης, ἀ-
 γέρων τε χειρὶ καὶ πύλῳ ἀτα-
 γλῶν αὐτῶ ἐν ὁμοιοῖα διχα πάσης
 * ἡρεκβάσεως, ἐξήλασυσιν τοὺς
 ἔπιτεταγμένους αὐτοῖς ὁρισμούς.
 Ἰὴ κυφορῶσα, καὶ ὁ γέλημα αὐ-
 τῶ τοῖς ἰδίῳις χειρὶς πύλῳ παμ-
 πληθὺν ἀνθρώποις τε καὶ θηροῖς, καὶ
 πᾶσι τοῖς ὄντι ἐν αὐτῇ ζωῷς ἀνα-
 πέλει ἐσθλῶν, μὴ διχρατῶσα
 μηδὲ ἀλλοιοῦσα πᾶν δεδογμά-
 τισιν αὐτῶν. Αβύσσων
 τε ἀνδρῶν χιρίδας, καὶ νερτέρων ἀνεκ-
 ἰσ. κύματα. δινήντα * κείματα τοῖς αὐτοῖς
 σινέχοντα * πρὸς ἀλλήλους. Τὸ
 κῦρος τῆς ἀπείρου θαλάσσης καὶ
 πύλῳ δημιουργίου αὐτῶ συσταθέν
 εἰς τὰς συναγωγὰς, ὅτι περ-
 εαίνετα ἅπαντα τὰ περικείμενα αὐτῇ
 κλίσθρα, ἅλλα καὶ τὰς διέταξεν
 αὐτῇ, ὅπως ποιεῖ. Εἰπὲν γὰρ, Ἐως
 ὧδε ἤξει, καὶ τὰ κύματα ὅσα ἐν σοὶ
 σινετέοντα * ὡκεανὸς ἀνθρώ-
 ἰσ. ἀπείρου-
 πους. πους * ἀπείρουτος, καὶ οἱ μετ' αὐτὸν

stitutum ab eo. cursum
 absolvunt. Sol et luna, &
 syderum chori, secundum
 eius mandatum sine vlla
 transgressione, in concor-
 dia statutos sibi terminos
 explicant & evolvunt.
 Gravidam & fertilis terra,
 suo tempore, secundum ei-
 us voluntatem, homini-
 bus, feris, & omnibus
 quæ in ea sunt animanti-
 bus, alimentum in abun-
 dantia profert, non hæsi-
 tans, neq; mutans quic-
 quam eorum, quæ ab eo
 decreta sunt. Abyssorum
 investigabiles, & infero-
 rum inenarrabiles fluctus,
 eisdem mandatis conti-
 nentur. Immensi maris
 profunditas in cumulos
 coacervata, claustra & re-
 pagula quibus vallatur,
 non transgreditur, sed
 prout ei præcepit, ita fa-
 cit. Dixit enim, *Huc usque*
venies, et in te ipso commi-
nentur fluctus tui. Ocea-
 nus hominibus impermea-
 bilis, & qui trans ipsum
 sunt

1ob. 38.

τοις ἀγείας ἥτοις ἐδιδάξαν-
σαι, τὸ ἀκράτοις τῆς καὶ αὐτῶν
αὐτῶν βύλημα ἀποδείξαι, τὸ
ἐπὶ τῆς γλώσσῃς αὐτῶν

Cl. Al.
πρὸς

Δὲ τῆς * φωνῆς φανεροὶ ποι-
οῦνται, τὸ ἀγαπᾶν αὐτῶν
μὴ ἐκ περιστολῆς, ἀλλὰ πᾶ-
σι τοῖς φεδωμένοις. Θεοὶ ἰσῆς,

Cl. Al.
ἐμὲ.

ἰσῆς πρὸς ἐχέτωσαι τὰ τέκνα * ἱ-
μαὶ τῆς εἰς Χρῆστον παιδείας
μεταλαμβάνουσαι, μαθήτω-
σαι ὡς ταπεινοφροσύνῃ. Ὁ
Θεὸς ἰσῆς, ὁ ἀγαπᾷ ἡμᾶς καὶ
τὴν Θεοῦ διὰ τὴν πᾶσι εἰς
αὐτοὺς καλὸς ἐστὶν μὴ αἰσῆς
πάντες τοῖς εἰς αὐτῶν ἰσῆς ἀνα-

Cl. Al.
πρὸς

ἐπιφρονῶντες εἰς καθαρά * Δὲ
τῶν ἐκείνων γὰρ ἐστὶν εἰς αὐτοὺς
ἐκφύονται * ὅτι ποῖ αὐτοὺς εἰς
ἡμῶν ἔστι, καὶ ἵνα ἡμεῖς αἰδοί-
μεθα αὐτοὺς. Ταῦτα ὅτι πάντα βεβαι-
οῦντες εἰς Χρῆστον πίστις, ἐστὶν αὐτοὺς
ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ὡς
περισκαλῶνται ἡμᾶς. Δεῖτε
τέκνα, ἀκούσατέ μου, φόβος κυρίου

amabile castitatis mores
ostendant, puram & sin-
ceram mansuetudinis suae
voluntatem demonstrent,
linguae suae moderatio-
nem silentio manifestam
faciant, charitatem suam,
sine ullâ animi in alteram
partem propensione, om-
nibus Deum sanctè ti-
mentibus, parem exhibe-
ant: filii nostri disciplinae
Christi participes sint,
discant quantum humili-
tas apud Deum valeat,
quid casta charitas apud
Deum possit, quemad-
modum timor ejus bonus
est & magnus, servans
omnes qui in pura cogi-
tatione in ipso sanctè ver-
santur. Est enim cogita-
tionum & consiliorum
mentis scrutator, ejus
spiritus est in nobis, &
cum vult. auferit eum.
Hæc autem omnia, fides
quæ est in Christo, con-
firmat, sic enim ille per
Spiritus Sanctum nos
compellat. *Adeste filij, au-*

Psal. 34.
11.

adhibe.

διδάξω ὑμᾶς. Τίς ἐστὶν ἀνὴρ θε-
 πος ὁ θέλων ζῆναι, ἀγαπᾶν ἡ-
 μέρας ἰδεῖν ἀγαθὰς; παύσθαι τὴν
 γλῶσσάν σου ἀπὸ κακῶν, & χεῖλ
 τὸ μὴ λαλῆσαι δόλον· ἐκκλινόν
 ἀπὸ κακῶν, καὶ ποιεῖν ἀγαθόν·
 ζήτησον εἰρήνην, καὶ διώξον αὐ-
 τὴν· ὀφθαλμοὶ κυεῖς ἐπὶ δικαί-
 οις, καὶ ὦτα αὐτῶν πρὸς δέησιν αἰ-
 τῶν· **πρόσωπον** ὃ κυεῖς ἐπὶ ποι-
 οῦν· **κακὰ τῶ ἐξολο** θρεῖσαι ἐκ
 γῆς τὸ μνημόσυνον αὐτῶν· ἐκέ-
 κραξεν ὁ δίκαιος, καὶ ὁ κύριος εἰ-
 σήκουσεν αὐτόν, καὶ **ἐκ** πασάν
 τῶν θλίψεων **ἐρρύσατο** αὐτόν·
 πολλὰ αἰ μάστιγες τῶ ἀμαρτα-
 λος, τοῖς ὃ ἐλπίζοντες ἐπὶ κύ-
 ριοις ἐλεος κυκλώσει. Ὁ οἰκτιρ-
 μων **κτλ** πάντα καὶ **ἀεργετικὸς**
 πατὴρ ἔχει σωλάν· **ἐπὶ** φο-
 βούμενοις αὐτόν, ἡπίως **τε** καὶ
προσινώς τὰς χεῖρας αὐτοῦ
 ἀποδιδόναι, τοῖς **προσερχομένοις**
 αὐτῷ ἀπλῆ· δέσποια. Διὸ μὴ
 διψῶμεν, μηδὲ ἰνδαλλέσθω

docebo vos. Quis est homo
 qui vult vitam, diligens
 dies videre bonos? prohibe
 linguam tuam à malo, &
 labia tua ne loquantur do-
 lum. Diuertere à malo, &
 fac bonum, inquire pacem,
 & persequere eam. Oculi
 Domini super iustos, &
 aures ejus in preces eo-
 rum. vultus autem Domi-
 ni super facientes mala, ut
 perdat de terra memoriam
 eorum. Clamavit iustus, &
 Dominus exaudivit eum,
 & ex omnibus tribulatio-
 nibus ejus liberavit eum.
 Multa flagella peccatoris,
 sperantem autem in Do-
 mino, misericordia circun-
 dabit. Misericors in om-
 nibus, & benignus Pater,
 viscera erga timentes e-
 um habet, & venientibus
 ad ipsum cogitatione pu-
 ra & simplici, gratias suas
 benignè & suaviter largi-
 tur: quare animo duplici
 ne simus, neq; super exi-
 mijs & honorificis do-
 nis ejus dubitet aut vacil-

let

ἡ ψυχὴ ἡμῶν ὅτι τῆς ὑψι-
 βαλλόμενης καὶ εἰδομένης δαριᾶς
 αὐτῆς πῶρρω γινώσκω ὅτι ἡμῶν
 ἡ ἀνάστασις ἡ γὰρ αὐτῆς ὅτι ἡμῶν
 ἀνάστασις. Εἰσὶν οἱ διψυχοί, οἱ
 διαζῶντες πλεὺς ψυχῶν, οἱ ἀ-
 γνοῦντες, Ταῦτα ἡκούσαμεν ὅτι
 τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ ἰδοὺ γιγ-
 νώσκω καὶ ὁδοῦν ἡμῶν τῶν
 συμμέσων. Ὡς ἀκούοντες, συμ-
 βάλλετε ἑαυτοὺς ξύλα, λαβέτε
 ἀμπέλιν ἀφ' αὐτοῦ μὲν φυλλο-
 ροῦν, εἴτα βλαστὸς γίγνεται, εἴτα
 φύλλοι, εἴτα ἄνθος, καὶ μὲν
 παρὰ ὁμοφᾶς, εἴτα σαφελὴ
 ἀφ' ἑαυτῶν ὁδοῦν ὅτι ὁ καρπὸς
 ὁλίγος εἰς πένανθεν κατὰ τὰ
 ὁ καρπὸς τῶ ξύλου ἐπὶ ἀληθείας
 λαχὼ καὶ ὁδοῦν πλεονάζου-
 σαι τὸ βόλημα αὐτοῦ, σωτηρι-
 αῖον τῆς γὰρ αὐτοῦ ὅτι
 παρὰ ὅτι ὁ κύριος εἰς ὅτι
 αὐτοῦ, ὅτι ὁ ἀγιος οἱ ὑμῶν παρ-
 ὁδοῦν. Καταποσομένω, ἀγα-
 πητοί, πᾶς ὁ διακρίτης ὅτι δεικνύται διπλοῦς ἡμῶν πλε-

let anima nostra : longè
 à nobis absit scriptura il-
 la, vbi dicitur : *Miseri &*
infelices sunt, qui animo
duplici sunt ei inconstanti,
dicentes, Hæc à parentibus
nostris audivimus, & ecce
jam consenuimus, nihil ta-
men horum nobis accidit.

O fatui, comparate vos
 arbori, vitim sumite, pri-
 mum quidem defrondes-
 cit, germen postea pullu-
 lat, folium deinde & flos,
 post hæc vva acerba, tan-
 dem demum vva matura :
 videtis quod in exiguo
 tempore fructus arboris
 ad maturitatem perducit-
 ur. In veritate breui &
 subito voluntas ejus per-
 ficietur, Scriptura etiam
 testimonium perhibente,
 quod statim venturus sit
 Dominus in templum e-
 ius, & sanctus quem vos
 expectatis. Confidere-
 mus, dilecti, quemad-
 modum Dominus futu-

Mal. 3. 2.

G

μελ.

μέλλουσιν ἀνάσσειν ἔσθαι, ἧς
 πλεονάζουσιν ἐποίησαντο. **Ὁ** κύ-
 ριον Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐκ νεκρῶν
 ἀναστήσας. Ἰδούμεν, ἀγαπητοί,
 πλεονάζουσιν καὶ γινόμεναι ἀ-
 νάσσειν. ἡμέρα καὶ νύξ ἀνάσσει
 ἡμῶν δηλοῦσιν, καὶ μὴ ἡ νύξ, ἀνί-
 σταται ἡμέρα, ἡ ἡμέρα ἀπτεῖται,
 νύξ ἐπέρχεται. Ἰδούμεν τοὺς καρ-
 πούς ὁ αὐτὸς παρὶς ἡμῶν τινα
 ἔχον γίνεσθαι. Εξῆλθεν ὁ ἀεί-
 ρων καὶ ἔβαλεν εἰς πλεονάζουσιν,
 καὶ ἐλθὼν ἀπὸ τῶν ἀπὸ τῶν ἀπὸ
 πλεονάζουσιν εἰς πλεονάζουσιν ἐξέρχεται
 γυνή, διαλύει χεῖρας εἰς ἐκ
 τῆς ἀλγύστεως ἡ μεγάλη δύ-
 νამος τῆς παροχής τῆς διασώσεως
 αἰνέσονται αὐτῇ, ἐκ τῆς ἐνός
 ἡλείων αὐτῇ, ἐκ τῆς ἐκφέρει καρ-
 πόν. Ἰδούμεν τὸ πλεονάζον ση-
 μείον, τὸ γινόμενον ἐν τοῖς ἀνθρώ-
 ποις παρὶς, τὸ γινόμενον τοῖς πα-
 ρὶς πλεονάζουσιν ὁρνεον γὰρ ὅτι
 ὁ παροχνομάζεται Φοῖνιξ, τὸ πο-
 λυγενὲς ὡς ἀρχὴν ἢ ἔτη πεν-

ram resurrectionem no-
 bis continuò ostendat,
 cujus primitias Domi-
 num Iesum Christum fe-
 cit, quem à mortuis sus-
 citavit. Intueamur, di-
 lecti, resurrectionem quæ
 omnitempore fit, dies &
 nox resurrectionem no-
 bis ostendunt, nox cubat,
 exurgit dies, abit dies
 nox ingruit & insequitur.
 Intueamur fructus terræ,
 feminatio quomodo fiat
 omnibus obvium est, E-
 gressus est seminator, &
 semen in terram jecit, &
 jactis feminibus, quæ nu-
 da & arida in terram ce-
 ciderunt, tempore dissol-
 vuntur, & post dissoluti-
 onem magna divinæ pro-
 videntiae potestate resus-
 citantur, ex vno plura fi-
 unt, & fructum produ-
 cunt. Contemplemur sig-
 num mirabile quod in
 partibus orientis, scilicet,
 in Arabia fit. Avis est
 quæ Phœnix vocatur, hæc
 sui generis sola & solita-
 ria existens annos quin-
 gentos

Ἰακόνια· γυνή μὲν τι ἴδε, πρὸς
 Διόλυτον τῷ Διηφανῶ αὐτῷ,
 σκεῖται αὐτῇ ποιεῖν ἐκ λείαν, ἢ
 σμύρνης, ἢ τῇ λωπῶν θραμά-
 τῃ, εἰς ἃ πληρωθέντες τῷ
 χεῖρσι εἰσὶ ῥαχταί, ἢ τελευτῶν
 σιπομένης ἢ τῆς σαρκὸς σκάλει
 τῆς γυναι, ὅς ἐκ τῆς ἰκμάδος
 τῇ τελευτῇ κότες ζῶν αἰατρε-
 φίμους, ὡς εὐφυνῇ εἶτα γυν-
 ναῖος γυνή μὲν αἶραι. **Θ** σκεῖται
 ἐκείνη, ὅταν τὰ ὅσα τῷ πρὸς γυν-
 νή μὲν ὅτι, ἢ ἰακόνια ἐκείνη,
 Διηφανῶ Διὸς τῆς Αραβικῆς
 χεῖρας ἵας τῇ Αργίπῃ, εἰς
 τῇ λευκῇ μὲν Ηλιοπόλιν ἢ
 ἡμέρας ἐλεπόνται πάντων ὅτι τῇ
 τῇ, ὅτι **Θ** τῇ ἡλίῳ ἐκείνη πᾶσι
 αὐτῇ, ἢ αὐτῇ εἰς τῇ πᾶσι
 αἰφωμῇ. Οἱ δὲ ἱερεῖς ὅτι σκεῖται
 τῇ ἡλίῳ ἐκείνη τῇ χεῖ-
 ρσι, καὶ ἐκείνη αὐτῇ πᾶσι
 κότες ἢ ἡμῶν πᾶσι κότες ἢ
 ἀπλεῖται. Μόξα ἢ θανυμῶν
 αὐτῇ τοῖς ὅτι εἶτα, εἰ ὅτι

gentos vivit, & cum mor-
ti vicinam se sentit, è thu-
re, myrrha & reliquis a-
romatibus, loculum si-
bi struit, quem completo
annorum spatio ingredi-
tur, & vitam deponit: ex
carne verò ejus putrefacta
vermis quidam nascitur,
qui animalis defuncti hu-
more nutritus plumescit,
& auctis postea viribus
loculum tollit in quo ossa
parentis recondita sunt,
quæ humeris gestans ex
Arabica regione, in Æ-
gyptum, & urbem quæ
Heliopolis dicitur, per-
volat, ac spectantibus
omnibus diurno tempore
advolans, super altare So-
lis illa collocat, atque ita
unde venerat, regreditur.
Sacerdotes annorum ra-
tionem in libris descrip-
tam diligenter calculant,
& impleto anno quingen-
tesimo, rediisse illam
comperiunt. An magnum
igitur & admirandum ar-
bitrabimur, si rerum om-
nium opifex, resurge-

ἔργος τῆς πάντων ἀνάστασις ποιή-
 σεται, τῆς οὕτως αὐτῷ δουλου-
 σάντων ἐν πεποιθήσει πίστεως ἀ-
 γαθῆς, ὅπως καὶ δι' ὁρνέας δείκνυσιν
 ἡμῖν τὸ μεγαλεῖος τῆς ἐπαγγελ-
 λίας αὐτοῦ. λέγει γὰρ ὁ κύριος, Καὶ
 ἐξαναστήσεις με, καὶ ἐξομολο-
 γήσομαι σοὶ καὶ ἐκτιμήσω ἐ-
 σπῶσα, ἐξηγήσω ὅτι σὺ μετ'
 ἐμοῦ εἶ. Καὶ πάλιν Ἰωβ λέγει,
 Καὶ ἀναστήσεις πάλιν σὰρκα μου
 ταῦτά, πάλιν αἰδοῦν ἠθέλησαν τα-
 ῦτά πάντα. Ταύτη οὖν τῇ ἐλπίδι
 περσοδέδωσαν αἱ ψυχαὶ ἡ-
 μῶν τῷ πιστῷ ἐν ταῖς ἐπαγγελ-
 λίαις, καὶ τῷ δικαίῳ ἐν τοῖς κρι-
 μασι· ὁ πῶς ἀγείρας μὴ ψεύ-
 δειναι, πολλῷ μᾶλλον αὐτὸς οὐ
 ψεύσεται· ὅτι γὰρ ἀδύνατον
 πῶς τῷ Θεῷ, εἰ μὴ τὸ ψεύσα-
 σθαι. Αναζωπυρροῦνται οὖν ἡ
 πίστις αὐτοῦ ἐν ἡμῖν, καὶ νοήσωμεν
 ὅτι πάντα ἐγγὺς αὐτῷ ἔστιν, ἐν λό-
 γῳ τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ
 σωθήσονται πάντα, καὶ εἰ λόγῳ διώσῃ αὐτὰ κατατρέχει.

re eos faciat, qui in bonæ
 fidei confidentia, religiose
 illi inservierunt, cum per-
 volucrem, promissionis
 suæ magnificentiam a-
 bundè nobis patefaciat:
 dicit enim alicubi, *Susci-*
tabis me, et confitebor tibi.

Et, *Dormivi et soporatus* Psal. 3. 5.
sum, surrexi quia tu mecū
es. Et rursus Iob dicit, *Et* Iob. 19. 25.
carnem hanc meā resusci-
tabis; quæ omnia hæc passa
est. Hac igitur spe mentes
 nostræ & cogitationes
 fixæ, firmiter adhæreant
 ei, qui fidelis est in pro-
 missionibus, & justus in
 judicijs; qui mentiri ve-
 tuit, multò minus ipse
 mentietur: nihil enim
 Deo impossibile, præter-
 quam mentiri. Exsusci-
 tetur in nobis fides ejus,
 & quod omnia ipsi pro-
 pinqua sint confidere-
 mus; in verbo magnifi-
 centiæ suæ constituit om-
 nia, & in verbo potest
 omnia funditus evertere.

τίς ἐρεῖ αὐτῷ τί ἐποίησας; ἢ τίς
 ἀντιστήσεται τῷ κρείττει τῆς ἰσχύ-
 ος αὐτοῦ; ἐπὶ θέλῃ καὶ ὡς θέ-
 λει ἐποιήσει πάντα, καὶ ὁδοῖ
 μὲν * *ἡ δὲ ἐκείνη διδοῦσα* C-
 ἡ δὲ ἐκείνη αὐτῷ. Πάντα ἐκείνη
 αὐτῷ εἰσι, καὶ ὁδοῖ λέλυθεν ἡ ἐκ-
 λη αὐτῷ. Εἰ οἱ ἕστεροι διηγεῖται
 δὲ ἔλεος Θεοῦ, ποῖσιν ὁ χρεὼν αὐ-
 τῷ αἰσθάνεται; ὁ σπέρμα οὐκ ἔστι
 τῆς ἐκείνης ἐκείνη, καὶ ἡ ἐκ-
 κλη ἀναστρέφεται καὶ ὁδοῖ
 εἰσὶ λόγῳ, ὁδοῖ ῥαλίας, αἱ οὐκ
 ἀκούονται αἱ φωναὶ αὐτῶν. Πάν-
 τος αὐτῷ βλεπομένης ἐκείνης
 ὡς φωνῶν αὐτῶν, καὶ ὁδοῖ
 πάλιν φαίλῃ ἐκείνη, καὶ ὁδοῖ
 ὁδοῖ, ὡς αὐτῷ ἐκείνη
 * *ὁδοῖ αὐτῷ ἐκείνη* C-
 κεκλήται. Πάντος ὡς ἐκείνη
 τῷ φωνῶν ὁδοῖ ὡς ἐκείνη
 ὡς αὐτῷ ἐκείνη ὡς ἐκείνη
 πάντα τῷ αὐτομαθῶν αὐτῷ
 αὐτῷ, λέγει γὰρ περὶ * *ὡς*
 φωνῶν, Πάντος * *ὡς* ἐκείνη, καὶ περὶ κρυ-

ἰσ. περὶ
 36.

ἰσ. σπέρμα
 37.

ἰσ. λέγει
 ἰσ. ἀφ' ἑ
 38.

Quis dicet ei, quid fecisti? Sap. Sal. 11.
 vel, quis fortitudinis ejus 22. & 12.
 robori resistet? 12.
 Quando,
 & quemadmodum volu-
 it, omnia ab ipso sunt fa-
 cta, neq; quicquam ab eo
 semel decretum, infectum
 praterijt. Omnia coram
 ipso sunt, nihilq; consili-
 um eius latuit. Si celi c- Psal. 19:
 narrant gloriam Dei, ope-
 ra autem manuum eius an-
 nuntiat firmamentum. Di-
 ces dici eruetur verbum, et
 nox nocti indicat scienti-
 am. Non sunt loquela, neq;
 sermones, quorum non au-
 dientur voces eorum. Cum
 omnia igitur eius oculis et
 auribus pateant, metua-
 mus eum, & impuras con-
 cupiscentias pravorum o-
 perum deferamus, ut a fu-
 turo iudicio, eius miseri-
 cordia, tegamur. Quò
 nam enim quis nostrum à
 potente eius manu fuge-
 re potest? Quis mun-
 dus ab eo descendentem
 & transfugam, recipiet?
 Dicit enim alicubi scrip-
 tura, Quò fugiam, et ubi
 à facte

ὅσοι μὲν ἀπὸ τοῦ σώματος
 εἰς τὴν ἀναβάσιν εἰς τὸν οὐρανὸν σου εἰ-
 σέλθουσιν, εἰς τὴν ἀπέλθω εἰς τὰ ἔσχα-
 τα τῆς γῆς, ὡς ἡ δεξιὰ σου, εἰς
 καταστροφήν εἰς τὰς ἀβύσσους,
 ὡς τὸ πνεῦμά σου. Ποῖ οὖν πε-
 ἀπέλθω, ἢ ποῦ ἀποδράσῃ, ἀπὸ
 τῆς τῶν πᾶν ἐμπεριέχοντος;
 πορεύσθω μὲν οὖν αὐτῶν ἐν ὅσοι-
 ὅτι ψυχῆς, ἀγνάς καὶ ἀμεινύτας
 χάριτας ἀφροντες πορεύσθω αὐτῶν, ἀ-
 γαπῶντες τὸν ἐκλεκτὸν καὶ ὁμολογ-
 χον πατέρα ἡμῶν, ὅς * ἐκδο-
 γῆς μέγας ἐποίησεν αὐτῶν. Οὕτω
 γὰρ γέγραπται, Ὅτι διεμέλειται
 ὁ ὕψιστος ἐν τῷ, ὡς * ὅτι ἔσφρηξεν ὑπὲρ
 Αδάμ, ἔστησεν ὅρια ἐνδὸν καὶ
 ἀριθμὸν ἀγγέλων ἐγέννηθι μετὰ
 κυρίου λαὸς αὐτοῦ Ιακώβ, χοῖνισ-
 μα κληρονομίας αὐτοῦ Ισραὴλ.
 Καὶ ἐν ἑτέρῳ τόπῳ λέγει. Ἰδοὺ
 Κύριος λαμβάνει αὐτὸν ἐξ ἑνὸς ἐκ
 μέσων ἐνδὸν, ὡς λαμβάνει αὐ-
 τοῦ ποταμοῦ ἀπὸ τοῦ ἁγίου αὐτοῦ τῆς
 αἰῶνος, ὅς ἐξ ἑαυτοῦ ἐκ τῶν ἐθνῶν
 ἐκείνους, ἀγαθὰ ἀγίων ἀγίῃ οὖν

ἡ μᾶς.

ἡ δὲ αὐ-
 ρα.

à facie tua occultabor? si
 ascendero in calum tu illic
 es; si ad terra extrema abi-
 ero, dextra tua illic, si
 stratum posuero in abyssu,
 illic est spiritus tuus. Quo
 igitur abibit quispiam,
 vel quo aufugiet, ab eo
 qui omnia complectitur?
 quare castas & puras ma-
 nus elevantes, & benignum
 & misericordem patrem
 nostrum diligentes, in sanctitate
 cordis accedamus ad ipsum,
 qui nos sibi ipsi electionis
 sortem fecit. Sic enim scriptum
 est Quando dividebat al-
 tissimus gentes, quando
 disseminavit filios Adam,
 constituit terminos gentium,
 secundum numerum Angelorum
 Dei. Et factus est pars
 Domini Iacob, funiculus hereditatis
 eius Israel. Et in alio loco
 dicit. Ecce Dominus tollit
 sibi gentem ex medio gentium,
 prout homo primitias
 arce sue accipit, et ex gente
 illa sancta sanctorum egredientur.
 Cum igitur portiones

Deut. 32. 8.
 & 9.

Deut. 4. 34.
 Num. 19.
 27.

μερὶς ὑπαρχόντων, πικροῦν
 ἅ τ' αἰσιν αἰσιν πάντα, φθόνου
 καὶ καταλαλιάς, μισαὶς τε καὶ
 ἰσχυρῶς. * ἀγνῶν συμφορὰς, μὴ δὲ πρὸς
 ἡμετέρας, ἢ βδελυκτὰς ἔπι-
 θυμίας, μυσταὶς μηχανῶν, βδε-
 λυκτῶν ὑποφροσύνης. Θεὸς
 γὰρ, φησὶ, ὑποφροσύνης ἀντιτά-
 σσεται, ταπεινούς δὲ δίδωσι χάριν.
 Κολληθῶμεν οὖν ἐκείνῳ, οὗς ἡ
 χάρις ἀπὸ τοῦ Θεοῦ δίδεται, ἐν
 ὑποταγῇ τῷ ὁμοίῳ πατρὶ-
 σι. * ἰσχυρῶς ὁμοίῳ, ἀπὸ
 πρῶτος φθονοῦ καὶ κα-
 ταλαλιάς πόρρω ἑαυτοῦ ποι-
 οῦντες, ἔργῳ δικαιοσύνης, ἢ μὴ
 λόγῳ λέγει γὰρ, Ὅτι πολλὰ
 λέγουσιν, καὶ ἀντακούσονται, ἢ ὁ δὲ λα-
 λῶν οἴεται ἑῷ διαδοῖς διλογημέ-
 νος ὑποφροσύνης ὁμοίῳ. Ὁ
 ἑσπέρως ἡμῶν ἔστω ἐν Θεῷ, ἢ μὴ
 ἐξ αὐτῆς αὐτοπαρηγοῦνται γὰρ μισθὸς
 ὁ Θεός. ἡ μυστική δὲ ἀγαθὴς
 πορεύσεως ἡμῶν δίδεται ὑπὸ
 bonarum nostrarum actionum ab alijs nobis exhi-

portiones sancti sumus,
 obtrectiones devitates,
 scelestos & incestos com-
 plexus, ebrietates, inso-
 lentias, concupiscentias a-
 bominandas, adulterium
 impurum, & detestabilem
 superbiam, faciamus om-
 nia quæ sanctimoniam
 decent. *Deus enim inquit, Prov. 3. 34*
superbis resistit, humilibus
autem dat gratiam. Ad-
 stringamur igitur eis qui-
 bus gratia à Deo conce-
 ssa est, concordiam cum
 animi modestia indua-
 mus, continentiae dono
 instructi, susurrationem
 omnem & obtrectatio-
 nem procul devitemus,
 operibus non autem ver-
 bis iustificemur. Dicit e-
 nim, *Qui multa dicit, et Job. 11. 3*
vixisti audiet, aut etiam
eloquens putat se esse ius-
tum. *Benedictus natus*
mulieris, brevis vita, ne
multus sis in verbis. Sit
 laus nostra à Deo, & non
 à nobis ipsis, Deus enim
 suarum laudum præcones
 odio habet; testimonium
 beatur

ἄλλων, καὶ τῶν ἐδύθη τοῖς πατρά-
 σιν ἡμῶν τοῖς δικαίοις. ὧς δὲ
 αὐτὰ δέφα καὶ τόλμα, τοῖς κατὰ
 ἐκείνους ἡμῶν τῷ Θεοῦ ὅτι ἐν-
 κλα καὶ παρρησιόφροσυνῃ, καὶ
 παύσει τοῦτο τοῖς βέλγη-
 μῶν τοῦ Θεοῦ Κολλη-
 θῶμεν οὖν τῇ βέλγῃ αὐτῶν, καὶ
 ἴδωμεν τίνες αἱ οἱ τῆς βέλγας,
 ἀνατυλίξωμεν τὰ αὐτῶν. ὧς
 γινόμενα. Τίνος χάριν βέλγηται
 ὁ πατήρ ἡμῶν Ἀβραάμ; ὅτι δι-
 κασιόφροσυνῃ καὶ ἀλήθειᾳ διὰ πί-
 στως ποιήσας; Ἰσαὰκ μὲν πεποι-
 θήσας τῶν πατέρων τὸ μέλλον, ἠδέ-
 ας ἐκτετέτο θυσιᾷ. Ἰακώβ μὲν πα-
 ρρησιόφροσυνῃς ἐξελήφθη τῆς
 γῆς αὐτῆς φεύγων ἀδελφόν, καὶ
 ἐπορεύθη πρὸς Λαβὰν, καὶ ἐδύ-
 λωσεν καὶ ἐδύθη αὐτῷ τὸ δουδε-
 κασκῆπτον τῷ Ἰσραὴλ. Εἰς
 καὶ ἐνέειπον ἐν λικρινῶς κατὰ μο-
 ῖσιν, ὅτι γινώσκονται τὰ μεγάλα
 τοῦ Θεοῦ αὐτῶν δεδομέναι δωρε-
 ῶν. ὧς αὐτῶν γὰρ ἱερεῖς καὶ λυί-
 τiam intelliget. Ab illo enim

beatur, sicut patribus no-
 stris qui iusti erant exhi-
 bitum est. Temeritas, ar-
 rogantia & audacia, male-
 dictis à Deo; moderatio
 verò, humilitas, & man-
 fuetudo, illis qui à Deo
 benedicti sunt. Eius igitur
 benedictioni firmiter
 adhæreamus, & quænam
 sint benedictionis viæ, vi-
 deamus; revolvamus di-
 ligenter quæ ab initio fa-
 cta sunt. Cuius gratia A-
 braham pater noster be-
 nedictus fuit? nonne
 quia iustitiâ & veritatem,
 per fidem, operatus est.
 Isaac cum confidentia
 futurum dignoscens pla-
 cidè factus est sacrifici-
 um. Iacob in humilitate à
 fratre fugiens, terram su-
 am deseruit, & profectus
 est ad Laban, illiq; inservi-
 vit, & datum est ei impe-
 rium in duodecem tribus
 Israel. Si quis particula-
 tim singula verè & accu-
 rate consideraverit, dono-
 rum quæ per eum con-
 cessa sunt, magnificen-
 tiam intelliget. Ab illo enim
 sacerdotēs omnes & Le-
 vitæ

ἴσ. ἐγκα-
λείψομεν.

σωμεν ἀπὸ τῆς ἀγαθοποιίας, καὶ
ἐγκαταλείψωμεν πλεονάζον-
των· μηδαμῶς τὸ τοῦ εἰδέναι οὐ
δεσπότης ἐφ' ἡμῶν γε γρηθύναι,
ἀλλὰ συνθρομεν μὲν ἐκπνεύσας
καὶ παρορμίας, πολλὰ ἔργον ἀγα-
θὸν ὁρμητικῶς. Αὐτὸς γὰρ ὁ δὴμι-
ουργός, καὶ δεσπότης τῆς ἀπομι-
μνήσεως, ὅτι τοῖς ἔργοις αὐτοῦ ἀντιμι-
μῶται. Ὡς γὰρ πανμεγεθυῖται
αὐτὸς καὶ τῶν οὐρανῶν ἐξήκει, καὶ
τῇ ἀκαταλήπτῳ αὐτοῦ σοφίᾳ
ἐκδόμησεν αὐτοῦ. γὰρ τε διεμέ-
ρισεν ἀπὸ τῆς πατρὸς αὐτοῦ
ὕδατος, καὶ ἠδρασεν ὡς πύργον
ἀσφδῆν, τοῦ ἰδίου ἐκλήματος γε-
μέλιον· τὰ τε ἐν αὐτῇ ζωᾷ φοι-
τῶντα, τῇ ἐαυτοῦ πατρὶ καὶ ἐκ-
λάσεν ἐν τῇ θάλασσᾳ τε καὶ τῇ
ἐν αὐτῇ ζωᾷ παρορμητικῶς,
ἐνέκλυσεν τῇ ἐαυτοῦ δυνάμει· ὅτι
πάντες οἱ ἐξοχώτατοι, καὶ πανμεγε-
θὲς καὶ ἀφάνιστοι ἀνθρώποι, ταῖς
ἱεραῖς καὶ ἀμώμοις χερσὶν ἐπλασεν,
τῆς ἐαυτοῦ εἰκόνος χαρακτῆρα

nis operibus, & charita-
tem derelinquemus? neu-
tquam hoc à nobis fieri
patiaturs Dominus, sed
cum diligentia & animi
alacritate, omne opus bo-
num peragere festinemus.
Ipse enim opifex & Do-
minus omnium, in operi-
bus suis lætatur & exul-
tat, Cœlos enim supremâ
sua & maxima potentia
stabilivit, illosq; incom-
prehensibili sua sapientia
ornavit; terram etiam, ab
aqua quæ illam ambit, se-
paravit, & tanquam stabi-
lem turrin firmavit, pro-
priæ voluntatis funda-
mentum, & animalia quæ
in illa palantur iussu suo
præcepit esse. Mare e-
tiam, & quæ, in illo a-
nimalia, prius condidit,
potentia sua inclusit.
Præ omnibus animal ex-
cellentissimum, & in-
tellectus dignitate celsis-
simum, hominem, imaginis
sue characterem, sacris
& inculpatis manibus

formavit.

ἔτεω γὰρ φησὶ ὁ Θεός. Ποῖόν τι μὲν
 αἱ θεοὶ καὶ εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν
 αὐτοῦ ἐκτίθει. καὶ ἐποίησεν ὁ
 Θεός αἱ θεοὶ, ἀρσεν καὶ θή-
 λυν, ἐποίησεν αὐτοὺς. Ταῦτα εὖ
 πάντα τελειώσας, ἐπικύησεν αὐτὰ,
 καὶ ἐνέλογησεν, καὶ ἔφη, Αὐξάνετε
 καὶ πληθυνθήσεσθε. Ἰδοὺ οὖν ὁ
 ἔργων ἀγαθῶν πάντες ἐκδοσαν-
 ῖνοι εἰ δίκαιοι καὶ αὐτοὶ οὕτως ὁ
 κύριος ἔργων ἑαυτοῦ χρησίσας,
 ἐχάρη. Ἐχάρη εὖ τοῦτο
 ὡς ἡμεῖς ἀκούοντες τῆς ἐλπί-
 δος ἡμῶν ἐργασίαν ἔργων
 δικαιοσύνης. Ὁ ἀγαθὸς ἔργων
 μὲν παρρησίας λαμβάνει. Ὁ ἀρ-
 τὸν ἔργων αὐτοῦ, ὁ ἰσχυρὸς καὶ
 ἀνίκητος, οὗτος ἀνέστη καὶ
 ἔργων ἐκτίθει αὐτὸν δὲ οὕτως ἔστι
 πρὸς ἡμᾶς ὡς εἰς ἀγα-
 θὰ ποιεῖ. Ὁ αὐτοῦ γὰρ ἔργων
 ἰδοὺ ὁ κύριος, ὁ ὁμοῦς αὐτοῦ
 πρὸς ἡμᾶς αὐτὸν, ἀποδο-

ἰσ. οὐδὲν
 ἰσ. τοῖς.

formavit. Sic enim dicit
 Deus, *Faciamus hominem*
ad imaginem et similitu-
dinem nostram, et creavit
Deus hominem, masculum
et feminam creavit eos.
 Hæc omnia cum perfecis-
 set, laudavit ea, et bene-
 dixit, dixitq; , *Crescite et*
multiplicamini. Videmus
 iustos omnes bonis operi-
 bus ornatos fuisse, ipse e-
 tiam Dominus operibus
 seipsum ornans, gavisus
 est. Habentes itaq; hoc
 exemplar, ad voluntatem
 eius omnibus nostris viri-
 bus impigrè accedamus,
 & opus iustitiæ opere-
 mur. Bonus operarius
 cum fiducia panem ope-
 ris sui accipit, segnis vero
 & remissus, operū distri-
 butorem non obtinetur, ad
 beneficiendum igitur ala-
 cres & promptos nos esse
 oportet, ex hoc enim om-
 nia sunt. Prædicat enim
 nobis, *Ecce Dominus, &*
merces eris in conspectu
illius, ut reddat unicuiq;

Gen. i. 26.

Gen. i. 28.

Eccl. 40. 10.
 & 62. 11.

H 2

secundum

καὶ ἐχάτω κατὰ τὸ ἔργον αὐτῶν. *secundum opus suum. Ad*
 Περστρέπε) οὖν ἡμᾶς ἐξ ὅλης *hoc nos hortatur & toto*
 ἰσ. αὐτῶν. τῆ καρδίας ἐπὶ * αὐτῶν, μὴ ἀρ- *corde, ne segnes & defi-*
 γνῶς μὴτε πρὸς ἑαυτὸν ἐπὶ) ὅτι *des finus ad omne opus*
 πρὸς ἔργον ἀγαθόν. τὸ καύχημα *bonum. Gloriatio nostra*
 ἡμῶν καὶ ἡ παρρησία ἐστὶν ἐν αὐτοῖς. *& loquendi libertas in eo*
 ὡς παρρησία μὲν τῷ θελήματι *fit; voluntati eius subij-*
 αὐτῶν. κατὰ νόμον δὲ τῷ πρὸς *ciamur, & multitudinem*
 πλῆθος τῶν ἀγγέλων αὐτῶν, πῶς *vniversam Angelorum e-*
 ὡς θελήματι αὐτῶν. λειτουργοῦσιν *ius diligenter considere-*
 πρὸς ἑαυτοὺς λέγει γὰρ ἡ γραφή, *mus, quemadmodum as-*
 Μύρια μυριάδες πρὸς ἑαυτοὺς *sistentes voluntatem eius*
 αὐτῶν, καὶ χιλιάδες χιλιάδες ἐλθοῦν- *exequantur. Dicit enim*
 γων αὐτῶν καὶ ἐκέλευον, ἅγιος *scriptura, Mille millia Dan. 7. 10.*
 ἅγιος ἅγιος Κύριος σαβαώθ, *deserviebant ei, et dena*
 πλήρης πάντα κτίσις τῆς δόξης *millia denum millium as-*
 αὐτῶν. Καὶ ἡμεῖς οὖν ἐν ὁμονοίᾳ *sistebant ei. Et clamabant, El. 6. 3.*
 ὅτι τὸ αὐτὸ συναρθῆντες τῇ συν- *Sanctus, Sanctus, Sanctus,*
 δόξῃ, ὡς ἐξ ἐνὸς σώματος βοήσω- *Dominus Sabaoth, plena est*
 μεν πρὸς αὐτὸν ἐκτενῶς, εἰς τὸ *omnis creatura gloria eius.*
 ματόχους ἡμᾶς γενέσθαι τῶν με- *Ita & nos in concordia &*
 γάλων καὶ ἐνδόξων ἐπαγγελιῶν *conscientia in vnum con-*
 αὐτῶν λέγει γὰρ, Ὁφθαλμὸς οὐκ *gregati, ut magnarum &*
 εἶδεν, καὶ οὐκ ἤκουσεν, καὶ ὅτι *gloriosarum promissio-*
 καρδίαν οὐκ ἐβήσεν οὐκ ἀνέβη, *num eius participes fia-*

mus, tanquam vno ore
impensè & ardentè ad e-
um clamemus. Dicit e-
nim, Oculus non vidit, nec
auris audiuit, nec in cor
hominis ascendit, quæ
preparavit

τες ἀφ' ἑαυτῶν πᾶσαν ἀδικίαν
 καὶ δυνάμειν, πλεονεξίαν, ἔρεις,
 κακοθείας τε καὶ δόλους, ψευδισ-
 μούς τε καὶ καταλαλίας, προσυ-
 γίαν, ὑψηλοφάνειαν τε καὶ ἀλα-
 ζονείαν, κενοδοξίαν τε καὶ * φι-
 λαξενίαν. Ταῦτα γὰρ οἱ πρῶ-
 στοντες συνηθὶ τῷ Θεῷ ὑπάρ-
 χουσιν· οὐ μόνον γὰρ οἱ πρῶτοντες
 αὐτὰ, ἀλλὰ καὶ οἱ συνευδοκούν-
 τες αὐτοῖς· λέγει γὰρ ἡ γραφή,
 Τῷ γὰρ ἀνὴρ τῷ Θεῷ· εἶπεν ὁ Θεός,
 ἵνα τί σὺ διηγῇ τὰ δικημάτων
 μου, καὶ δυνάμεσάν με τὴν ἀγα-
 θήν μου ἐπὶ σώματός σου; σὺ γὰρ
 ἐμίσησας παιδείαν, καὶ ἐξέβαλες
 τὸν λόγον μου εἰς τὰ ὀπίσω· εἰ
 ἐθεώρεις κλέπτειν συνέτρεχες,
 καὶ μετὰ μοιχῶν τὴν μερίδα
 σου ἐτίθεις· τὸ σῶμα σου ἐπλεόνασε
 κακίαν, καὶ ἡ γλῶσσα σου πᾶσι
 ἐπλεχεν δολιοπῆγαν· καὶ διόμενος
 κατὰ τὸν ἀδελφόν σου κατελάλεις,
 καὶ κατατὸν ἑαυτοῦ μήτις σου
 ἐτίθεις σκάνδαλον· ταῦτα ἐποίησας καὶ ἐσέγησας, καὶ ἐλάβες δι' οὗ

nobis omnem injustiti-
 am, iniquitatem, cupidi-
 tatem, contentiones, ma-
 licias, fraudes, fufurratio-
 nes, obtreccationes, odi-
 um Dei, superbiam, fa-
 ctum, vanam gloriam, &
 ambitionem: qui enim
 hæc faciunt Deo odio
 sunt, neque illi solum qui
 hæc faciunt, sed qui eis
 consentiunt. dicit enim
 Scriptura, Peccatori au-
 tem dixit Deus, quare tu
 enarras justitias meas, &
 assumis testamentum me-
 um per os tuum. Tu verò
 odisti disciplinam, & pro-
 iecisti sermones meos re-
 trorsum. Si videbas fu-
 rem, currebas cum eo, &
 cum adultero portionem
 tuam ponebas. Ostium a-
 bundavit malitiâ, & lin-
 gua tua concinnabat dolos.
 Sedens adversus fratrem
 tuum loquebaris, & ad-
 versus filium matris tuæ
 ponebas scandalum: hæc
 fecisti & tacui, existimasti

Psal. 50. 16.

αὐτὸς ὅτι ἴσους σοι ὁμοίος ἐλέγ-
 ξω σε καὶ ἀντιτάξω σε καὶ ἀν-
 τίσταμαι σοι· σιωπῇ δὲ ταῦτα οἱ
 ἐπιλαθῆταί σοι τοῦ Θεοῦ, μή-
 ποτε ἀρτίως ὡς λέγει, ἔμῃ ἢ
 ὁ ῥοῦμενος· ἥτις αὐτίκως δοξα-
 σθαι με, καὶ ἐὰν ὁδὸς ἡ ἀληθὴς
 αὐτῷ τοῦ σαρκίος τοῦ Θεοῦ. Αὐτὴ
 ὁδὸς, ἀγαπήσει, εἰ ἡ ἀγάπη τοῦ
 σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
 ὁ ἀρχιερεὺς τῶν προσφορῶν
 ἡμῶν, ὁ προστάτης καὶ βοηθὸς
 τῆς ἀδυναμίας ἡμῶν. Διὰ τούτου
 ἀπὸ τῆς ἀπείρου εἰς τὰ ὕψη τῶν οὐ-
 ρανῶν, δεξιᾷ τοῦ ἐκτεθειμένου
 πτερυγίου αὐτοῦ ἡμεῖς ὑψώμεθα
 αὐτῷ. Ὡς τὸ ἐκτεθειμένον
 ἡμεῖς οὐφθαλμοὶ τῆς καρδίας,
 ὡς τὸ ἐκτεθειμένον αἰσάντες καὶ ἐσκο-
 πούμενοι διανοοῦντες ἡμεῖς, ὡς ἡμέτεροι
 εἰς τὴν λαμπρότητα αὐτοῦ φάει
 διὰ τούτου ἡγήσεται ὁ διαπύκνους
 πνεύματος ἀθανάτου γνώσις ἡμᾶς
 γινώσκοντες ὡς ὁ ἀπαύλασμα
 ἡμεῶν μεγαλωσύνης αὐτοῦ, τοῦ ὅτι

iniquitatem, quod ero tui
 similis, arguam te, & sta-
 tuam contra faciem tuam
 peccata tua. Intelligite
 iam hac qui obliuiscimini
 Deum, ne quando rapiat
 tanquam leo, & non sit qui
 eripiat. Sacrificium laudis
 honorificabit me, & illic
 iter quo ostendam illi salu-
 tare meum. Hæc est via,
 dilecti, in qua salutare no-
 strum Iesum Christum
 oblationum nostrarum
 summum sacerdotem, in-
 firmitatis nostre tutorem
 & defensorem inveni-
 mus: per hunc cæli alti-
 tudinem aspicimus, per
 hunc vultum ejus imma-
 culatum, & sublimē tan-
 quam in speculo intue-
 mur, per hunc oculi cor-
 dis nostri aperti sunt, per
 hunc intellectus noster
 insipiens & obtenebratus,
 admirabilem ejus lucem
 attentē contemplatur, per
 hunc voluit nos Domi-
 nus immortalem cogniti-
 onem gustare, qui magni-
 ficentiæ ejus splendor &
 radius.

* ὁρίσθη-
 μεν.

ἵ. ἀπεί-
 ρου &
 ἰσχυροῦ
 δυνατοῦ.

μείζων ὅτιν ἀγγέλων, ὅσα δια-
 φορώτερον ὄνομα κεκληρονόμη-
 κεν· γὰρ γὰρ ὅτιν, ὁ
 ποίων πούς ἀγγέλους αὐτῶν πνεύ-
 ματα, καὶ τὰς λειτουργίας αὐτῶν
 πυρὸς φλόγα· ὅτιν τῷ ὑψίστῳ,
 ὅπως εἶπεν ὁ δεσπότης, Υἱός μου
 εἶ σὺ, ἐγὼ σήμερον γενήνηκά σε,
 αἰτησά με· ἐμὲ, καὶ δώσω σοι
 ἔσθην πλὴν κληρονομίαν σου, καὶ
 πλὴν καὶ ἔχουσιν τὰ πέρατα τῆς
 γῆς· ὅτιν πάλιν λέγει, πρὸς αὐτόν,
 Καθὰ ἐκ δεξιῶν μου ἕως αὐτῶν
 τῶν ἐχθρῶν σου ὑποπόδιον τῶν
 ποδῶν σου· ὕμνος οὖν οἱ ἐχθροὶ
 αὐτοῦ; οἱ φαῦλοι καὶ ἀνύσταστοί-
 μοι τῶ Θεῷ τὰ θελήματι τοῦ
 θελήματι ἰδίων. Στρατευώμεθα
 οὖν, ἄνδρες ἀδελφοί, μετὰ πάσης
 ἐκτενείας ἐν τοῖς ἀμύμοις προ-
 σάγμασιν αὐτῶν· κατανοήσωμεν
 τὰς στρατευομένους τοῖς ἡγούμε-
 νοις ἡμῶν, πᾶς ὑπακούει, πᾶς
 ὀβριμῶς, πᾶς ὑποταγ-
 μένως ὅτιν τελοῦσι τὰ βουληθέντα

ἴσ. ἐν ἑκ-
 τῶς.

* ὀβριμῶς, πᾶς ὑποταγ-
 μένως ὅτιν τελοῦσι τὰ βουληθέντα

radius existens, tanto ma-
 jor est Angelis, quanto
 præstantius nomen forti-
 tus est: scriptum enim est,
Qui facit Angelos suos Psal. 104. 4.
Spiritus, & ministros suos
ignis flammam. De filio
 autem suo, sic dixit Do-
 minus, *Filius meus es tu,* Psal. 2. 7.
ego hodie genuite, postula
a me, & dabo tibi gentes
hereditatem tuam, et pos-
sessionem tuam terminos
terre. Et rursus dicit ad
 eum, *Sede à dextris meis* Psal. 110. 1.
donec ponam inimicos tuos
scabellum pedum tuorum.
 Quinam autem sunt ini-
 mici ejus? homines per-
 versi & qui divinæ vo-
 luntati suam voluntatem
 opponunt. Militemus igitur,
 viri fratres, cum om-
 ni assiduitate in inculpa-
 tis ejus præceptis, confi-
 deremus milites qui du-
 cibis nostris in bello pa-
 rent, quemadmodum or-
 dinatè, promptè, & cum
 omni subjectione impera-

ta

μένα. ὃ πάντες εἰσὶν ἐπὶ ἄρχαι,
 ὡς καὶ χιλιάρχαι, ὡς καὶ ἑκατό-
 νταρχοί, ὡς καὶ πεντηκόνταρχοί,
 ὡς καὶ τὸ κεφαλὴν· ὅλλ' ἕκαστος ἐν
 τῷ ἰδίῳ τάγματι τὰ ὅπτα αὐτοῦ
 μετὰ τοῦ βασιλέως, καὶ τῶν
 ἡγεμένων, ὅπτις ἐστὶν. Οἱ μεγάλοι
 δίχα τῶν μικρῶν οὐ δύναται
 εἶναι, ὡς καὶ οἱ μικροὶ δίχα τῶν με-
 γάλων· σύγκεσις τις ὅτι ἐν
 πᾶσι, καὶ ἐν τοῖς ἁπλοῖς. Λόγω-
 μεν τὸ σῶμα ἡμῶν, ἡ κεφαλὴ
 δίχα τῶν ποδῶν ὡς ἐστὶν, οὐ-
 πως ὡς καὶ οἱ πόδες δίχα τῆς κε-
 φαλῆς· τὰ ὅλα ἑλάνθον μέλη τοῦ
 σώματος ἡμῶν, ἀναγκαῖα καὶ ὑ-
 ψητά· εἰσὶν ὅλα τῷ σώματι
 ὅλα πάντα συμπτῇ, καὶ ὑπο-
 τασσῇ μιᾷ ἡγεταίᾳ εἰς τὸ σώμα
 ὅλον. Σωζέσθω αὖτ' ἡμῶν ὅλον τὸ
 σῶμα ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ ὑπο-
 τασσέσθω ἕκαστος τῷ πλησίον
 αὐτοῦ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἡμᾶς
 εἰς ἑαυτὸν ὁ ἰσχυρὸς μη-
 τριμελείᾳ τοῦ σώματος, ὁ ὅς

ἰσ. ἀπὸ
 αὐτοῦ

ta exequantur, non om-
 nes sunt Prætores neque
 chiliarchæ, neque centu-
 riones, neque quinquage-
 narij, & sic deinceps; v-
 nusquisque verò in suo
 ordine & statione quæ à
 Rege & Tribunis impe-
 rantur, peragit. magni si-
 ne parvis, neque parui
 sine magnis consistere ne-
 queunt, mixtura quædam
 est in omnibus, & in his
 usus. Exemplo nobis sit
 corpus nostrum, caput
 sine pedibus nihil est,
 prout neque pedes sine
 capite; minima autem
 corporis nostri membra
 universo corpori neces-
 saria & vtilia sunt, & cun-
 cta ad conservationem v-
 niversi conspirant, & vnâ
 eâdemque subjectione v-
 tuntur. Seruetur itaque
 corpus nostrum in Chri-
 sto Iesu, & vnusquisque
 proximo suo subjiciatur
 juxta ordinem & dignita-
 tem in quo gratia & dig-
 natione ejus, positus est.
 Fortis ne negligat imbe-
 cillem,

I

ἀδελφὴς ἐν τρεπέτω **Θ** ἰσχυρόν, ὁ
 πλῆθος ἐπιχρηγέτω τῷ πτω-
 χῷ, ὁ δὲ πτωχὸς βίχαις εἴτω τῷ
 Θεῷ, ὅτι ἔδωκεν αὐτῷ δι' οὗ ἀνα-
 πληρωθῇ αὐτὸς τὸ ὑστέρημα· ὁ
 σοφὸς ἐνδεικνύσθω πρὸς σοφίαν
 αὐτὸς, μὴ ἐν λόγῳ ἀλλ' ἐν ἔρ-
 γῳ ἀγαθοῖς· ὁ ταπεινοφρονὴν
 μὴ ἐαυτῷ μάρτυρεῖται, ἀλλ'
 εἰπάτω ὡς ἑτέρω ἐαυτὸν μαρτυ-
 ρεῖται· ὁ ἀγνὸς ἐν τῇ σαρκί· καὶ
 μὴ ἀλαζονεύσθω, γινώσκων ὅτι
 ἑτέρος ἐστὶν ὁ ἐπιχρηγών αὐτῷ
 πρὸς ἐγκρατείαν. Αναλογισάμε-
 θα ὅτι ἀδελφοὶ ἐκ ποίας ὕλης
 ἐγεννήθημεν, ποιοὶ καὶ πῶς εἰ-
 σήλθωμεν εἰς **Θ** κόσμον, ὡς ἐκ
 τοῦ τάφου καὶ σκότους· ὁ ποιήσας
 ἡμᾶς καὶ δημιουργήσας, εἰσῆγα-
 γεν εἰς **Θ** κόσμον αὐτὸς, περποι-
 μάσας τὰς δυνάμεις αὐτοῦ,
 πρὶν ἡμᾶς γεννηθῶμεν. Ταῦτα
 ὅτι πάντα ἐξ αὐτοῦ ἔχοντες,
 ὁφείλομεν καὶ πάντα βίχαις εἶναι
 αὐτῷ ὡς ἡ δόξα εἰς τὰς αἰῶνας

ισ. υφ.

del. καὶ
ex Cl. A.
12x.

cillem, imbecillis fortem
 reuereatur, diues pauperi
 largiatur, pauper Deum
 laudet quod eialium lar-
 gitus sit, per quem ejus
 penuria & indigentia sup-
 pleri potest. Sapiens non
 in verbis, sed in bonis o-
 peribus sapientiam suam
 manifestet, humilis non
 sibi testimonium ferat,
 sed alteri permittat, de eo
 testimoniū præbere. Qui
 carne castus est, ne info-
 lescat, cum sciat alium
 esse qui continentiaē do-
 num ipsi tribuat. Consi-
 deremus igitur, Fratres,
 ex qua materia facti si-
 mus, qui & quales mun-
 dum tanquam ex sepul-
 chro & tenebris ingressi
 simus: qui nos fecit &
 condidit, præparatis prius
 benefactis suis antequam
 nasceremur, in mundum
 suum introduxit. Hæc
 igitur omnia cum ab eo
 habeamus, in omnibus
 gratias ipsi agere debe-
 mus, cui est gloria in se-

cula

τῶ αἰώνῳ. Ἀμήν. Ἀφρονες
 καὶ ἀσυνέτοι καὶ μοροὶ καὶ ἀπαίδευ-
 ται χλευάζουσιν ἡμᾶς καὶ μνη-
 σίζουσιν, ἐαυτοὺς βυλόμενοι ἐπαί-
 ρεσθαι ταῖς διανοίαις αὐτῶν. καὶ
 γὰρ δυνάται θνητοί; ἢ τίς ἰσχύς
 γηγενέος; γέγραπται γάρ. Οὐκ
 ἔστι μορφή τοῦ ὀφθαλμοῦ μου·
 ἀλλ' ἡ αὖρε καὶ φωνὴ ἤκουον.
 καὶ γὰρ; μή καθάρους ἔσται θε-
 τοὺς ἐν αὐτῇ κεφαλαῖς; ἢ ἀπὸ τῆς ἰσ-
 χυῖας αὐτῆς, ἀμνηστὸς ὁ ἄνθρωπος. Εἰ
 κατὰ πατρὸς αὐτῆς ὁ πιστεύει,
 κατὰ τῶν ἀγγέλων αὐτῆς σχολιὸν τι
 ἐπενόησεν· ὅρα ὅς ὁ καθάρους
 ἐνώπιον αὐτῆς ἔα ὅ, οἱ κατοικοῦ-
 ντες οἰκίας πηλίνας, ὅς ὦν καὶ αὐτοὶ
 ἐκ τῆς αὐτῆς πηλὸς ἐσμέν· ἐπα-
 σσιν αὐτῆς οὐκ ἔστι, καὶ ἀπὸ
 τοῦ αὐτοῦ ἔως ἐσπέρης οὐκ ἔστι
 εἰσὶν. καὶ τὸ μὴ δυνάσασθαι
 αὐτὸς ἐαυτοῖς βοηθεῖν ἀπώ-
 λαι· εἰσφύσσει αὐτοῖς καὶ ἐπι-
 λυθίσσει, καὶ τὸ μὴ ἔχειν αὐ-
 τὸς σοφίαν· ἐπιτάλῃ αὐτοῖς ὅτι

cula seculorum, Amen.
 Homines imprudentes,
 desipientes, fatui & illi-
 terati, dum cogitationi-
 bus suis inflantur, nos lu-
 dibrio habent, & naso
 suspendunt. Quid enim
 potest mortalis, aut, quale
 robur ex terra geniti?
 Scriptum enim est, Non
 erat figura ante oculos
 meos, sed auram & vo-
 cem audiebam. quid enim?
 nunquid homo coram
 Domino mundus erit, vel
 de operibus suis inculpabi-
 lis vir? Si contra seruos
 suos non credit, & adver-
 sus Angelos suos pravum
 quid advertit. & cælum
 non est mundum ante eum?
 sine verò, habitantes do-
 mus luteas, ex quibus &
 ipsi de eodem luto sumus.
 Percussit illos tanquam ti-
 nea, et à mane usq; ad ve-
 speram ultra non sunt, eo
 quod non possunt sibi ipsis
 subvenire, perierunt: in-
 sufflavit enim eis, et inte-
 rierunt, quia non habebant
 sapientiam. Invoca autem,

Iob. 4. 16.

τίς σοι ὑπακούσεται, ἢ εἴ τινα ἀγίων
 ἀγγέλων ὄψει· καὶ γὰρ ἀφ' ὧν
 ἀναρᾷ ὁρμή· πεπληνημένοι ὅ
 θανατοὶ ζήλος· ἐγὼ δ' ἐώρακα
 ἀφ' ὧν ρίζας βάλλοντες, ἀλλὰ
 οὐδέως ἐβρώθη αὐτῶν ἡ δίατα·
 πόρρω γένειντο οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἀπὸ
 σωτηρίας· καὶ λαβεινῶσιν ἐκ
 θύρας ἡσανίων, καὶ οὐκ ἔσται ὁ
 ἐξαγόμενος· ἀλλὰ γὰρ ἐκείνοις ἡτοι-
 μαται, δίκαιοι ἐδιδόνται αὐτοῖς ὅ
 ἐκ κακῶν οὐκ ἐξαίρετοι ἔσονται.
 Περιήλων οὖν ἡμῖν οὐτῶν τῶν
 καὶ ἐγκεκυφότες εἰς τὰ βά-
 θη τῆς θείας γνώσεως, πάντα
 ἔχει ποιεῖν ὁφείλομεν, ὅσα ὁ
 δεσπότης ἐπιτελεῖν ἐκέλευσεν·
 καὶ κατὰ τὰ γινόμενα καὶ τε
 παροφραῖς καὶ λειτουργίας ἐπι-
 τελεῖσθαι, καὶ οὐκ εἰς ἡμέραν ἀτάκ-
 τως ἐκέλευσεν γίνεσθαι, ἀλλ' ὡ-
 ρισμένοις καθεσθῆναι καὶ ὥραις· πᾶς
 τε δὲ ὁρᾷ τίνων ἐπιτελεῖσθαι
 θέλει, αὐτὸς ὥρην τῇ ὑποτά-
 τη αὐτῷ ἐδίδωσιν· ἵνα ὅσως πάντες
 γινόμενα ἐκ διδασκῶν δι' ὧν ἐ-

*si quis tibi respondeat, vel
 si quem sanctorum Ange-
 lorum aspicias; etenim
 stultum perimit ira, erran-
 tem autem occidit zelus.
 Ego autem vidi stultos ra-
 dicem mittentes, sed sta-
 tim absumpta est illorum
 habitatio: longè fiant filij
 eorum à salute, et conte-
 rantur super ianuas mino-
 rum, et non erit qui eri-
 piat: quæ enim illi congre-
 gaverunt iusti comedent,
 ipsi verò de malis non li-
 berabuntur. Cum igitur
 hæc nobis sint manifesta
 etiam in profundum di-
 vinæ cognitionis intro-
 spicientes, debemus om-
 nia rite & ordine facere,
 quæ Dominus præstiu-
 tis temporibus peragere
 nos iussit, oblationes sc.
 & alia munia obire: neque
 temerè vel inordinatè vo-
 luit ista fieri, sed statutis
 temporibus & horis; ubi
 etiam & à quibus peragi
 vult, ipse excelsissima sua
 voluntate definivit, ut re-
 ligiosè omnia secundum*

eius

δικτα εἴη τῷ θελήματι αὐτοῦ.
Οἱ οὖν τοῖς προσεταγμένοις
χειρὶς ποιῶντες τὰς προσφο-
ρὰς αὐτῶν, ὡς προσδικταί τε καὶ
μακάριοι τοῖς γὰρ νομίμοις τῶ
θεοῦ ἀπολαύοντες ὁ διαμῶ-
ναισιν. τῷ γὰρ ἀρχιερεὶ ἰδίᾳ λει-
τουργία διδωμένη εἰσι καὶ τοῖς ἱε-
ρεῦσιν ἰδίοις ὁ τόπος προσέτακται, καὶ
λεβίταις ἰδίᾳ διακονία ἐπίκεινται.
ὁ λαϊκὸς αὖθις τοῖς λαϊκοῖς
προσάγμασιν δίδεται. Ἐκαστος
ὑμῶν, ἀδελφοί, ἐν ᾧ ἰδίῳ τά-
γματι διακρίνεται Θεῷ, ὡς
ἀγαθὴ συνείδησις ὑπάρχον, μὴ
παραβαίνειν τὸ ὡρισμένον τῆς
leitourgias αὐτοῦ κανόνα ὡς σε-
μνότητι. Οὐ πρὸς λαχὸν, ἀδελφοί,
προσφέρονται θυσίαι ἐνδελε-

ισ. ἵνα χα-
ρισται, ὡς ἀρχιερεὶ αὐτῶν
καὶ πλημυρίας, ἀλλ' ἐν ἱερουσα-
λήμ μόνῃ, καὶ ἐν τῷ οὐκ ἐν πρὸς
τοῦ προσφέρεται, ἀλλ' ἐν
προσθεν τοῦ ναοῦ πρὸς τὴν θυσίαν
ἐν τῷ, μωμοσκηπτικῇ τῷ προσ-

ejus beneplacitum adim-
pleta, grata & accepta
ipsius voluntati essent.
Qui igitur præfinitis tem-
poribus oblationes suas
faciunt, accepti & beati
sunt, Domini enim man-
data sequentes, non aber-
rant. Summo quippe
sacerdoti sua munera tri-
buta sunt, sacerdotibus
locus proprius assignatus
est, & Levitis sua ministe-
ria incumbunt. Laicus
præceptis laicis constrin-
gitur. Unusquisque ve-
strum, Fratres, in suo or-
dine & statione manens,
Deo in bona conscientia
gratias agat, & cum deco-
re intra præscriptum mi-
nisterij sui canonem, se
contineat. Non in omni
loco, Fratres, offeruntur
sacrificia perpetua & di-
urna, vel pro gratiarum
actione, vel pro peccatis
& delictis, sed Hierosoly-
mis tantum, neque illic in
quouis loco fit oblatio,
sed in atrio templi ad al-
tare, diligenter prius in-
specto

σφερόμενον ἀπὸ τῶ ἀρχιερέως
 καὶ τῶν πρεσβυτέρων λειτουργῶν.
 Ὁ οὖν πᾶσι δὲ καὶ ᾤκησεν τῆς ἐκ-
 λήσεως αὐτοῦ ποιούμενός τι, θάνα-
 τον δὲ πρὸς ἑμὸν ἔχουσιν. Ὁρᾷ-
 τε, ἀδελφοί, ὅσῳ πλείονος κατηξι-
 ώθημεν γνώσεως, τοσούτω μάλ-
 λον ὑποκείμεθα κινδυνῷ. Ὁ
 ἀπόστολος ἡμῖν διηγῆσάσθαι
 ἀπὸ τῶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, Ἰη-
 σοῦς ὁ Χριστὸς ἀπὸ τῶ Θεοῦ ὄξε-
 πέμφθη ὁ χριστὸς οὗν ἀπὸ τῶ
 Θεοῦ, καὶ Ὁ ἀπόστολος ἀπὸ τῶ χρι-
 στοῦ ἐκλήροντο οὗν ἀμφοτέρω δι-
 τὰκτως ἐκ θελήματος Θεοῦ.
 Παραγγέλιος οὗν λαβόντες, καὶ
 πληροφωρηθέντες ἀπὸ τῆς ἀνα-
 γάσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
 χριστοῦ, καὶ πιστεύοντες ἐν λόγῳ
 τοῦ Θεοῦ, μετ' πληροφροῦν πνέ-
 ματος ἁγίου, ἐξήλθοι διαγγέλλου-
 μενοι πρὸ βασιλείαν τοῦ Θεοῦ μέλ-
 λει ἐρχεσθαι. Κατὰ χάριτος οὗν καὶ
 πόλεις κηρύσσοντες, καὶ ἰσχυροὺς
 ἀπαρχὰς αὐτῶν, δοκιμάσαντες ἐν πνέματι, εἰς ἐπισκόπους καὶ
 conos

Δι' αὐτοὺς τῶν μνηόντων πιστὰς εἶναι.
 καὶ τὸ τοῦτο ἔχειν αἰνέσι, ἐκ γὰρ διὰ
 πολλὰν χάριν ἐγγράφω αὐτοῖς
 ὑποσκόπων καὶ δι' αὐτῶν ὅπως
 γὰρ ποὺ λέγει ἡ γραφή, Κατα-
 γήσω ἐν ὑποσκόπῳ αὐτῶν ἐν
 δικαιοσύνῃ, ἐν τῷ δι' αὐτοὺς ἀν-
 τὴν ἐκ πίστεως. Καὶ ὁ θεὸς μαρτυρῶν,
 εἰ ὁ ἐκ χάριτος ἡμῶν πιστεύοντες
 ὡς θεοὶ ἔργον ποιῶσι, κατέστη-
 σαν ἐν πνεύματι καὶ ἐν λόγῳ
 ὁ μακάριος πῶς θεράπων ἐκ
 ὅλων ὧν οἶκος Μωϋσέως, καὶ δι' αὐ-
 τὰς γὰρ αὐτῶν πάντα ἐσημειώθη-
 τε ἐκ τῆς ἱερᾶς βίβλου, ἥ καὶ
 ἐπηκολούθησαν ὅσοι λοιποὶ πνεύ-
 ματι, οὗτοι μαρτυροῦντες
 τοῖς ἄλλοις αὐτῶν ἐνομοθετημένοις.
 Ἐκείνους γὰρ ζήλῳ ἐμπιστύνοντες
 αὐτοὶ ἱεροσυνῆς, ἐκασταζού-
 σων τῇ φυλῇ, ὅποια αὐτῶν εἴη
 τῶν ἐκ δόξης ὀνόματι κεκοσμημένων,
 ἐκέλευσαν ἐν δώδεκα φυλάρ-
 χαις πρεσβερεῖν αὐτοῖς ἑκάστης
 ἐπιγεγραμμένης ἐκείνης φυλῆς

conos eorum qui creditu-
 ri erant, constituerunt.
 Neq; hoc quidem novum
 institutum fuit, multis e-
 nim retrò seculis, de Epif-
 copis, & Diaconis scriptū
 est; sic enim alicubi dicit
 scriptura. *Constituam Epif-*
copos eorum in instituta, &
diaconos eorum in fide. Et
 quid mirum, si quibus in
 Christo à Deo hoc mu-
 nus commissum fuit, præ-
 dictos constituerint: cum
 etiā beatus Moyses fidelis
 servus in vniverſa domo,
 omnia quæ ipsi mandata
 erant, in sacris libris no-
 taverit, quem cæteri pro-
 phetæ vno consensu se-
 quuti sunt, testimoni-
 um eis præbentes, quæ
 ab ipso legibus sancita
 sunt. Ille enim cum æ-
 mulatio pro sacerdotio
 incidisset, & tribus inter
 se dissentirent, quamam
 illarum glorioso illo no-
 mine & titulo ornanda es-
 set, iussit duodecem tribu-
 um principes afferre sibi
 virgas, quæ vniuscuiusq;
 tribus

καὶ ὄνομα. καὶ λαβὼν αὐτὰς ἔδω-
 σεν, καὶ ἐσφράγισεν τοῖς δακτυλί-
 οῖς τὸ φυλάττειν, καὶ ἀπέθετο αὐτὰς
 εἰς τὸ σκηνώϊον τὸ μυστήριον, ὅτι τὸ
 πρῶτον τῶ Θεοῦ καὶ κλείσας
 τὸ σκηνώϊον, ἐσφράγισεν αὐτὰς
 κλεῖδας, ὡσαύτως καὶ αὐτὰς ῥάβ-
 δους καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ἄνδρες ἀ-
 δελφοί, ἡς δὴ φυλῆς ἡ ῥάβδος
 βλαστήσῃ, τῷ πλὴν ἐκλέλεκται ὁ
 Θεός, εἰς τὸ ἱερατεῖον καὶ λειτουργί-
 νην αὐτοῦ. περὶ τῆς δὲ ἡμετέρας,
 οὐκ ἐκέλευσεν πᾶσι τοῖς Ἰσρα-
 ῆλ, αὐτὰς ἐξαχθῆναι χαλιδάδας τῶν
 ἀνδρῶν, καὶ ἐπέδειξεν τοῖς φυ-
 λάρχοις τὰς σφραγίδας, καὶ
 ἠνοίξεν τὸ σκηνώϊον τὸ μυστήριον, καὶ
 παρῳήσθησαν ῥάβδους καὶ οὐδέ τις
 ἡ ῥάβδος Ααρὼν ἔμεινον βεβλα-
 σθηκυῖα, ἀλλὰ καὶ καρπὸν ἔχουσα.
 Τί δοκῆτε, ἀγαπῆται; ὃ παρῳήσῃ
 Μωϋσῆς τὸ μέλλον ἐστὶν; μά-
 λιστα ἡδεῖ. ἀλλ' ἵνα μὴ ἀκατα-
 σαῖα γῆται ἐν τῷ Ἰσραὴλ, οὐ-
 τὼ ἐποίησεν, εἰς τὸ δοξασιῶσαι

tribus nomen inscriptum
 haberent, quas cum acce-
 pisset in fasciculum liga-
 vit, & annulis custodum
 tribuum signavit, & in ta-
 bernaculo testimonij ac
 mensa Domini deposuit
 eas, clausoq; tabernaculo,
 claves similiter & virgas
 signavit, & dixit eis. Viri
 fratres, cuius tribus virga
 germinaverit, hanc elegit
 Dominus, quæ ipsi sacra
 faciat & ministret. Mane
 autem facto congregavit
 univrsū populum Isra-
 el, sexcenta millia virorū,
 & tribuum principibus
 sigilla ostendit, taberna-
 culum testimonij aperuit,
 & virgas protulit; & in-
 venta est virga Aaronis
 non tantum germinasse,
 sed & fructum ferens.
 Quid, dilecti, vobis vide-
 tur, an non hoc futurum
 præsciverat Moyses? max-
 imè noverat, verum ne se-
 ditio & confusio in popu-
 lo Israel oriretur, ita fieri
 excogitavit, scil. ut no-
 men veri & solius Dei
 glo-

Ἐποῖμα ἡ ἀληθινὴ ἔμοιρα **Θεῶ**,
 ἧ ἡ δόξα εἰς ὅν αἰῶνας τῶ αἰ-
 ὶων. Ἀμήν. Καὶ **Ἐ** ἀποστολὴ
 ἡμῶν ἐγνωσαν ὅτι τῷ Κυρίῳ ἡ-
 μῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὅτι ἕως ἔσται
 ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆς ὑποταγῆς
 ὅτι τῷ αὐτῷ οὖν πρὸς ἀλλήλους
 παρῃ γνωσιν εἰληφότες τελείως,
 κατεπίσταν **Ἐ** παρῃ ἡμεῖς, ἔ-
 μεταξὺ * ὑποταγῆς διδόντες,
 ὡς ἐπὶ αὐτῶν κοιμηθῶσι, ἀφ' ὧν
 ὡν ἵερεσι δεδοκιμασμένοι ἄν-
 δρες, πρὸς ἀντιρροπὴν αὐτῶν. Τὸς
 οὖν καταστάντων τῶν ἐκείνων,
 ἡμεῖς ἐν ὧν ἑτέρων ἐλογίμων
 ἀνδράσι, συνδοκῆσάσης τῆς
 ἐκκλησίας πάσης, ἡ λειτουργή-
 σαι τῶν ἀμειψίως ἐν πικρίᾳ τῷ
 Χριστῷ μετὰ ταπεινοφροσύνης,
 ὡς ἡμεῖς ἡ ἀβελανόσους, μεμψτε-
 ρημένοις τε πολλοῖς χρόνοις ἐπὶ
 πάντοι, τὸ τῶν δ' ἀντιρροπῶν τοῦ
 ἡμῶν ἀποδοχῆς, τῆς ἀντιρροπῆς
 ἀμειψίως γὰρ ὅτι μετὰ ἡμῶν ἔσται,
 ἡμεῖς ὅτι ἀμειψίως ἡ οὕτως παρῃ

ἡ. ἀπο-
 μῶν.

glorificaretur, cui sit glo-
 ria in secula seculorum
 Amen. Et Apostoli no-
 stri, per Iesum Christum
 Dominum nostrum cog-
 noverunt, contentionem
 de nomine Episcopatus
 oborituram: atq; ob hanc
 causam perfectā præs-
 cientiā præditi, consti-
 tuerunt prædictos, ac descrip-
 tas deinceps ministrorum
 officiorumque vices reli-
 querunt, ut in defuncto-
 rum locum alij viri pro-
 bati succedere, & illorum
 munia exequi possent.
 Constitutos itaq; ab illis,
 vel deinceps ab alijs viris
 celebribus, cum consensu
 vniuersæ ecclesiæ, qui in-
 culpatè ovili Christi de-
 fervierunt cum humilita-
 te, quietè & absq; omni
 sorde & turpitudine, qui-
 que longo tempore ab
 omnibus testimoniū præ-
 clarum reportarunt, hos
 non sine iniuria munere
 vel officio exui debere ex-
 istinamus. Non enim le-
 viter peccabimus, si eos
 repudiaverimus, qui san-
 K ctè

σκεῖσθαι τὰ δῶρα τῷ ὁπίσθῳ πηδῇ
 ἀποβάλλωμεν. Μακάριοι οἱ
 προσδοκῶντες τρεῖς ἔτη, οἱ
 οἰκτιρῶντες ἐγκαρπὸν καὶ τελείαν ἔχον-
 τιν ἀνάλυσιν ὃ γὰρ ἀλαβωμέ-
 ται μή τις αὐτοῖς μεταστήσῃ ἀπὸ
 τῆ ἰδρυμένης αὐτοῖς ἑστῆς. Ὁρῶ-
 μεν γὰρ οὐκ ἐνίοις ὑμῶς μεταστάν-
 τε καὶ πολυθουμένους, ἐκ τῆ ἀ-
 μέμπτως αὐτοῖς τεπιμνήνης λει-
 πουρίας. Φιλῶντες ἔστε, ἀδελφοί,
 καὶ ζηλωταὶ ἑαὶ μὴ ἀνηκόντων εἰς
 σωτηρίαν. Ἐγκλίπτετε εἰς τὰς
 γραφὰς τὰς ἀληθεῖς ῥήσας πηδύ-
 ματος τῆ ἀγίας. * ὅτι παρὰ οὐ-
 δὲν ἀδικον ὁσὲν καὶ ἀπεποιμένον
 γέγραπται ἐν αὐταῖς. ὃ γὰρ εὐ-
 ρήσετε δικαίους ἀποβεβλημένους
 ἀπὸ οὐρανὸν ἀδελφῶν ἐδιδάχθησαν
 δίκαιοι ἀλλ' ὑπὸ ἀνθρώπων ἐφύ-
 λαχθήσαν, ἀλλ' ὑπὸ ἀνθρώπων
 ἠγιάθησαν * ὑπὸ πασάντων
 ἀπεκρίθησαν * ὑπὸ ἡμῶν
 ἀδικῶν ζήλον παρὰ ἑαυτοῦ

etè & sine reprehensione
episcopatus munera offe-
runt. Beati sunt presbyte-
ri, qui viam sunt emensi,
& diem obierunt, quique
perfectam & fructuosam
dissolutionem consequuti
sunt, non enim verentur,
ne quis eos de loco in quo
constituti sunt deiciat, &
in alium transferat. Vide-
mus enim vos nonnullos à
munere transduxisse, quo
præclarè fungebantur, &
quo ritè & sine vlla repre-
hensione cohonestati sunt.
Contentiosi estis, Fratres,
rerum quæ ad salutem
minime pertinent, accen-
si zelo. Scripturas dili-
genter inspicite, quæ S.
sancti vera sunt oracula,
in illis nihil iniustum ne-
que fictum aut simulatum
contineri, discite; non e-
nim a viris sanctis inveni-
etis iustos reiectos. Perse-
quutionem passi sunt ius-
ti, sed ab impijs, in car-
cerem coniecti, sed à pro-
fanis, lapidibus obruti, sed
ab iniquis & legum viola-
etis & iniusta invidia con-
tra

10. 288.
288.

६७. ५३५५०

18. 2. 19

ταῖς τοῦτο πάροτις ἀκρεῖας
 ποιεῖται. **Τί** γὰρ εἰπαμεν, αἱ δὲ
 φοῖ. Δαυὶδ καὶ τῷ φόβου
 μέντοι. **Θεὸς** ἑλθὼν εἰς
 λακκοῦς λέγειται. Αἰθρίας καὶ Α-
 ζαρίας καὶ Μισαήλ, καὶ τῷ
 θεοκρίστῳ. καὶ μεγαλοφρε-
 νῶν ἐκδοξῶν θεοκρίστῳ τῷ ὕψι
 κατεβήθησαν εἰς χάριτος πυ-
 ρῆς μεθ' αὐτοὺς τὸ ἅγιον. **Τί-**
 νες αὖτε. **Θεὸς** ἀδράσαντες. **Θεὸς**
 ἐργῶν καὶ πάσης χάριτος πληροῖς,
 εἰς ποσὸν * ἐξέρχεται ἡμεῖς, ὡς
 ὅτε εἰς εἰρήνην καὶ ἀγαπῶμεν παρ' ἡ-
 μῶν. **Θεὸς** ἑλθὼν εἰς * αἰ-
 κίαν καὶ βαλὼν μὴ εἰδότες ὅτι
 ὁ ὕψις καὶ μαχρός καὶ ὑπερ-
 σπῆς. ὅτι τῷ εἰς χάριτα σωφ-
 ρονῶν λατρεύοντι τῷ εὐαγγελίῳ
 ὑπομαρτυροῦν. καὶ δόξα εἰς ὅτον
 αἰῶνας τῷ αἰῶνι. **Αμήν.**
 Οἱ ὅτι λατρεύοντες εἰς πει-
 θῆν, δόξα καὶ τιμὴ ἐκληρο-
 νόμησαν ἐπὶ ἡμῶν καὶ * εἰπα-
 ροῦνται. **Φρενὲς** ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ

tra eos stimularis: quæ
 omnia cum paterentur,
 gloriosè & magnanimi-
 ter tulerunt. Quid enim
 Fratres; dicemus? Da-
 niel in speluncam le-
 onum, ab eis qui Deum
 timebant, coniectus est?
 Ananias Azarias & Mis-
 ael inclusi sunt in ardentis
 ignis camino, ab eis qui
 magnificum & gloriosum
 altissimi cultum profiten-
 tur? absit hoc vnquam e-
 veniat. Quinā igitur sunt,
 qui hæc patrarunt? Abo-
 minandi & omni malitia
 pleni, tanto furore accen-
 si sunt, ut servientes Deo
 in sancta & inculpara vo-
 luntate in caminum con-
 iecerint: ignorantes altis-
 simum, protectorem &
 defensorem eorum esse,
 qui in pura conscientia,
 nomen eius virtute ple-
 num colunt, cui sit gloria
 in secula seculorum, A-
 men. Illi verò in confi-
 dentia patienter toleran-
 tes, gloriæ & honoris hæ-
 redes facti sunt, & à Deo

μνημόσυνον αὐτῶν εἰς τὸ αἰῶ-
 νας τῶν αἰώνων. Ἀμὲν. Τοι-
 σὺν οὖν ὑποδείγμασι καλλη-
 τῶναι καὶ ἡμᾶς δεῖ, ἀδελφοί,
 γέγραπται γάρ. Κολλαᾶτε τοῖς
 ἀγαθοῖς, ἐπὶ ᾧ καλλώμενοι αὐτοῖς
 ἀγιασθήσονται, καὶ πάλιν ἐν ἑτε-
 ρῷ τότῃ λέγει, Μετὰ ὁδὸς ἀ-
 γῶς ἀγαθὸς ἐστίν, καὶ μὴ πρεβλοῖ
 διαφρεψέις. Κολλητῶμεν οὖν
 τοῖς ἀγαθοῖς καὶ δικαίοις. Εἰσὶν οὖν
 οἱ τοὶ ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ. Ἰνα ὡς
 ρῆς, καὶ θυμοὶ, καὶ διχοστασίαι, καὶ χί-
 ματα, πόλεμος τε ἐν * ὑμῖν ἢ
 ἐχθρὰ Θεοῦ ἐχθρῶν, καὶ ἐνα Χει-
 ρὸς καὶ ἐν πνεύματι χαρίτος ὁ ἐκ-
 χυρῆναι ἡμᾶς, καὶ μία κλησις ἐν
 χεῖρι τοῦ Ἰησοῦ διέλκυναι καὶ δια-
 σπῆσαι τὰ μέλη τῆς Χειρὸς, καὶ
 διασπῆσαι τὰ μέλη τῆς Χειρὸς, καὶ
 ἰδίον, καὶ εἰς ποσά τινος ἀπνοῖαν
 ἐρχόμενα, ὥστε ὅτι παρὰ τῶν ἡμᾶς
 ἐπὶ μέλη ἐσμὲν ἀλλήλων; Μνή-
 σθητε τῶν λόγων Ἰησοῦ τοῦ κυρίου
 ἡμῶν, εἶπε γάρ. Οὐαὶ τοῖς δι-
 νι τοῖς ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, dixit enim;

in memoria ipsorum exal-
 tati & elevati, in secula se-
 culorum. Amen. Talibus
 igitur exemplis & nos ad-
 hære oportet, Fratres,
 scriptum enim est, Sanctis
 vos adiungite, quia qui il-
 lis adherent, sanctifica-
 buntur. Et rursus in alio
 loco. Cum viro innocente
 innocens eris. Et cum ele-
 cto electus eris, & cum per-
 verso perverteris. Quare
 innocentibus & iustis iun-
 gamus nos, sunt enim à
 Deo electi. Cur inter nos
 sunt contentiones, iræ, si-
 multates, schismata & bel-
 lum? Nonne vnū Deum,
 & vnum Christum, habe-
 mus? nonne vnus est spi-
 ritus gratiæ, qui super nos
 effusus est, & vna voca-
 tio in Christo? cur Chri-
 sti membra divellimus &
 discerpimus, & contra
 proprium corpus seditio-
 nem movemus, eoq; vefa-
 niæ devenimus, vt alio-
 rum nos membra esse, ob-
 litioni tradamus. Recor-
 damini verborum Domi-
 ni nostri Iesu Christi, dixit enim; V. e. illi per quem. Luc. 17
 veniunt

ἵνα διὰ τὸ θεσφύω ὁ κείνῳ * καλὸν ἢν αὐ-
 σκευάσῃ τῷ * εἰς οὗ ἐξήντησεν, ἢ εἰς τῆς
 ὁρχετι. ἵνα μάλιστα. ὁ κλέκτων μὲς σκαυδαλίσαι
 κρεῖττον ἢν αὐτῷ πείσει. Διῶαι
 μύλον, καὶ καταποντισίωαι εἰς
 πύω θάλασσαν, ἢ εἰς τῆς μι-
 κραν. μὲς σκαυδαλίσαι. Τὸ θίσι-
 μα ὑμῶν πολλὰς διέστρεψεν,
 πολλὰς εἰς ἀθυμίαν ἔβαλεν,
 πολλὰς εἰς διαγῶν, τὰς πάντας
 ἡμᾶς εἰς λύπην καὶ ὀπίμοις
 ὑμῶν ἐστὶν ἡ σῴσις. Αἰαλᾶ ἐτε
 πύω ὁσπερὶ τῷ τῷ μαχεῖν
 Παύλῳ τῷ Ἀποστόλῳ τὸ πρῶτον
 ὑμῶν εἰς ὄρχη τῷ θιαγέλει
 ἐγχεψεν: ἵνα ἀληθείας πτω-
 ματικὰς ἐπέσειλεν ὑμῶν, πεί
 αὐτῷ πε, καὶ Κηφᾶ, καὶ Ἀπόλ-
 λω, ὡς τὸ καὶ τότε πρὸς
 κλίσις ὑμῶν πεπνυμένα. Δὲ
 ἢ πρὸς κλίσις ὁ κείνῳ, ἢ ἢν α-
 μύλαι ὑμῶν πρὸς στήθεα.
 πρὸς κλίσις γὰρ Ἀποστόλοις
 μεμψυρημένοις, καὶ ἀνδρὶ δεδο-
 κμασμένοις καὶ αὐτοῖς. Νυνὶ δ'

veniunt scandala, melius
 foret ei non natum fuisse,
 quam ut unum ex electis
 meis scandalizaret: presta-
 ret molam asinariam de
 collo appensam habere, et in
 mare demergi, quam ut
 unum ex pusillis meis scan-
 dalizaret. Schisma ve-
 strum multos pervertit,
 multos animum despon-
 dere, multos dubitare fe-
 cit, nos omnes in aere
 affecit, & seditio vestra
 durat, nec adhuc cessat. E-
 pistolam beati Pauli A-
 postoli in manus sumite,
 quid primum vobis sta-
 tim in initio Evangelij sui
 scripserit perpendite. cer-
 te divinitus inspiratus, de
 seipso, de Cepha, & A-
 pollo, per Epistolam vos
 monuit, etiam tum inter
 vos factiones & partium
 studia fuisse: verum in illa
 animorum inclinatione,
 minus à vobis peccatum
 est, in Apostolos enim
 præclaro testimonio cele-
 bres, & virum ab illis
 probatum, animis & affe-
 ctu propendebatis. Nunc

κατανοήσατε τίνες ὑμᾶς διέτρ-
ψαν, καὶ τὸ σέμνον τῆς παύσεως
φιλαδελφίας ὑμῶν ἐμείωσαν.
Αἰσχρά, ἀγαπητοί, καὶ λίαν αἰσχρά,
καὶ ἀνάξια τῆς ἐν Χριστῷ ἀγ-
γῆς, * ἀκέσθαι, πλὴν βεβαιότη-
τος ἐν ὁμοθυμαδὸν Κορινθίων ἐκ-
κλησίαις, δι' ἐν ἡ δὴ δύο παρῶσα,
σασιάζειν πρὸς τὰς παρῶσας
πρὸς ἐκ αὐτῆς ἡ ἀκοή ὅς μόνον εἰς
ἡμᾶς ἐχρήσθη, ἀλλὰ καὶ εἰς
τὰς ἐπερχομένους ὑπάρχοντας ἀφ'
ὑμῶν ὥστε καὶ βλασφημίας ὅτι
φέρεισθαι τῷ ὀνόματι κυρίου, διὰ
πλὴν ὑμετέρων ἀφροσύνης, ἐσ-
ποῖς * ὅς κινδυνὸν ἐπεξέρχεται.
Εξάρων δὲ τὸν πότον ἐν ταῖς
ἐκ παρῶσων τῷ δεσποτῇ,
καὶ κλαύσων ἐκτείνοντες αὐτοὺς,
ὅπως ἴλεως γενόμενος ὅτι κα-
ταλάγη ἡμῖν, καὶ ὅτι πλὴν σε-
μνῶ τῆς φιλαδελφίας ἀγνῶ
ἀγωνίῳ ἀποκαταστήσῃ ἡμᾶς.
Πύλη γὰρ διακοσμήσεως ἀνέωγῃ
moris conversationi, reddat &

verò qui sint, qui vos per-
verterint, & inclyti amo-
ris vestri fraterni decus
imminuerint, vobiscum
perpendite. Turpia, Fra-
tres, turpia valde, &
Christiana conversatione
indigna, famâ percrebref-
cunt, antiquam scilicet & in
fide firmissimam Corin-
thiorum Ecclesiam, vnius
aut duorum causa, contra
Presbyteros seditionem
movere: & hic quidem
rumor, non tantum ad
nos, sed ad eos etiam qui
à nobis, & à fide animo
sunt alieniore, manavit;
ita ut propter vestram a-
mentiam, blasphemiae
nomini Domini inferan-
tur, & vobis ipsis pericu-
lum creetur. Tollamus
igitur hoc à medio quam
celerrimè, pedibus Do-
mini advolvamur, & flen-
tes suppliciter implore-
museum, ut propitius fa-
ctus, nobis reconciliari
velit, nosque pristinae, ca-
stae, & decorae fraterni a-
restituatur. Haec enim porta
justitiae

Εἰς ζωὴν αὐτῇ, καὶ ὡς γέ-
 νησεται. Αἰνίζατέ μοι πύλας
 δικαιοσύνης, εἰσελθόντες αὐταῖς
 ἔξομολογήσομαι τῷ κυρίῳ αὐ-
 τῇ πύλῃ τοῦ κυρίου, δίκαιοι εἰ-
 σελύονται ἐν αὐτῇ. Πολλὰν
 εἰωπυλάν ἀναγωγάν, ἢ ἐν δι-
 καιοσύνῃ αὐτῇ ὅτι ὁ Χριστός,
 ἐν ᾗ μακάριοι πάντες οἱ εἰσελ-
 θήτες, καὶ κατευθύνοντες τὰς
 πορείας αὐτῆς, ἐν εἰρήνῃ καὶ
 δικαιοσύνῃ, ἀταράχως πάντα
 ἔκτελειώσιν. Ἡ τοῦ ἵερος
 ἡμετέρου διωκτοῦ γενομένη ἀπει-
 ῖται σφοδρὸς ἐν * δικαίᾳ κείσῃ
 λόγῳ, ἥτις * ἀγνὸς οἱ ἔργον το-
 σὺντα μᾶλλον ταπεινοφροσύνῃ ὁ-
 θεύει, ὅσα δοκεῖ μᾶλλον μὲν
 εἶναι καὶ ζητεῖν τὸ προσφελές
 πάντων, καὶ μὴ τὸ ἑαυτοῦ. Ὁ ἵ-
 ερος ἀγαπᾷ ἐν Χριστῷ, τηρε-
 σάτω τὰ τῷ Χριστῷ ἐκδοθήσε-
 ματα. **¶** Διανοήσεως ἀγάπης
 τοῦ Θεοῦ, τίς διδάσκει ἀνεγνώ-
 στας. τὸ μεγαλεῖος τῆς καλοῦ-
 σίας αὐτοῦ ἵνα ὁρᾷ, ὡς ἔδει, εἰπεῖν:

justitiæ est ad vitam aper-
 ta, sicut scriptum est. *Ape- p. 118;
 rite mihi portas iustitiæ, 19.
 ingressus in eas confitebor
 Domino, hæc porta Domi-
 ni, iusti intrabunt in eam.*
 Cum igitur multæ portæ
 apertæ sint, quæ in justitia
 est, eadem & in Christo
 est, in quam beati omnes
 qui intrarunt, & iter suum
 in sanctitate & justitiâ di-
 rexerunt, sine molestia
 omnia & in pace peragen-
 tes. Sit aliquis fidelis, sit
 potens in explicanda cog-
 nitione, sit sapiens in ser-
 monum iusta dijudicati-
 one, sit castus in operibus,
 quanto major esse videretur,
 tanto humilior esse de-
 bet, & quod omnibus
 utilitatem asserat, non su-
 um quærere. Qui chari-
 tatem in Christo habet,
 seruet Christi mandata:
 dilectionis Dei vinculum
 quis verbis exprimere po-
 ti est? quis pulchritudinis
 ejus magnalia, prout patet
 est, enarrare valet? alti-

tudo

Cl. Al.
 διακρίσει.
 Cl. Al.
 γέννη.

τὸ ὕψος εἰς ὃ ἀνάγει ἡ ἀγάπη,
 αἰεκδιήγητόν ἐστιν. Ἀγάπη καλ-
 ᾷ ἡμᾶς τῷ Θεῷ, ἀγάπη κα-
 λυπτεῖ πληθὺς ἀμάρτιων· ἡ ἀγά-
 πη πάντα ἀνέχεται, πάντα μα-
 κροθυμεῖ. ὁδὲν βάναισον ἐν
 ἀγάπῃ, ὁδὲν ὑπερήφανον ἀ-
 γάπη χάσμα οὐκ ἔχει, ἀγάπη ὁ-
 σασιάζει· ἀγάπη πάντα ποιεῖ ἐν
 ὁμονοίᾳ· ἐν ἀγάπῃ ἐπιλειώθη-
 σαν πάντες οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ,
 διὰ ἀγάπης ὁδὲν διάρετόν ἐστιν
 τῷ Θεῷ. Ἐν ἀγάπῃ παρρησιάζε-
 το ἡμᾶς ὁ δεσπότης, διὰ τοῦ
 ἀγάπῃ ἦν ἔχεν πρὸς ἡμᾶς, τὸ
 αἷμα αὐτοῦ ἔδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν
 ὁ Χειρὸς ὁ Κύριος ἡμῶν, ἐν γε-
 λήματι Θεοῦ, καὶ τοῦ σαρκὸς
 ὑπὲρ τῆς σαρκὸς ἡμῶν, καὶ τοῦ
 ψυχῶν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.
 Ὁρατε ἀγαπητοί, πῶς μέγα ἐν-
 θαυμαστόν ἐστιν ἡ ἀγάπη, καὶ τῆς
 τελειότητος αὐτῆς οὐκ ἐστὶν ἕξη-
 γησις· τίς ἱκανὸς ἐν αὐτῇ διρε-
 θῆναι· εἰ μὴ ὅς δὴ κατεξίωσεν

tudo ad quam evehit cha-
 ritas inenarrabilis est.
 Caritas nos Deo agglu-
 tinat, caritas peccato-
 rum multitudinem regit,
 caritas omnia sustinet,
 omnia patienter tolerat,
 nihil illiberale & sordi-
 dum in charitate, nihil su-
 perbum, caritas non ag-
 noscit schisma, caritas
 seditionem non movet,
 caritas omnia in concor-
 dia facit, in charitate om-
 nes Dei electi perfecti
 sunt facti, sine charitate
 nihil Deo acceptum est,
 in dilectione nos Domi-
 nus sibi assumpsit, propter
 dilectionem quam erga
 nos habuit, Dominus no-
 ster Iesus Christus volun-
 tate divina, sanguinem
 suum pro nobis dedit, &
 carnem suam pro carne
 nostra, & animam pro
 animabus nostris. Vide-
 tis, Fratres, quod magna
 & admiranda sit caritas,
 & perfectionem ejus nul-
 la narratio æquare possit:
 quis est idoneus ut in ipsa
 invenia-

16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

Cl. Al.
 61

inveniatur, præter eos quos Deus dignos esse judicaverit? oremus igitur & precibus petamus, ut digni eâ habeamur, & inculpati, sine studio & propensione aliqua humana, in charitate vitam transfigamus. Generationes omnes ab Adamo usque in hodiernum diem præterierunt, qui verò per Dei gratiam in charitate sunt consummati, locum piorum obtinent, & in visitatione regni Christi manifestabuntur. scriptum enim est, *Ingrede* Eccl. 26. 20.
in cubicula tua, paululum quantulumcunque donec ira mea et furor pertranseat: et recordabor dici boni, et suscitabo vos de sepulchris vestris. Beati sumus, dilecti, si præcepta Domini in charitatis concordia impleverimus, ut per charitatem peccata nostra nobis remittantur, scriptum enim est. Beati Psal. 32.
quorum remisse sunt iniquitates, & quorum tecta sunt peccata. Beatus vir, cui non imputabit Dominus
 L peccatum,

ὁ δὲ ἔστιν ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ δό-
 λος· Οὗτος ὁ μακαρισμὸς ἐγέ-
 νετο ἐπὶ τῶν ἐκλελεγμένων
 ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ
 τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα εἰς τὰς
 αἰῶνας τῶν αἰώνων, Ἀμήν. * Ὁ-
 σοι οὖν πρὸς ἐκείνους διὰ
 τῶν ἀντικειμένων, ἀξιόσωμους
 ἐκ γινώσκων καὶ ἐκείνοι οἱ τι-
 νες ἀντικει-
 μένοι παρ-
 ἐμπροσθε-
 νων, ἀξιό-
 σωμεν συ-
 γνώμην.
 ἔσ. αἰνίαις.
 λον * οἰκίας ἀντιπίπτειν, ἢ τῶν
 πλησίων μάλλον ὅτι αὐτοὺς κα-
 τὰ γνώσιν φέρουσιν, ἢ τῆς ἀδελ-
 φείας ἡμῶν καὶ ἀλλήλων καὶ δικαίας
 ὁμοφρονίας. Καλὸν γὰρ αὐτοῖς
 πρὸς ὁμομιλοῦντας πρὸς τῶν
 ἀδελφωμάτων, ἢ σκληρύναι
 τὴν καρδίαν αὐτοῦ, καὶ τὸς ἐ-
 σκληρύνειν ἢ τὴν καρδίαν τῶν σασια-
 ζόντων πρὸς τὸν θεόν· ὡς τὸ κρίμα
 πρὸς δὲ τὸν ἐναντίον, κατέστησαν

peccatum, neque est in
 ore ejus dolus. Hæc beati-
 tudo contigit eis, qui per
 Iesum Christum Domi-
 num nostrum à Deo sunt
 electi, cui sit gloria in se-
 cula seculorum, Amen.
 Quotquot igitur inviti
 per aliquas adversarij
 suggestiones deliquimus,
 veniam & indulgentiam
 imploremus; illos verò
 qui seditionis & dissensi-
 onis principes & autho-
 res exstiterunt, commune
 bonum spei attendere o-
 portet. qui enim in timo-
 re & charitate vitam de-
 gunt, seipsos potius quàm
 proximos in cruciatus
 incidere volunt, & seipsos
 potius quàm pulchram
 & justam traditam ho-
 bis consensionem, vitu-
 perant aut condemnant.
 Melius enim est, ut homo
 peccata sua confiteatur,
 quàm indurare cor su-
 um, prout induratum est
 eorum cor, qui contra
 Moysem famulum Do-
 mini seditionem concita-
 runt; quorum condemna-
 tio manifesta fuit, descen-
 derunt

ἵνα εἰς αὐτὸν ζῶντες, & **θάνατος**
κατέπαυ αὐτοῖς. Φαραὼ ὃς ἡ
 στρατιά αὐτοῦ, & πάντες οἱ ἡγού-
 μνοι αὐτοῦ, τὰ τε ἄρματα &
 οἱ ἵπποι αὐτοῦ, * οἱ δὲ ἄλλοι
 πᾶσι **αἰνῶν** ἐκείνου εἰς θά-
 νατον ἵκοντο, & ἀπώλιντο,
 ἀλλὰ **ἀλλὰ** ὁ **σκληροθυμία**
 αὐτοῦ καὶ ἀσυνέτης καρδίας,
 καὶ τὸ γινώσκειν **τελευτᾶ** τῆς
 ἐξουσίας αὐτοῦ, **ἀλλὰ** ἐρε-
 ποιτες τοῦ Θεοῦ Μωυσέως. Α-
 πόστολοι, ἀδελφοί, ὁ δεσπότης
 ὡς ἀρχαὶ τῶν ἀπάντων, οὐδὲ
 ἕκαστος **χρῆμα**, καὶ **τὸ** **ἐξομολο-
 γεῖσθαι** αὐτῶν. Φησὶ γὰρ ὁ
 ἐκλεκτὸς Λαοῦ, Εξομολογή-
 σθε τῷ κυρίῳ, & ὁρίσται αὐ-
 τῷ ὡς μέγας πόνος, κίερα ἐκ-
 φέροντα & ὀπλὰς ἰδύσθαι
 πᾶσι & ἐθροισθῆναι &
 πάλιν λέγει, Θύστωι τῷ Θεῷ θυ-
 σίαι αἰνέσας, & δόξαν τῷ ὑψί-
 στω **ἐκείνου** σὺν, καὶ ἐπικαλε-
 σάμενοι ἡμῶν **ἐκείνου** σὺν, & δεξάμενοι

derunt enim in infernum
 viui, & mors eos absor-
 psit. Pharaon una cum ejus
 exercitu, & omnes præ-
 fectioni Egypti, currus eri-
 am & equites eorum,
 non aliam ob causam ru-
 bri maris profundo im-
 merfi sunt, & perierunt,
 quam quod stulta eo-
 rum corda, post tot
 signa & miracula ostensa
 per famulum Domini in
 terra Egypti, indurata
 fuerint. Nullius rei, Fra-
 tres, indigus est Domi-
 nus, nihil a quoquam de-
 siderat, præterquam ut
 ipsi confiteatur: dicit e-
 nim electus David, *Confitebor Domino, & placebit
 ei super vitulum novellum, cornua producentem
 & ungulas; videant pau-
 peres & letentur.* Et rur-
 sus dicit, *Immola Deo sa-
 crificium laudis, & redde
 altissimo vota tua. Et in-
 voca me in die tribulatio-
 nis tue, & erua te, &*

Psal. 69. 31.

Psal. 50. 14.

L 2

με.

μὴ θυσία γὰρ τῷ Θεῷ πνεῦμα *glorificabis me. Sacrifici- Plal 51.17.*
 σωτεριμμένον. *um enim Deo, spiritus con-*
 χαλᾶς ὁπίσταθε, γὰρ, καὶ *tribulatus. Nostis autem,*
 ἡραφᾶς, ἀγαπητοὶ, καὶ ἐγκύ- *dilecti, & probè nostis*
 φατε εἰς τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ· εἰς *facras Scripturas, & peni-*
 ἀνάμνησιν οὖν ταῦτα λαβέτε. *tius in divina eloquia in-*
 Μωϋσέως γὰρ ἀναβαίνοντος εἰς *trospectistis; illa igitur*
 τὸ ὄρος, ἃ ποιήσαντος πενταρά- *mente & memoriâ reco-*
 κοντα ἡμέρας, καὶ τεσσαράκοντα *lite. Cum Moyses in*
 νύκτας, ἐν νητεία καὶ ταπεινώσει· *montem ascendisset, &*
 εἶπεν πρὸς αὐτὸν Θεός, *Exod. 32.*
 Μωϋσῆ, κατέβητι τὸ τάχος ἐν· *&*
 τεθῆν, ὅτι ἠνόμησεν ὁ λαός σου, *De ut. 9.*
 οἷς ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου· *quia iniquitatem fecit po-*
 καὶ ἐποίησαν τὰ κατὰ τῆς ὁδοῦ ἧς *pulus tuus, quos eduxisti*
 ἐνετείλω αὐτοῖς, ἐποίησαν ἑαυτοῖς *de terra Aegypti; trans-*
 χωνδύματα· *gressi sunt citò de via*
 πρὸς αὐτὸν, λελάληκα πρὸς *quam mandasti eis, & fe-*
 σε ἅπαξ καὶ δις λέγων, ἐώρακα *cerunt sibi fusile. Et ait*
 τὸ λαὸν τόντον, ἃ ἰδοὺ λαός *Dominus ad illum dicens,*
 σκληροτεράχιλος· ἔασον με· ὅσο- *vidi populum hunc, & ecce*
 λοθρόβουσαι αὐτὸς, ἃ ἐξαλείψω *populus dura cer vice est,*
 τὸ ὄνομα αὐτῶν· ὡς ἀπαρτί *dimitte me exterminare*
 τὸ οὐρανὸν καὶ ποιήσω σε εἰς ἔθ- *eos, & delebo nomen eo-*
 ρος μέγα καὶ θαυμαστὸν καὶ πολὺ μᾶλλον ἢ τὰς. *rum de sub cælo, & faciam*
 Εἶπε δὲ Μωϋσῆς, *te in gentem magnam et*
 μη- *mirandam, et multam ma-*
gis quam hanc. Dixit au-

μηδαμὸς κενε, ἀφ' οὗ τὸ ἀ-
 ρθρὸν ὃ λαὸν ποίτω, ἢ καὶ με-
 δεῖ ἀλῆθειαν ἐκ βίβλου ζώων·
 Ὡς μεγάλης ἀγάπης, ὡς τελεί-
 οτης ἀνταρβότητος· καὶ ἡ ποί-
 ασις ἡ ἀφ' οὗ ποιεῖς κρείον, αἰ-
 τῆς ἀφ' οὗ ποιεῖς πλην, ἢ ὅτι ἐα-
 τὸν ἐξ ἡμετέρων μετ' αὐτῶν ἀξι-
 οί. Τίς οὖν ἐν ὑμῖν ἄνθρωπος; τίς
 ἄνθρωπος ἡμετέρος; τίς * πεπληρω-
 ρημένος ἀγάπης; Εἰπάτω, Εἰ δὲ
 ἐμὲ εἴποις, καὶ εἰς, καὶ χρίσματά, ἐκ-
 χαρά, ἀπειμι, ὃ ἐδὲ ἐδίδαξε, καὶ
 ποίω τὰ πρὸς ἀπομόνη καὶ τὸ
 τῶ πληντες· μόνον δὲ ποίμνι τῷ
 Χριστῷ ἐρητιεύω, καὶ τῷ κα-
 ταρμόνῳ τῶν ἐσθυτέρων· τῷ δὲ ὁ
 ποιήσας ἐαυτὸν μέγα κλέος ἐν κυ-
 εῖα πεποιήσεται, καὶ πᾶς τόπος
 δέξεται αὐτὸν τῷ γὰρ κυεῖς ἡ γῆ
 καὶ ὁ πληρωμα αὐτῆς· Ταῦτα,
 ὅτι πολιθιόμοι τῶν ἀμετα-
 μέλητον πολιτείαν τῷ Θεῷ,
 ἐποίησαν, καὶ ποιήσουσιν. Ἰνα
 ὅ καὶ ὑποδείγματα ἐσθῶν

tem Moyses, neququam
 Domine, remitte huic po-
 pulo peccatum, vel dele me
 de libro viventium. O
 charitatem magnam! ὁ
 insuperabilem perfectio-
 nem! famulus Dominum
 liberè alloquitur, pro ple-
 be remissionem postulat,
 vel seipsum vna cum eis
 deleri petit. Qui igitur in-
 ter vos strenuus est, qui
 misericors, & charitate
 plenus, dicat: Si propter
 me seditio, contentio &
 schismata orta sunt, emi-
 grabo, abibo, quocunque
 volueritis, & quæ à plebe
 mandantur faciam, solum
 Christi ovile cum consti-
 tutis supra se presbyteris,
 in pace degat. Qui hoc fe-
 cerit, magnam sibi gloriā
 in Domino conciliabit,
 & omnis locus libenter e-
 um suscipiet. Domini e-
 nim est terra & plenitudo
 eius. Hæc faciunt, & por-
 rō facient, qui vitam iuxta
 normam Dei, cuius nun-
 quam pæniteat, institu-
 unt. Placet verò exempla
 L 3 Gentium

Plal 24.

ἐνέγκωμεν. πολλοὶ βασιλεῖς καὶ
 ἡγεῖνται, λαοὶ καὶ ἱεροὶ ἐστάντες
 καὶ οὐ, χρησιμοδοτηθέντες, πρὸς
 δώδωκεν ἑαυτοὺς εἰς θάνατον, ἵνα
 ῥύσωνται ὅτι τὸ ἑαυτῶν αἷμα
 εἴη πόλις. πολλοὶ δὲ ἐχώρησαν
 ἰδίῳ πόλεω, ἵνα μὴ στασιάζωσιν
 ἐπὶ πληροῖ. Ἐπιστάμεθα πολλὰς
 ἐν ἡμῖν τὰς δεδωκότας ἑαυτοὺς
 εἰς δεσμά, ὅπως ἐτέρους λυτρώ-
 σονται. πολλοὶ ἑαυτοὺς πρὸς δώ-
 χαν εἰς δουλείαν, καὶ λαβόντες
 τὰς τιμὰς αὐτῶν, ἐτέρους ἐψώμι-
 σαν. Πολλὰς γυναῖκες ἐνδυνα-
 μώσασθαι διὰ τῆς χάριτος τῆς
 Θεῶν, ἐπετήσαντο πολλὰ δύ-
 ορφα. Ἰδοὺ ἡ μαχάρις, ἐν συ-
 γκλησίᾳ ὅσῃς τῆς πόλεως, ἡ τῆ-
 σαι τὸ πρὸς τῶν πρεσβυτέρων ἑα-
 λυνῶν αὐτῶν δὲ ἐλθόντες εἰς τὴν
 πρὸς ἐμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων
 πρὸς δὲ τὰ οὖν ἑαυτῶν τῶν κιν-
 δυνῶν, ὅτι ἦλθεν δι' ἀγάπην τῆς
 πατρίδος, ἐπὶ τῶν λαῶν τῶν ὄντων ἐν
 συγκλησίᾳ, καὶ παρέδωκεν κύριος

Gentium in medium pro-
 ferre, multi Reges & gu-
 bernatores grassante pe-
 stifera lue, & stragem mi-
 nante, oraculo accepto,
 morti seipso tradiderunt,
 ut suo sanguine cives libe-
 rarent: multi ne diutius in-
 ter cives seditio duraret,
 civitatibus suis valedixe-
 runt. Multos etiam inter
 nos cognovimus, qui ut
 alijs libertatis authores ef-
 sent, seipso ad vincula
 damnarunt: multi in servi-
 tutem seipso addixe-
 runt, & laboris mercedem
 accipientes, alios ciba-
 runt. Multae mulieres gra-
 tia divinâ corroboratae,
 multa praeclara & virilia
 gesserunt. Beata Iudith, cū
 vrbs circumfessa esset, ro-
 gavit Seniores ut sibi lice-
 ret in alienigenarū castra
 exire, & periculo se objici-
 ens, propter amorē patri-
 æ, & populi qui arcu obfi-
 dione cingebatur, egressa
 est & tradidit Deus Olo-

pherrēm

τῷ Θεῷ· ὅπως γὰρ φησιν ὁ ἅγιος
 λόγος. Παιδύων ἐπαίδυσέν με
 κύριος, καὶ τῷ θανάτῳ ὃ παρέ-
 δωκέν με. ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος
 παιδύει, μαστιγᾷ δὲ πάντα υἱοὶ ὅν
 αὐτὸς δέχεται. Παιδύει με γὰρ,
 φησιν δίκαιος ἐν ἐλπίδι, ὃ ἐλέγξει
 με. ἔλατοι δὲ ἀμύρταλόν μὴ λι-
 ποράτω πῦρ κεφαλῇ μου· καὶ
 πάλιν λέγει, Μακάριος ὁ ἄνθρω-
 πος ὃν ἡλεγχεν ὁ κύριος, καὶ ἡτήμα
 δὲ πᾶν κελεύει μὴ ἀπομαίνειν·
 αὐτὸς γὰρ ἀλγὺν ποιεῖ, καὶ πάλιν
 ἀποκαθίστησιν· ἐπαίσει, καὶ αἱ χεῖ-
 ρες αὐτοῦ ἰάσονται· ἐξ ἁκῆς δὲ θανά-
 τῳ ἐξελήσεται σε, ἐν δὲ τῷ ἐσθό-
 μῳ ὃν ἀφαιτᾷ σε κακόν. ἐν λι-
 μῷ ῥυσεταί σε ἐκ θανάτου. ἐν
 πολέμῳ δὲ ἐκ χειρὸς σιδήρεος λυ-
 σθήσῃ καὶ ἀπὸ μάστιγος γλώσσης
 σὲ κρύψῃ. καὶ ὃ μὴ φοβηθήσῃ κα-
 κῶν ἐπὶ χροῦνόν· ἀδίκων καὶ ἀνό-
 μων καὶ ἀγαθήσῃ ἀπὸ τοῦ θανάτου
 ἀγέων ὃ μὴ φοβηθήσῃ· ἥρες γὰρ
 ἀγέλοι· εἰρηνοῦσάσιν σοι· εἴπα

enim dicit sacer fermo,
Castigans castigavit me Psal. 118. 18
Dominus, & morti non Prov. 3. 11.
tradidit me. Quem enim
diligit Dominus, arguit,
flagellat autem omnem fili-
um, quem suscipit. Dicit
enim, Corripiet me iustus Psal. 141. 5.
in misericordia & incre-
pabit me, oleum autem pec-
catorum non impinguet ca-
put meum. Et rursus dicit,
Beatus homo quem arguit Iob. 5. 17.
Dominus, monitionem ve-
ro omnipotentis ne renuas,
ipse enim dolere facit, &
rursus restituit, percussit
& manus eius sanaverunt.
Sexies de necessitatibus te
eruet, & in septimo non
tanget te malum. In fame
liberabit te à morte, in pra-
lio verò de manu ferri sol-
vet te. A flagello linguae
abscondet te, & non time-
bis a malis venientibus.
iniustos & iniquos deride-
bis, & feroces bestias non
timebis. Bestiae enim ferae,
pacatae erunt tibi, deinde
scies quod in pace erit do-
 mus

ἴσ. ἐξωπὶς χιῶ δοκῶνται ἐκείφωται * ἐκ
 κυκλίδος. τῆς ἐλπίδος αὐτῆς. Οὕτως γὰρ
 λέγει ἡ προφητεία σοφία. Ἰδοὺ
 παρῆσομαι ὑμῖν ἐμῆς προφητείας
 σιν, διδάξω ὑμᾶς. **Ὁ** ἐμὸν λό-
 γον. **Ὁ** ἐπὶ ἐκάλου, **Ὁ** ἐχ
 ὑποκρίσται, **Ὁ** ἐξέτεινον λόγους
Ὁ ἐπὶ παρουσίχεται, ἀλλ' ἀκούεις ἐ-
 ποίσταται ἐμᾶς βουλας, τοῖς ὅ ἐμοῖς
 ἐλέγχους ἠπειρήσατε ποταμοῦ
 καὶ τῆς ὑμετέρας ἀπλῆς ἐπι-
 γράφουσι. καταχαρῶμαι ὅτι
 ἦν καὶ αὐτὸ ἐρχεται ὑμῖν ὅλεθρος, καὶ
 αὐτὸ ἀφίκηται ὑμῖν ἀφνω, θόρυ-
 βος ἢ ὅ καὶ ἀφροσύνη ὁμοία κα-
 ταχρῶν παρῆ, ἢ ὅταν ἐρχεται
 ὑμῖν θλίψις καὶ πελορικία. Ἔσται
 ὅταν ὅτι καὶ ἐπικλήσονται με, ἐγὼ ὅ
Ὁ ἐκ εἰσακούσομαι ὑμῶν. Ζητή-
 σαι με κακοὶ, καὶ ἐχθροὶ ὁρίσουσιν.
 ἐμίσησαν γὰρ σοφίαν. **Ὁ** ὅ φό-
 βον τῶ κυρίου ἐπὶ παρῆ, **Ὁ** ἐπὶ
 ἠτέλουν ἐμᾶς παρῆ, **Ὁ** βουλας
 ἐμυκτηρίζον δὲ ἐμᾶς ἐλέγχους.
 Ποταμοῦ ἐδίδου τῆς ἐαυτῆς

cancellos foras eijci. Sic
 enim dicit virtute omni
 prædita sapientia, *Ecce* Prov. 1.23.
proferam vobis mei spiri-
tur dictionem, docebo au-
tem vos meum sermonem.
quoniam vocabam, & non
obedistis, & extendebam
verba, & non attendistis.
Sed irrita faciebatis mea
consilia, & meis increpa-
tionibus rebelles fuistis. I-
tago, & ego vestra perditio-
ne ridebo. Gaudebo autem
cum venerit vobis interi-
tus, & cum advenerit vo-
bis subito tumultus; ever-
sio autem similis procellæ
affuerit, & cum venerit
vobis tribulatio & oppres-
sio, vel cum venerit vobis
interitus. Erit enim cum
invocabitis me, ego autem
non exaudiam vos, quærent
me mali, & non invenient.
Oderunt enim sapientiam,
verbum autem Domini
non assumpserunt, neque vo-
lebant meis attendere con-
silijs, subsannabant autem
meas redargutiones. Ergo

comedens.

ὁ δὲ τοῦ καρποῦ, καὶ τῆς ἐλπίδος
ἀσθενείας πληθύνουσιν. * * * * *
* * * * *
* * * * *

commedent via sua fru-
ctus, et sua ipsorum impie-
tate saturabuntur. * * *

Deside-
rantur hic
quædam in
græco,

..... ὅτι ὁ ἀρχιτεχνὴς Θεός,
ὁ διακρίνων τὰς ψυχὰς καὶ
κύριος πάντων σαρκῶν· ὁ ἐκλεξά-
μενος τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ὃς
ἡμᾶς δι' αὐτὸν εἰς χάριν ἀφένει,
ὅπως πάση ἡμετέρᾳ ἐπιεικείᾳ
ὁ μεγαλὸς ὑπερίσχυς καὶ ἅγιος ὄνομα
αὐτοῦ, εἰς τὴν φιλίαν, εἰς τὴν
ἐπιμονὴν, μακροθυμίαν, ἐγ-
χεῖρτιν, ἀγνείαν καὶ σωφρο-
σύνην, εἰς διακρίσιν τῶν ὁμολο-
γησάντων, διὰ τὴν ἀρχιερίαν, καὶ
προσάγει ἡμᾶς Ἰησοῦ Χριστῷ, δι
ὃ αὐτὸς δόξα καὶ μεγαλοσύνη,
καὶ ἰσχύς, καὶ τιμὴ εἰς πάντα
τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.
Τὸς δ' ἀπεσταλμένοις ἀπ' ἡμῶν
Κλαύδιον, Ἐφῆβον, καὶ Ουδέει-
ον, Βίτωναν, σὺν Φορτουνάτῳ, καὶ
Εἰρήνῳ, καὶ χαρὰς ἐν ταῖς χεῖρά-

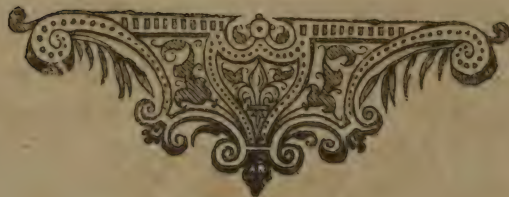
inspector omnium Deus,
& dominus spirituum &
omnis carnis, qui elegit
Dominum Iesum Chri-
stum, & nos per eum in
populum peculiarem, det
omni animæ, quæ san-
ctum & gloriosum no-
men eius invocauerit, fi-
dem, timorem, pacem,
patientiam, lenitatem, con-
tinentiam, sanctitatem &
sapientiam, ut nomini eius
rectè placeat, per sum-
mum sacerdotem, & præ-
fidem nostrum Dominum
Iesum Christum, per
quem illi sit gloria, maie-
stas, potestas, honor, &
nunc & in secula seculo-
rum, Amen. Missos au-
tem à nobis Claudium,
Ephebum, & Valerium,
Bitonem cum Fortunato
in pace cum gaudio brevi

M 2

ad

πέμψατε πρὸς ἡμᾶς, ὅπως
 θάητον, τίω δὲ καὶ ἵδωμεν ὅτι πόθεν
 τοι ἡμῶν εἰρήνην καὶ ὁμόνοiam, ἀ-
 παχέλωσιν εἰς ὃ πάχιστον καὶ ἡ-
 μᾶς χαρῆναι πρὸς τῆς θεοῦ χάριτος
 ὑμῶν. Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν
 Ἰησοῦ Χριστοῦ μετ' ὑμῶν, καὶ μετ'
 πάντων. πρὸς τὴν τῆς κεκλη-
 μένων ὑμῶν τῶ Θεῷ, καὶ δι' αὐτοῦ
 δι' ὃ αὐτῶν δόξα, τιμὴ, καὶ ἄλ-
 λος, καὶ μεγαλωσύνη, δεξ-
 τος αἰώνιος, ἀπὸ τῶ
 αἰώνων, εἰς
 τὸς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
 Ἀμήν.

ad nos remittite, ut citius
 votis expetita, & desi-
 deranda vestrae pacis ac
 concordiae nuntium affe-
 rant, & nos de statu ve-
 stro recte ordinato citi-
 us gaudeamus. Gratia Do-
 mini nostri Iesu Christi
 sit vobiscum, & cum v-
 niverfis ubiq; à Deo, &
 per eum vocatis; per
 quem illi sit gloria, ho-
 nor, potestas, maie-
 stas, & domina-
 tio sempiter-
 na, à secu-
 lis in secula seculorum.
 Amen.

Προσμεξίωσις.

Veteres Primitiva Ecclesie Episcopi, non tantum gregibus sibi commissis, ut monet Paulus, sedulo attendebant, quos verbo & sermone, sanctaq; & inculcata conversatione instruebant; verumetiam, ut dilectionem Spiritus, charitatem individuan, unam fidem, unam Ecclesiam, & Episcopatum unum cōtenderent, curam suam et sollicitudinem ad longè distitos extendebant, et quos viri a voce propter locorum distantiam in verbo Domini, et vera pietate, erudire non poterant, per epistolas monere, consulerē, obviargere interdum, et universam fraternitatem (ut Cyprianus de epistolis suis ad clerum Romanam scriptis loquitur) ad deprecandam Dei misericordiam, alloqui et hortari non desinebant: dupliciq; hac ratione Christi evangelium predicabant. Quod Clementi Alexandrino est innotuit, & apud ipsos ita per arripitur. voce, scilicet, et scripto; ubi probat immensum illi diu & xpiā, quam vocat ἀγαπῶν, non minus commodi et utilitatis Ecclesie Dei adferre, quā illam alterā, qua διὰ τῆς γλώσσης est, et ἀκουστικὴ appellatur. Hinc est, quod inter Cyprianū, et aliorū Patrum scripta, frequentes epistola ad clerum et plebem diversarum Ecclesiarū, reperiuntur,

Clem. Alex.
lib. prim.
Strom.

M 3

Clem. Alex.
lib prim.
Seron.

huiusq. generis sunt quæ Encyclicæ nominantur, qualis &
 hæc, quæ in manibus est, non immerito censenda est, cum
 publicè in omnibus Ecclesiis primitus legeretur, licet ad v-
 nam scripta, ac hoc nomine ab Epiphanio etiam insigniatur.
 Magnam autem olim inter Ecclesiam Romanam & Co-
 rinthiacam necessitudinem, & animorum coniunctionem,
 fuisse, præter hanc responsoriam Clementis, testantur etiam
 epistola Dionysij Corinthiorum Episcopi, quarum mentio-
 nem facit Eusebius historia sua lib. 4. cap. 22. quippe, quæ
 eosdem Apostolos Petrum & Paulum, primos fundatores
 haberent, & in eadem fide conspirantes, doctrinæ consan-
 guinitate (ut verbis Tertulliani utar) pacis communicatio-
 ne, fraternitatis appellatione, & hospitalitatis contesera-
 tione, tanquam firmissimo glutino, inter se invicem copu-
 larentur. Ecclesiæ autem Romanæ, non suum nomen, fron-
 ti præfixit, ut modestiæ & humilitatis posteris ætatibus ex-
 emplar imitandum proponeret: & Corinthios, quos ad fra-
 ternam concordiam & humilitatem, totâ hæc Epistolâ hor-
 tatur, non tantum scripto, sed exemplo etiam suo, veram &
 non fucatam ταπεινότητα doceret, quæ Basilio teste, τὸν ἀλ-
 λων ἀρετῶν ἀναγεγονυλάκειον est. Quo anno autem Episcopatus
 sui missa sit hæc epistola, & an Romæ esset Clemens cum
 hanc scriberet, apud antiquos nullum vestigium: probabile
 est, non prius scriptam fuisse, quàm in exilium relegaretur,
 quod factum est biennio antequam martyrio vitam fineret,
 quod ex ipsius verbis non obscure colligi potest, ubi de Pau-
 li laboribus, de mortis genere, & martyrij loco disserens, ait,
 eum in finibus occidentis passum esse. Verisimile est, si in
 urbe tum fuisset, ἐν ταύτῃ τῇ βασιλεὶ πύλῃ, vel aliquid eiusmo-
 di, voluisse illum scribere. Adde quod statim in initio, cum
 tarditatem suam in rescribendo excusat, calamitatum sua-
 rum & πένθους mentionem faciat: ἀλλ' ἐπὶ χαρῇ ἔγραψα, &
 ex

ex via hac ἀσάρι, quam nemo ante calcavit, pedem refero.
 Post salutationem, quae verbis Paulinus concipitur, Corin-
 thios propter constantis fidei sinceritatem, propter morum
 probitatem, et insignem in omnibus ἀνομιὰς ἀντιθέτας, vehe-
 menter laudat, et in hoc etiam Pauli discipulum se probat,
 qui epistolas suas à laudibus ordiri amat. Sic enim ad Ro-
 manos, ἀλλὰ καὶ ὑμεῖς ἡμεῖς ἀγαπᾶτε τὸν λόγον τοῦ κυρίου, καὶ ἐν αὐτῷ
 οἰκοδομεῖσθε ἀλλήλους, καὶ ἐν ἡμεῖς ἀλλήλους ἀγαπᾶτε, ὡς ἀγαπᾶται ὁ
 κύριος ὁ θεός, ὡς ἡμεῖς ἀλλήλους ἀγαπᾶμεν. Sic etiam ad Corin-
 thios, ἡμεῖς ἀλλήλους ἀγαπᾶμεν, ὡς ἀγαπᾶται ὁ κύριος ὁ θεός, ὡς ἡμεῖς
 ἀλλήλους ἀγαπᾶμεν. Sed non est propositum nostrum acu-
 ratam analysin, aut longiores commentarios scribere: neq[ue]
 opera typographica, quae connatas has, et congenitas sti-
 cturas, precipiti festinatione extrudunt, immaturum factum
 teneriore cura lambere, et paterni affectus quicquam simul
 exponere, patiuntur. Quare praeter illa, quae magis obvia e-
 rant, et supra à nobis suis locis in margine emendata sunt,
 quaedam in praesentiarum, quae medicam manum desiderant,
 vel notatu digniora videbuntur, observabimus, reliqua cum
 Graecia aut Aegyptus exemplar emaculatus et perfectius,
 nobis subministrarint, vel in Hieronymi versionem lati-
 nam incidere contigerit, quam in bibliothecis alicubi latere,
 ipse nobis facit, catalogus codicum Fratrum Lobensium,
 quem domi habemus, scriptum ante 400 annos, ad calcem o-
 perum Fulgentij, atq[ue] utinam id aliquando eveniat, et spes
 nostra, non inanes deprehendantur.

Pag. 1. ταπεινὸν Κίερον, forte ἡμεῖς, ad vitandam
 ἁπλοῦς, cum idem sit ἡμεῖς, quod ἡμεῖς, ut videre est
 statim in initio libri Ruth, et alibi apud 70 Seniores. Vtrūq[ue]
 autem vox ἡμεῖς significat, et saepius pro eodem usur-
 patur, ac in eadem enunciatione ad maiorem evidentiam, et
 ἡμεῖς adhibetur, ut apud Psalmistam, ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς
 et ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς, et Pet. 1. 2. 22. ἡμεῖς ἡμεῖς
 ἡμεῖς ἡμεῖς ἡμεῖς, et c. Sic etiam etiam inscrip-
 titur:

119 ex:

rio ex insula Delo nuper allata, in arâ ab Atheniensibus,
Romanis, et alijs peregrinis qui in insula inquilini erant, A-
pollini consecratâ, quam inter marmora Regia in hortis Ia-
cobais videre licet. Quem locum, si vicinam Pinacothecam
Bibliotheca celeberrime coniunctam, si numismata anti-
qua, græca et Romana, si statuas et signa ex ære et marmore,
consideres, non immeritò Thesaurum antiquitatis, et ~~ταμειον~~
instructissimum, nominare potes. Inscriptionem ipsam in
gratiam eorum, qui eiusmodi studijs delectantur, non abs-
re fortè erit attexere, in qua literas vetustate abrasas, nos
supplevimus, et minor rubro. à reliquis distinximus.

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΝ ΗΡΑΚΛΕΙΤΟ ΥΑΧΑΡΝΕΑ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΝ ΔΗΛΟΥ ΤΕ ΝΟΜΕΝΟΝ
ΑΘΗΝΑΙΩΝ
ΚΑΙ ΡΩΜΑΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΞΕΝΩΝ
ΚΑΤΟΙΚΟΥΝΤΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΕΠΙΔΗΜΟΥΝ
ΤΕ ΣΕΝ ΔΗΛΩ
ΑΡΕΤΗΣ ΕΝΕΚΕΝ ΚΑΙ ΚΑΛΟΚΑΓΑΘΙΑΣ ΚΑΙ
ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ
ΘΕΟΥΣ ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ ΑΝΕΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΛΛΩΝ

Nascentis autem Ecclesiæ statum, quæ sub Imperatoribus
Ethnicis, et ut plurimum persecutoribus, nullibi stabilem et
permanentem locum possideret, sed (sicut olim Patriarchæ
intentorijs, et populus Israëliticus in Eremitis sub pellibus)
patriam cælestem anhelans, vitam in terris vagam ac dubi-
am, tanquam hospes et peregrina transigeret, voces hæ ap-
positissimæ, ~~παροικεῖν καὶ καταικεῖν~~, graphice depingunt, et nobis
ob oculos ponunt. Longum esset per singulos Patres ire, et lo-
ca ex

Clemens noster, nullos colores aut lumina orationis affectat, phrasis ejus simplex, rudis, et planè ἀπρότεγτος est. sed postea fusius de eius stylo, et scribendi genere.

Pag. 3. σελινὰ νοῦν ἐπελρέπετε. Fortè περὶ τῆς περ, vel ἐπε-
ρετε, aut ἐξ ἐπετε potius, quod idem est cum αἰ ἐπετε li. e. l
à teneris instituebatis, & imbuebatis.

Οἰκὸς πρῶτον Pro οἰκὸς εἶν, legendum monuit οἰκὸς εἶν
Dominus Boisius Canonicus Eliensis, vir emendatus et gra-
vis, et in hoc literarum genere, quod ipsius eruditissimæ no-
tæ in Chrysostomum testantur, longè versatissimus, cuius
industriâ in hoc opere non leviter nos adjutos esse, profite-
mur. Cum enim in ἀπογραφὴν nostrum casu incidisset, in
quo præter lacunas suppletas, nullæ tum emendationes no-
stræ, sed exemplar περὶ τὸν πον fide optimâ, etiam cum omni-
bus rugis et naus expressum, quos nos postea emaculandos,
et per otium abstergendos proposueramus, temperare sibi nō
potuit, quin varia observaret: pro quibus ut illi, licet de fa-
cie adhuc ignoto, gratias agimus maximas, ita alios latere
nolumus, per quos vel minimum profecimus. Verùm huic
loco αἰ τερρ εἶν convenientius esse arbitramur, siquidem addit
author, τὰ κατὰ τὸν οἶκον. In muliere enim ἀνδρεία, qualem Salo-
mon postremo Proverbiorum describit, non tantùm requi-
ritur, ut domi se contineat, et rarò in publicum prodeat:
quam Apostolus ad Titum 2. 5. οἰκεδὴν ἀγαθὴν vocat, et Cle-
mens Alexandrinus 2. Strom. elegantissimè exprimit, ἥ τις
φυλαττομένη τὰς πολλὰς τῆς οἰκίας ἐξόδους, ἀποκλείει ὡς διοντε αὐτὴν τῆς
πρὸς τὰς ἐπεσοίκοντας πρὸς ψεύς, περὶ γαίπερ πιδεμένη τῆς ἀκαίρου φλυ-
αίας, τὴν οἰκειάν: verumetiam, ut sedula sit instar apes opor-
tet, nec ἀεργὸν τὴν χεῖρα ἔχειν, sed τὰ ἀπὸ εὐεργετῶν εἰς ἀγαθὰ πάντα
τὴν βίον, ut est, apud Regum sapientissimum, ibidem. Vnde
idem Clemens in Pedagogο lib. 3. ἡ δὲ αὐτοῦργία τὰς γυναικὶ μάλι-
στα τὸ γνήσιον ἐπιφέρει χάρις, γυνάξουσα τὰ σώματα αὐτῆς καὶ σφᾶς αὐτῆς δι-
αὐτῆς κοσμεῖται ὡς τὸν ἑαυτῶν πεπονημένον περὶ σφᾶς κοσμεῖται ἀκοσμεῖται, καὶ
αἰ εὐδὲ διεργὴ καὶ ἐπαικύν: ἀλλὰ τὴν ἐκείνης σφᾶς γυναικὸς διὰ τῆς χειρῶν
αὐτῆς

αι πρ, ὅπου χεῖροι μάλιστα ἀγκυράφον καὶ ξυσταίνουσιν. Et supra eiusdem libri cap. 10. πρ γυναικας αὐτεργίας varias species enumerat, ταλασπεργίαν scil. ισουργίαν &c. ad quem te remittimus.

Πάντες ἐταπεινωθεῖσθε. *Ad locum Petri 5. 5. respex-
isse hic Clementem nostrum arbitror, ταῖς ἑλλήλοις ὑποτασσέ-
σθαι ἢ ταπεινωθεῖν αὐτοὺς ἐγκομίζεσθαι. Unde infra pag. 39. ἐν ὑποτασσέ-
σθαι ἢ ταπεινωθεῖν αὐτοὺς, et passim in hac Epistola Corinthios
ut humilitate se ornent, et humilitatem cum concordia indu-
ant, hortatur: quae ceterarum virtutum merito à Basilio
ἐταπεινωθεῖν αὐτοὺς vocatur, et à Chrysostomo, μὴ περ, καὶ βίβλα, καὶ ἔργος, καὶ
ἐκείνησι, καὶ ταῖς ἡμέραις ἢ ἀγαθῶν.*

[illegible]

tis biberent, et de eiusdem ignorantia utero ad unam veri-
 tatis lucem expavissent. Sic Chrys. hom. 25. in epist. ad Heb.
 exponens v. 11. 5. primæ ad Cor. Αδελφὸν ἐν ταῦτα λέγων, πάντες
 ἐν πίστει ἀπ' αὐτοῦ, ὃ τὸν μονόλογον τὴν 38 δὲ τὸ πρῶτον πρὸς ἀδελφότητα: τὸ αὐτὸ
 τὸ πρὸς ἀδελφότητα, τὸ δὲ πρῶτον καλεῖται πάντες τὸν Θεόν. ὅτι ὁ μὲν πρῶτος
 μόνος ἀπὸ μοναχίου, ὁ δὲ ἀδελφός, ὁ δὲ πρῶτος καὶ κοσμητικὸς ἢ ἀδελφός, ὅτι
 ἐστὶν ἀδελφὸς ὁ κοσμητικὸς, ὁ δὲ 38 ἴσως τίτε μονόλογον ἢ, ἀλλὰ καὶ
 πρὸς κοσμητικὸς διαλέγεται ὁ κοσμητικὸς πᾶσι. Hinc apud Cyprianum,
 Fratrum et fraternitatis frequentissima mentio, et toties in
 Epistolarum sine, illud repetitum. Fraternitatem univer-
 sam meo nomine salutate, et, Fraternitatem, quæ vobis-
 cum est, multum à me salutate. O tempora verè aurea, et
 mores Christo, ac sacrosancto eius nomine dignissimos!
 cum unanimitas in Ecclesia floreret, et populus omnis Chri-
 stianus in solidam corporis unitatem arctissime concordia
 glutino copularetur. Longè aliter in his novissimis diebus,
 et mundi senio (quod deslere facilius est, quàm corrigere)
 cum iurgijs et contentionibus in religione, quàm vinculum
 pacis esse oporteret, Christi tunica inconsutiles et individua,
 in varias partes scinditur, et corpus eius mysticum discedo
 compaginis separatur (ut loquitur Cyprianus) ac divulsis
 laceratione visceribus in frusta descerpitur. Fraternitas
 omnis hodie exstincta est, et unanimitas primaeva non tan-
 tum diminuta, de quo Cyprianus suis temporibus queritur,
 sed è medio penitus sublata esse videtur. Dij meliora pijs.

Ἐπεὶ τὰ πρῶτα τῆς καρδίας. Sic Proverb. 7. 3. ὁ νόμος
 ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ πρῶτου, hoc est, ἐν τῇ καρδίᾳ: verùm ego Cle-
 mentem nostrum respexisse potius arbitror, ad tabulas lapi-
 deas, in quibus digito Dei leges insculpebantur, et ad locum
 Apostoli ad Corinthios 2. 3. 3. ὡς ἐν πλάτῃ λίθινῃ, ὡς ἐν πλάτῃ χα-
 ριτικῇ. et Jeremie 31. 33. quem locum Paulus ad He-
 bræos bis laudat, ὁ νόμος ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ πρῶτου, ὁ νόμος ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ πρῶτου.

Βασίλειος, γράφωντος. Sic Cyrillus Alex. ut est in Catena in
Psalms collectore Niceta, quam nos MS habemus, ad vers.
II. Psal. ριν· εν τῇ καρδίᾳ με ἐκρύφα τὰ λόγια σου· ταῖς ἐν τῷ πενίῳ
τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἐξάλειπτον ἐνεκὸς αὐτοῦ τῶν μνημῶν σου, ὅπως αὐτὸς
ταύτας ὁρῶν καὶ μνημονεύων μὴ ἀμάρτωται. Vbi rationem reddit, cur
Domini praecepta in intimis cordium nostrorum penetrabili-
bus recondi debeant, et similitudine elegantissimā à thesau-
ris, et pretiosis κειμήλοις petita, illustrat. Sic Cyrillus Hieros.
catech. 5. de fidei dogmate. ἐν ὁλίγοις τοῖς στίχοις τὸ πᾶν δόγμα τῆς πίστε-
ως περιλαμβάνομεν, ὅθεν καὶ ἐπὶ αὐτῆς τῆς λέξεως μνημονοῦσαι ὑμᾶς βέλονται, καὶ
παρ' ἑαυτοῖς κατὰ πίστεως ἀποδοῦναι ἀπαγγέλλαι, ἐκ εἰς χάριτας ἀπογεφορῶντες, ὅτι
ἐν καρδίᾳ τῇ μνήμην συλλογεσθώμεν, φυλαττομένης ἐν τῷ μελετῆν. et pau-
lō infra, βλέπετε οὐκ ἀδελφοί, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις αἱς νῦν παρελαμ-
βάνετε, καὶ ἀπογεσθᾶτε αὐταῖς εἰς τὸ πλάττειν τῆς καρδίας ὑμῶν, ubi ex
comparatione superiorum ὅτι τὰς πλάκας reponi debere, ad oram
libri nostri ante aliquot annos observavimus, atq; ita hoc
loco apud Clementem legendum esse, non dubium est.

Πᾶσα δόξα. Hucusq; laudantur Corinthij, & illorum p̄j,
sancti & religiosi mores ipsis ob oculos ponuntur, ut vitu-
perium propter vitia in quā degenerarunt, acrius illorum
animos pungeret. Ἰκανὸν μὲν γὰρ καὶ ἑαυτῶν ἡ κατηγορία πλεῖται (ut
Chrys. in 2. vers. 11. cap. primae ad Corinthios) ὅταν καὶ πρὸς
τὰς αἰτίας ἐπὶ τῶν κατὰ τοὺς νόμους καὶ ἐγκρίμαζοντων γινώσκῃ. μετὰ τὸν ἔχει κέν-
τρον. Transitio autem paulō abruptior est, & maioris eviden-
tia causa, quaedam addi posse videntur, ut, Ἀλλὰ νῦν δια ἐξ ὧν,
vel tale aliquid. Sed Photius Criticorum pater in μυριοβιβλίῳ,
hoc multis ante nos seculis deprehendit, qui in hac genuina,
et altera etiam epistola, quae falso sub Clementis nomine fe-
rebatur, νοήματα quaedam causatur ἐρριμμένα πως, καὶ ὁ σαρκεῖν ὅτι
ἀπολαύειν φυλάττονται: quare nos nihil mutamus, aut addimus,
sed ut excusatio fiat. Clemens noster, prae ea quae supra
in epistola ad lectorem, de Apostolicorum virorum stylo bre-
viter

viter tetigimus, ἡ δὲ ἀπὸ θαλάσσης; placet hic quaedam de phra-
si et charactere illorum temporum subtexere, postea, licet
sapientius occasio offeratur, altum silentium promittimus. In
Ecclesia infantia, veterum Patrum docendi et scribendi
ratio, plana, simplex et brevis fuit, non ad delectationem
aurium, sed animarum salutem comparata: quippe qui si-
dem non in εὐρεσιολογίᾳ, ἀλλ' ἐν ἀποδείξει τοῦ θεῶν χάριτος ponerent,
ut loquitur Cyrillus Hierosol. catechesi quarta, et auditores
haberent, qui, ὑποαδύστῳ καὶ χαλαρῷ λόγῳ ἐκπαλινοῦντο, indigerent.
Hinc Methodius apud Epiphanium, τὸ μὲν ὁμοῦ πλεονεξῶντες
ἐκπαινεῖν τὸ πρὸς ἐξήγησιν ἵν' ἐπιδοκίμαζον μὴ τέρπειν, ἀλλὰ ἀφελεῖν τὴν
περίεχον. Sic Greg. Nazianz. orat. 21. ἵν' ὅτε ἡμεῖς τὸ ἡμίτερον
καὶ χαλαρὸν ἔχωμεν, ὅλως τὸ μὲν ἀφελὲς τὸ πρὸς ἐκπαλινοῦν τὸ δὲ διολισθῆναι
ἐκπαινεῖται, ὅςτις πρὸς ἐκπαλινοῦν ἡμεῖς τὸν λόγον αἰτῶμεν. Hinc Hieronymus de
Didymo, Imperitus sermone est, & non scientia, Aposto-
licum virum ex ipso sermone exprimens, tam sensuum
nomine, quàm simplicitate verborum, quod et ipse Didy-
mus sub finem tractatus sui de S. sancto, de seipso fateri non
erubescit. Immo et ipsi Apostoli ἀχαιοί, ἀμα δύναι, ἀ χάριματι καὶ ἀ-
σύνετῳ habebantur, ut Chrys. homil. 3. in epist. priorem ad
Corinthios: et in praefatione sua ad Romanos, ὡς ἀμα δύναι
πρὸς ἐκπαλινοῦν τὸ πρὸς ἐκπαλινοῦν καὶ πρὸς αἰτῶν ἀμα δύναι, καὶ ὡς ἡμεῖς
ἐκπαλινοῦν τὸ πρὸς ἐκπαλινοῦν καὶ πρὸς αἰτῶν ἀμα δύναι. Et in expositione Psal-
mi 46. ἡ δὲ πρὸς ἐκπαλινοῦν τὸ πρὸς ἐκπαλινοῦν καὶ πρὸς αἰτῶν ἀμα δύναι, καὶ ὡς ἡμεῖς
ἐκπαλινοῦν τὸ πρὸς ἐκπαλινοῦν καὶ πρὸς αἰτῶν ἀμα δύναι. Sic Greg. Nyssenus ad illud
Psalmista Ex αἰματι καὶ πρὸς ἐκπαλινοῦν τὸ πρὸς ἐκπαλινοῦν καὶ πρὸς αἰτῶν ἀμα δύναι,
καὶ πρὸς ἐκπαλινοῦν τὸ πρὸς ἐκπαλινοῦν καὶ πρὸς αἰτῶν ἀμα δύναι. Sic Theodoretus de
curandis Graecorum affectibus sermone 8. de Apostolorum
scriptis. Τὰ μὲν δὲ τῶν ἐκπαλινοῦν ἀπὸ τῶν ἐκπαλινοῦν καὶ πρὸς ἐκπαλινοῦν τὸ πρὸς ἐκπαλινοῦν
καὶ πρὸς αἰτῶν ἀμα δύναι, καὶ πρὸς ἐκπαλινοῦν τὸ πρὸς ἐκπαλινοῦν καὶ πρὸς αἰτῶν ἀμα δύναι.
Sic Basilus ad Libanium. Ἀλλ' ἡμεῖς μὲν τὸν λόγον αἰτῶμεν, καὶ πρὸς ἐκπαλινοῦν τὸ πρὸς ἐκπαλινοῦν
καὶ πρὸς αἰτῶν ἀμα δύναι.

μὴν

μωσῆ καὶ ἡλίαν καὶ τοὺς ὑπομάρτυροὺς ἀνδ' ἐξ ὧν συνέστη, ἐκ τῆς Καθάρου φωνῆς
 διαλεγετοῖς ἡμῶν τὸ ἐκ τῆς καὶ τὸ παρ' ἐκείνων φθιγγόμενον ἢ ἀλλοθῆ
 λέξιν ὅτι αὐτῶν. Sic Hieronymus in 3. cap. ad Ephesios. Nos
 quotiescunq; soloecismos, aut tale quid annotamus, non
 Apostolum pulsamus, ut maleuoli criminantur, sed ma-
 gis Apostoli assertores sumus, quod Hebraeus ex Hebrae-
 is, absq; rhetorici nitore sermonis, & verborum compo-
 sitione, & eloquij venustate, nunquam ad fidem Christi
 f. valuisse totum mundum transducere * voluisset, nisi Evangelizaf-
 set eum non in sapientia verbi, sed in virtute Dei. et ibi-
 dem paulò infra, Iste igitur qui soloecismos in verbis fa-
 cit, qui non potest hyperbaton reddere, senti-
 amq; concludere, audacter sibi vendicat sapientiam. Vi-
 de eiusdem Epistolam ad Algesiam, ubi sensus involutos,
 eloquium implicatum, et artis grammaticae imperitiam in
 Paulo notat, et dictum illud, Etsi imperitus sermone, non
 tamen scientiâ, non de humilitate, sed de conscientiae veri-
 tate, ab ipso prolatum esse affirmat. Sed hæc hæctenus, et for-
 tasse plura quam par erat.

Παύτος μὲν, ut Cyrillus in Catenâ nostrâ in Psalmos in-
 τερpretatur, ἐστὶ περὶ τῶν * ἐνδυμῶν καὶ ἐνρυχωρίᾳ Corinthus enim
 illis temporibus ut Chrysost. in argumento prioris ad Co-
 rinth: epistole author est, urbs magna fuit καὶ πολὺν ἔθραπος,
 πῶς τε καὶ σφίς ἐρεκεν θαυμαστὴ καὶ τῆς ἐλπίδος τὸ καράλαιον τὰ δὲ ἀδυναμίαν
 καὶ λακεδαίμονων ἀδελφῶς δέκειτο λοιπὸν, τῆς ἀρχῆς πάλαι μεταπισύσης.

Pag. 5. Καθ' ἡν ἔν τῷ Χριστῷ. Legendum forte Χριστιανῶ.
 est autem καθ' ἡν idem quod περὶ τῶν ut Cl. Alex. Pedag. lib.
 1. ubi ex Stoicorum schola καθ' ἡν definit, esse τὸ κατορθούμενον
 καὶ τὸ τὸ λόγον ὑπακούειν.

Pag. 7. Δαβὶδ φθιγγόμενον, fortè ὑπερβάν.

Pag. 8. Στύλοι. Christus est Ecclesiæ fundamentum, ut
 Paulus

Paulus ad Corinth. 1. 3. 11. Ομιλίον γὰρ ἄλλον ἕδεις δυνάμει θεῶν
 καὶ τὴν καίαν, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός. *Sic Cyrillus Alex. in Mi-*
cheam de Ecclesia loquens, περιμελῶται γὰρ ὅτι πέτρων, καὶ ἐστὶν αὐτῆς
 ἑρεῖσμα χριστός, κρητὶς ἀρετῆς αὐτοῦ, καὶ διηγεῖται ἀσφάλεια, σωτὴρ τε καὶ λυτρω-
 τὴς. *Apostoli verò passim in scriptis Patrum, mundi & Eccle-*
siae σύλοι vocantur. *Ignatius ad Philad.* σύλοι τῶ κόσμου οἱ ἀπόστολοι.
Sic Basiliius ad vers. 4. Psal. 73. ut est in Catena nostra,
 πῶς σωκεῖται τῆς γῆς δυνάμει σύλος εἰρηδαιότησον. εἰσὶ καὶ σύλοι τῆς Ἰερουσα-
 λὴμ οἱ ἀπόστολοι, καὶ τὸ εἰρημνῶν, εὐλόγῃ καὶ ἐδράμα τῆς ἀληθείας. *Sic*
Chrysostomus in Ethico hom. 10. ad Ephes. πολλὰς ὄντας ἰδεῖν ὡς
 σύλους ἐστῶτας, οἷον καὶ καὶ ἀνθρώπους σύλους καλεῖν, ὅτι δυνάμει μόνον, ἀλλὰ καὶ
 πᾶσι πολλὰς περιέχοντας κόσμον, κεφαλὰς ἔχοντας καὶ σωμάτων. *sic ho-*
mil. 32. ad Rom: ubi urbis Roma, in qua Petrus & Paulus
passi & sepulti sunt, encomium elegantissimum habetur.
 διὰ τοῦ θαυμάζω πᾶσι πᾶσιν, ὅτι διὰ τὴν χερσὶν τὸν πολὺν, ὅτι διὰ τοῦ κίονος, ὅτι διὰ
 τοῦ ἀνδρὸς σωτῆρος, ἀλλὰ διὰ τοῦ σύλους τῆς ἐκκλησίας τοῦτος. *Sic Cae-*
sarius de Paulo resp. ad quaestionem 20. Ἀποστόλων γὰρ πᾶσιν καὶ
 ἀποστόλων λίκος χριστιανὸς Παῖς, ὁ καὶ τῆς ἐκκλησίας εὐλόγῃ, ἢ ἐν ἡμέρᾳ
 τῇ τῆς πίστεως οὐλομένη. *Sic Theodoretus de Petro, orat. περὶ ἀγάπης.*
 Οὐ πᾶσι δικαιοσύνην σαλευμένην ὁ μὲν ἐστὶν εὐλόγῃ ὑπὲρ τοῦ καὶ καταπαύειν
 καὶ εἶναι πᾶσι τῶν, ἀλλὰ ἀνθρώπων καὶ ἐβραίων ἀποστόλων. *Nec tantum σύλοι*
sed & αἱρεῖται etiam & πύργοι τῆς ἐκκλησίας vocantur: unde Cyrillus
Alex: ut est in Catena nostra ad vers. 4. Psal. 73. βάρεις ἀνο-
 μοῦν, ὅτι πᾶσι τῶν ἀποστόλων καὶ πύργων, οἱ καὶ ἀντίστοιχοι τῶν πύργων, ὅτι
 καὶ ἐστὶν οὐκ ἀπὸ τῶν ἀποστόλων, ἀπὸ τῶν πύργων ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἀνομοσύνης,
 βάρεις αὐτῆς ἐν λέγειν τοῦ ἀγίου ἀποστόλου, ἡρώου τοῦ καὶ ἀπὸ τῶν ἀγίων ἐκ-
 κλησιαστικῶν ἀποστόλων καὶ ἀποστόλων, οἷον γὰρ ἀπὸ βάρεις, οἱ μεγάλοι καὶ ἐξάρετοι
 τῶν θεῶν Θεοδότου, οἱ ἐν αὐτῇ ὑπὲρ ἔχοντες. *& Chrysostomus ad vers.*
13. eiusdem Psalmi ex eadem Catena. ἢ βάρεις, ἢτοι πύργους τῆς
 ἐκκλησίας, τοῦ ἀγίου ἐν αὐτῇ ἀποστόλων τε καὶ ἐναγγελιστῶν. *Non ignoro*
tamen, interdum etiam titulum πύργου & κρητὶς, Apostolis
communicari, quia scilicet Ecclesiam supra fundamentum
quod est Christus, fundarunt & condiderunt, vel ut Igna-
0
tius

tius ad Philad. loquitur, ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ ὁικαίως ἰδρῶσι καὶ πό-
νοισι ἰδρῶσαι το. Vnde Chrys. hom. 2. in Psal. 50. Ακουε πρὸς Πέτρον
τὸν εἰλῶ. τῇ κρηπίδι, τὸν διὰ τοῦτο καλεῖται Πέτρον. ἐπιδὼν τῇ αἰσὶ πεπλεγ-
μένῳ. Et paulo infra ibidem, ὁ εὐλῶ τῆς ἐκκλησίας, ἡ κρηπίς τῆ
πίστεως. ἡ κεφαλὴ τὸ χροῖ τῆς ἀποστόλων ὁ Πέτρος. Sic Hesychius presby-
ter in encomio Divi Andree apud Photium in Μυριοβίβλω.
Σάλη γὰρ ἡμῶς ἱερετικὴ πρὸς πλὴν μὲν ἡ ἐξ ἑνὸς Ανδρέας, ὁ τὸ χροῖ τῆς ἀπο-
στόλων περὶ τοῦτο, ὁ περὶ τοῦ πατρὸς τῆς ἐκκλησίας εὐλῶ, ὁ περὶ Πέτρον Πέτρος,
ὁ τὸ δευτεῖον δευτεῖον, ὁ τὸ ἀρχὴς ἀπαρχή.

Τὸς ἀρχαίους ὁποσὸν αὐτοῖς. fortè ἀγίως scribendum, vel po-
tius πρώτους seu κορυφαίους, cū primitus per contractionem
scriberetur αὐτοῖς, quod est πρώτοις.

Ἐπὶ τέρμα τῆς δόσεως. Petrum et Paulum Romæ sub
Nerone martyrio vitam finisse, notius est, quàm ut in du-
bium vocetur. De tempore autem, opinio duplex est, qui-
dam volunt eodem die et anno passum esse utrumq̃, ut Eu-
sebius ex Dionysio Corinthiorum episcopo, et Caio scripto-
re ecclesiastico, alij eodem die, sed anno uno interiecto. Vi-
de magni Scaligeri notas in Eusebium. Anonymus autem
scriptor de certaminibus, peregrinationibus, vita et morte
Petri et Pauli, quem Dominus Petteus, Illustrissimi Arun-
delie Comitissæ facellanus, ἐ Græcia secum advenxit, Pau-
lum quinq̃ annis post Petrum martyrio sublatum, author
est, et Iustinum et Irenæum huius sententiæ ἀρχαίως laudat;
eius verba ita se habent. Λέγουσι δὲ πῶς μετὰ τὸν Πέτρον ἐν αὐτῷ
ἔργῳ, καὶ τὸ μακρότερον αὐτοῦ διαβῆναι καὶ ἀποπεθεῖν πάθος; τὸ ψυχρὸν ἵππερ ἡ
μετὰ τὸν περὶ τὸν Πέτρον ὁ κολεῖται δὲ τοῦτο, τὸ μὲν ἀποστόλων Παύλου, ὡς
Ἰεσῆος καὶ Εἰρηναῖος φασὶν ἐν ὅλοις ἔτεσι πέντε καὶ τέτοις ἔργῳ περὶ τοῦ
μῦλλον. Ex hoc tractatu, siquidem occasio non incommoda
hoc loco se offert, placet non nulla ἐν τῇ περὶ τὸν Πέτρον καὶ Πέτρον
de Petro et Clemente nostro eius successore subiungere, quæ
non ingrata fore legentibus arbitror. Εμπεινάς τε, scil. Petrus,

Vide The-
odore. *see*
Index.

0 2

625

Ἐπὶ τῷ δρόμῳ κατήντησαν. Fortè eis, ut infra pag. 33.
 εἰς πίστεν κατήντη. Sic Paulus ad Ephes. 4. 13. μέχρι κατήντησαι
 εἰς πάντες εἰς τὴν ἐξόπτην τῆς πίστεως. et ad Philip. 3. 11. Εἰς πῶς κατήντη-
 σαι εἰς ἐξάντασιν ἧλ' νεκρῶν. Malim tamen deleta præpositione,
 κατήντησαι, legere, alludendo ad illud Pauli 2. Timoth. 4. 7.
 τὸ ἀγωνεῖν τὸ καλὸν ἡγάνισμαι, τὸ δρόμον τετάνηκα, τὴν πίσιν τετάνηκα.

Εἰ τῷ αὐτῷ ἱσχυρὸν σκέρματι. Scilicet non tantum lo-
cum certaminis & agonis, sed certamen ipsum significat,
atq; hoc sensu intelligendus est Balsamon ad canonem 63
synodi sextæ in Trullo, ubi de Simeone Metaphraste, sic
loquitur. Χρὲς πικρῷ τῷ μαγεύτρῳ μεταφρασῇ τῷ τὰ μαρτυρεῖν ὑπὸ τῷ
ἀληθείας

ἀληθείας σκάμματα, πολλοῖς πόντοις καὶ ἰσθμοῖς κατὰ γαλιλῶν, εἰς ὕμνον δι᾿
 ἡμῶν αἰωνίζουσιν ὅτι ἀγίων μαρτύρων. *interpres vertit fossas, sed
 non adeo rectè. Sic passim apud Chrysostomum πόντος μέζονα*
ἐκλήθη σκάμματα, & πόντος μακρότερος ἀπὸ νοτίου σκάμματα. Inter-
dum etiam vita nostra in terris, misera, laboriosa, molesti-
is ac difficultatibus plena, & varijs & αἰσχροῖς temptationi-
buss obnoxia, metaphoricè non ineleganter hac voce adum-
bratur. Sic Ephraemi Syri metaphrastes græcus, qui exstat
in bibliotheca Nobilissimi & Illustrissimi viri, Arundelie
Comitis, & Angliæ Marascalli, orat. πρὸς παρθένιας. Σκάμματα
ἡμεῖς οἰκοῦντες ἐν τοῖς ὕμνοις, ἀγωνισαί τελέσοι τῇ αὐτῇ ἀρετῇ ἀφ᾿ ὧς δεικνύουσιν
ἡμεῖς ἐν τῇ σκάματι. οἱ δὲ δούλοι καὶ χαῖνοι τῇ αὐτῇ χαυνότητι ἐξ ὧν
σκάμματα φέρονται. & ibidem, χωρὶς ἀγώνος ὑμῶν στεφανῶν ἐν κρίσει, καὶ
ἐν τῇ πολιτείᾳ τῇ ἀσκήσει ἀδελφάνους, ὑμῶν δὲ δούλων ἐπιτυχῶν ἀμαρτάνων
περὶ αὐτοῦ καὶ ζωῆς αἰωνίου. Sic Chrysost. hom. 23. in priorem ad Cor.
Καὶ ἡμεῖς οἱ σκάμματα εἰσὶν μέγιστα, ἀγωνισαί, καὶ ἡμεῖς τὸ λυθῶναι τὸ
δεῖν δευτέρως ἀνίστηναι. ubi de penitentia post mortem in vili-
li locus est insignis. Cuius sententiæ Ephr. Syrus πρὸς μετα-
νοίας, suffragatur, Δεῖτε οὐκ ἀνδρῶν ἡμεῖς οὐκ ἐν τῇ βίῳ τέττα-
τοις ἡμεῖς οἰκοῦντες ἐν τοῖς δούλοις δούλωνται πάντες τὸν Θεόν, εὐχαρίστησιν
καὶ ἀρετῇ καὶ τῷ δούλῳ τῷ αὐτῷ εὐσεβείᾳ καὶ ἐκείνῳ δούλῳ καὶ ἡμεῖς
δὲν δεχόμεθα τὸ δούλον. ἵνα μὴ ἀπλῶς πρὸς τὸν αἰῶνα, καλῶν δὲ
ἀσφαλείᾳς ἐκεῖ τὰ δούλα εἰς ὑμῶν λογίζοντες ὅτι ἡμεῖς δούλοι, τῷ
Θεῷ καὶ εὐχαριστοῦμεν ὁ Θεός, ὁ ἀγαθός ἐν παντί καὶ ἀείνῳ ἡμῶν πατρι-
νομήτων, καὶ ἐν παντί εὐχαριστοῦμεν ὑμῶν ἐκείνων, ἐν παντί ἐξαλείψας ἡμῶν
ἀνομίας, ἡμῶν εὐνομοσιώνων ἐν παντί ἀφ᾿ ἀρχῆς, ἐκεῖ ὅτι ἐκείνοις
ἐν παντί συγχέοντες, ἐκεῖ κατὰ ζήτησιν ὡς μακροθυμία, ἐκεῖ ἀποποιῶν ὡς
συγκρίσις, ἐκεῖ ὅτι ἀνέλεος. ὡς αὐτοχρησία, ἐκεῖ δικαιοσύνη ἐν
παντί ἀφ᾿ ἀρχῆς, ἐκεῖ εὐνοχρεία ἐν παντί ἀπὸ αἰῶνος, ἐκεῖ ὅτι βασιλεία
&c. Et Basilii ad Virginem lapsam tom. 2. pag.
755. Asterius etiam homilia de divite & Lazaro,
ἐλθόντες ὅτι καὶ τῷ κατὰ τὸν Θεόν καὶ τὸ ἀπεριττόν περὶ αὐτοῦ τὸ πρὸς
τὴν κοινῆς ἀποπνεύσαντων αἰσθησὶς ἐστὶν καὶ τῷ βελῶν.

10. αἰωνί-
ζωει.

ἀλλ' οὐκ ἀναφελὴς μετένοια, κατόπιν γινώσκοντες ὅτι τὸ δὲ ὀνείνου με-
πέμμενα, ὅταν ὁ μεταβυλάδωμεν ὁ ἐξέσταται ἐχθρὸς τὸ διασώσας. & *Insti-*
nus Martyr in Apolog. Ἐν αὐτῷ ἐκαστῷ δεσφῶν ἡ μετένοια. *Sed in*
viam redeamus, neq; longius extra scamma vagemur.
Cyrillus Alexandrinus Glaphyrorum lib. i. Deum nihil
Sanctis largiri sine labore & sudore, author est, nec quen-
quam ante μυνάσματα votis & desiderijs coronare, καὶ τῇ αὐτῇ
ἀδλων ἀμφιλαφίᾳ καὶ ἀπληθείᾳ. Et Clemens in Protreptico, ἀπο-
δοσάμενοι δ' ἔν τῷ φανῶντι ἐν τῷ ἀληθείας ἐσθλῷ, γινώσκοντες ἀγωνίζόμεθα
βεβλῶντος μὲν τὸ λόγιον ἀγῶν, ἀγωνοθέτου τῷ δ' ὃ δ' ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ὅλων; καὶ
συνεστὴν ὑμῶν τὸ ἀθλον, ἀθανασία προκείμενη. & lib. 7. Strom. Οὗτός ἐστιν ὁ
ἀθλητὴς ἀληθῆς, ὁ ἐν τῷ μεγάλῳ ἐσθλῷ τῷ καλῷ κόσμῳ, τῷ ἀληθινῷ νίκῳ
καὶ πύκτων στεφάνῳ μενῶν τὸ παθῶν, ὃ τε γὰρ ἀγωνοθέτης ὁ πάντων ἐξ ὧν θεός, ὃ τε
βεβλῶντος ὁ μονογενὴς υἱὸς τῷ θεῷ, δεσπότης ὁ ἀγγέλων καὶ τῶν παγκράτων τὸ
πύμαχον, ὃ πᾶσι αἵμα καὶ σῶμα, ἀλλὰ τοῖς διὰ σαρκῶν ἐνέργειαις πύμα-
πικαῖς ἐξέσταται ἐν παθῶν παθῶν. Quem locum Tertull. ad Marty-
ras elegantissimè exprimit. Bonum agonem subiture estis,
in quo Agonothetes Deus vivus est, Xystarches Spiritus
sanctus, corona æternitatis, brabium, Angelicę substantiæ
politia in cælis, gloria in secula seculorum. Itaq; Epistates
vester Christus Iesus, qui vos spiritu vnxit, & ad hoc scā-
ma produxit, &c. Sed verendum est, ne dum explicationi
huius vocis diutius immoramur, & testimonia varia cu-
mulamus, longiores quibusdam videamur; quare superato
hoc scammate, postea saltuatim tantum hinc inde quedam
libabimus: neq; enim καὶ πύδας, progredi, & singula acurati-
us persequi, si quidem hoc maxime vellemus, typographus
patitur, qui calces premit, & operas suas cessare que-
ritur.

Pag. 10. Μετανοίας τὸ πόνον. Fortè τὸ πόνον i. e. κόπωμα,
ut est vers. 15. cap. 44. Sap. Sirach, ad quem locum respex-
isse videtur author noster. . . . Pag.

Pag. 11. Μετανοήσατε τὸν νοῦν ὑμῶν. Verba contextus aliter se habent. verum de hoc loco, & alijs S. Scripturae testimonijs, quae frequenter in hac epistola citantur, plura loca in unum interdum compingi (quod ab alijs etiam Patribus non raro fit, nec Apostoli ipsi exemplis carent) sensum quoque aliquoties, & non verba exprimi, observandum est; quod utramque in hoc loco, deprehendere est; quin & in verbis ipsis non parva saepenumero differentia occurrit: varietates autem singulas notare longum esset, & cuius ex collatione cum editione H. o. quae exstat, & omnium manibus teritur, obvium est. Quare laborem hunc alijs relinquimus, & damnum, si quod inde existit, maiore lucro postea compensabimus, cum novam editionem Bibliorum graecorum, ex manuscripto exemplari Theolae, quod omnium quotquot hodie in Europa sunt, longe optimam & antiquissimam est, divini numinis auspicijs, & Serenissimi Regis Domini mei gratia & favore, in lucem emittere dabitur.

Pag. 12. Διὰ τὸν νοῦν. Dominus Boissius variis locis legendum monuit, cuius coniectura ego libens subscribo, licet interdum in magis pro τὸν νοῦν usurpetur, ut Es. 45. ἡμῶν νοῦν, & tertio casui coniunctum reperitur apud 70 Seniores, sed sensu diverso, ut Prov. 15. 32. ἐν νοῦν ἡμῶν, & Gen. 16. 14. ἐν νοῦν ἡμῶν, & τὸν νοῦν ἡμῶν.

Μετανοήσατε. Fortè μετανοήσατε.

Pag. 12. Πλὴν τῆς γενέσεως καὶ τῆς ἐκδόσεως. Regeneratio quae fit per baptismi lacrum operante S. Sancto, regenerationis nomine hoc loco intelligenda non est, sed generis humani instauratio, et generatio nova. atque hoc sensu apud Philonem Iudaeum, et alios reperitur. Locus etiam Matthaei

119.28. ἐν τῇ παλιγγενεσῇ sic interpretandus est, cum scilicet, *cælum, terra, et mare praterierint, ut est Apoc. 21. et qui throno insidet nova omnia creabit, ἕανδὸν κενδὸν, γλῶσσιν, καὶ καὶ πάντα.*

Ἀρετὰ μὲν οὖν Φίλος θεωρεῖται, forte τὸ Θεοῦ addendum, ut est Iac. 2.23. καὶ φίλος Θεοῦ ἐκλήθη.

Pag. 15. Τῆς τοῦ ἁγίου πνεύματος κειδέως. Dominus Boissius κατασκευάζει legendum putat, suffragante historia, & verbis contextus, Gen. 19.25. καὶ κατέσβεσε τὰς πόλεις τούτας, καὶ πᾶσαν τὴν περὶ αὐτὰς, vel κατακαύσει. Ego simplex καυδέως substituendum puto, & in versione latina illam lectionem sequutus sum, quamvis non negem κειδέως retineri posse, & quidem sensu commodissimo, pro κατακειδέως. Κεῖνεν enim pro κατακείνεν, & κείμα pro κατακείμα. Sapiissime in novo Testamento, & in hoc scripto usurpantur. Primæ et postremæ lectioni favere videtur Pet. 2.6.2.2. Καὶ πόλεις Σοδόμων καὶ Γομόρρας τερρώτας κατέκρινεν. De vastitate autem et sterilitate illius regionis, olim fertilissima et amantissima, quæ divinam scelerum et impietatis vindictam, et imbrem igneum ac sulphureum cælitus demissum, sequuta est, apud Chrysostomum homil. 8. in priorem ad Thess. locus est elegantissimus: quem hic subyicere non pigebit, in gratiam eorum, quibus non minus gratum erit hæc legere, quàm nobis primum notare, et excerpere incundum fuit, αὐτῇ δὲ οὐκ ἦν ἔτι οὐδαμῶς καὶ πρὸς πάσας τὰς χώρας ἀμυλῶν, καὶ φθάνουσα τῇ ἐνδυνία τὸν ἀνθρώπου τὸ Θεοῦ, πᾶσαν τὴν ἐρήμωσαν ἐρημοτέρα ὅτι νῦν. καὶ ἔστι καὶ μὴ δένδρα, καὶ καρπὸν ἔχει, ὃ δὲ καρπὸς τῆς γῆς ἐστὶν ἐσθλόν. ἐστὶ καὶ μὴ εἶς (καὶ τὸ ξύλον λέγω, καὶ ὁ καρπὸς) λαμψαὶν πᾶσι ἐπὶ τὴν αἰώναν ἔχουσι, καὶ τῇ ἀγνῶτι παρέχουσι πολλὰς τὰς ἐλπίδας. εἰ δὲ ληροῦν εἰς χεῖρας, διακλαδεῖται καρπὸν μὴ εἶναι, κόνιν δὲ καὶ τέφραν πολλὰν δεικνύουσαν ὡς ἀποκεκμημένον ἔνδον, ταῦτα καὶ γῆν πᾶσαν, καὶ λίθον ὕψους, τετεφρωμένον δὲ ῥήσεις καὶ πᾶσι λίθον, καὶ ξύλα, καὶ γλῶσσαι, καὶ ὄρη, καὶ τὰ ὕδατα μέτερε τὸ σφοδρὸς; καὶ αὐτὸς γὰρ σώματι ἐμπεριειλῆται καὶ κατακαυδένται.

ὁ δὲ πῶς ἐν τῇ ᾧ πρὸς ὅψιν καὶ ὄγκον καὶ ἡ διάλο-
 γία, ἡ δὲ ἀνάμειξις ἐπὶ τῷ ὅκω γινώσκονται. ἀλλ' ἔστιν ἔχουσα γῆς, ἀλλὰ
 πῶς τὴν δυνάμει καὶ καρπῷ, ἀλλ' ἔστιν ἔχουσα δυνάμει, ἔστιν καὶ καρπῷ.
 ἄρα καὶ ὁ δὲ πῶς ἔστιν ἔχουσα καὶ ὁ δὲ πῶς. καὶ γὰρ καὶ πῶς περὶ τῆς. Sic
Tertullianus in Apolog. Sodomam & Gomorram igneus
 imber exussit; olet adhuc incendio terra, & si qua illic ar-
 borum poma conantur, oculis tenus, ceterum contactu
 cinerescunt. *Et de Pallio idem*, Aspice ad Palæstinam,
 quā Iordanis amnis finium arbiter, vastitas ingens, & or-
 ba regio, & frustra ager est, & vrbes retro, & populi fre-
 quentes, &c.

Στίλβω δ' αὖτε. *Cyrillus Hieros. catech. mystagogicā pri-
 mῇ*, ἡ δὲ πῶς γινώσκονται αὐτὸς ἐκ τῆς ἀποκάλυψιν δι' αἰῶνα, ἔχουσα τῆς
 πῶς. καὶ περὶ τῆς καὶ περὶ τῆς καὶ περὶ τῆς. *Abraham contra*, τῇ ἀ-
 καμῶν γινώσκονται καὶ ἀποκάλυψιν ἰδρυται, ut loquitur *Basilus in Con-
 stit. monasticis*.

Pag. 19. εἰς αὐτὸν ὁ δὲ πῶς καὶ ὁ δὲ πῶς. *Dominus Boisius deesse a-
 liquid putat, et vocem λῆρος, aut ῥήματα, suppleri debere. Ego
 malim, sine ulla additione ἔξ ακονῶν legere, atq. ita in versio-
 ne nostra à nobis redditum est: ut verò sensus plenior et ro-
 tundior sit, non recuso τὰς γλώσσας addere, si quis ita velit, et
 pbrasi quidem elegantissimā, quā Libanius Epistolā ad Basi-
 lium vitatur, ἐκ τῶν γλώσσας ἀποκάλυψιν τῆς αὐτῆς ἀποκάλυψιν. sic
 Epistolā ad Salustium nondum editā, καὶ ἔξ ακονῶν dicit, ἡ δὲ γὰρ
 αἰσινῶν ὅτι τὰς δόξας εἰς τὸ τὰ χεῖρας γράφει ἀποκάλυψιν. sic Psalmi-
 sta, linguam improborum, qui iniquitatem et dolos machi-
 nantur, ἐκ τῶν ἀποκάλυψιν, vocat. Quibus vero ἔξ ακονῶν magis
 placet, ad explendum sensum addere possunt, τὰς γλώσσας vel
 τὰς γλώσσας lingua enim convitiantium et pravorum ho-
 minum, βολὴ ἐστὶν πρὸς ἀποκάλυψιν. καὶ τῶν δὲ πῶς, ut loquitur *Ieremias*
*cap. 9. vers. 3. et 8. quam Salomon in Proverbijis μαχαλαρ ap-
 pellat**

pellat, et Iobus μάστιγα. Vnde Nazianzenus Epist. 191. quæ in MS. codice bibliothecæ Bodleianæ, non Timotheo, ut in impressis, sed Stagirio Sophista, inscribitur, κατὰ δευτέρου τὸ ὅπλον, καὶ τὰς σφενδονὰς, καὶ τὰς δεινοτέρας μαλίας, τὸς γλώσσας, αἷς καὶ ἀλλήλων βόλας τε καὶ πρὸς ὅσους et Nicephorus Callistus lib. 8. cap. 11. de Arriana heresi, et schismate in Ecclesia tum orto, verba faciens, ὡς δὲ ἀλλόγλωσσοι ταῖς ἐκκλησίαις ἐπεπράττον, ἀλλ' ὁμοδιᾶτοι καὶ ὁμόφυλοι καὶ ἀλλήλων ὡπλίζοντο, τῇ γλώσσῃ, δια δόξης, χροῖοι.

Pag 20. Αλλὰ ἡμῖν ἔγωγε. Clemens Alexandrinus legit ἀλλὰ, et quidem rectè, locus autem hic conflatus est, ex vers. 19, Psalmi 30. iuxta computationem græcorum, et versu 4. Psal. 11. et eis qui sequuntur. In testimonijs scripturarum citandis, solenne esse Patribus, ex varijs locis unum corpus efficere, supra notavimus. Cur autem in Imperatino ἡμῖν ἔγωγε et non ἡμῖν εἰς scribatur, audiatur Basilus ad illud Psalm. μὴ καὶ ἐλθοῦν, καὶ βασιλεῖ. Μὴ ἐνιζέτω ὃ ἡμᾶς τὸ πρῶτον καὶ ἀποδοῦναι, διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς χάριτος, ὡς αὐτὸς ἡμᾶς ἐξέσωσεν τὸ ἐκ κινδύνου σου, αὐτὸ τὸ ἡμῖν εἰς, καὶ ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου, ἀπὸ τῆς ἐλπίδος. et Cyrillus ad illud Psalm. 118. ἐλθέτω δὴ δαυὶδ ἐπ' αὐτὸν, ut est in Catena nostra, non tantum ἐκ κινδύνου, sed ἐξ ἐλπίδος etiam in scripturis πρῶτον καὶ ἀποδοῦναι, author est. Εἰς τὴν χάριν τὸ πρῶτον καὶ ἀποδοῦναι, ὡς πρῶτον καὶ ἀποδοῦναι, καὶ ἐν ταῖς αὐτοῖς τοῖς ἐλθέτω δαυὶδ, καὶ τὸ κατὰ βίωσιν, ἀπὸ τῆς ἐλπίδος, καὶ κατὰ βίωσιν, εἰρηται.

Τὸ σκῆπτρον. Hieronymus in 52. cap. Esaiæ hunc locum laudat, ut supra inter veterum testimonia de Clemente et eius scriptis, à nobis notatum est. De ratione autem primi adventus Christi in humilitate et clementia, addatur ex Epistola ad Diognetum, Iustini Martyris locus. ὅτε πρὸς αὐτὸν ἀπίστευον, ἀεὶ γὰρ ὡς ἀνθρώπων ἀνὴρ λογίζοντο, ὅτι τυραννίδι, καὶ φόβῳ, καὶ καταπληξείῃ, ἔκρινον, ἀλλ' ἐν ὁπικείᾳ καὶ πραύτητι ἔστω. et de duplici habitu et duplici adventu Christi, legatur Tertullianus, capite ultimo contra Iudæos.

Pag.

notat Greg. Nazian. ad illud Psal. λβ. σαλδοθήσαν πάντες οἱ κα-
πικουῦντες τὴν δικαιοσύνην, ut est in Catena nostra. Αὐτοὶ γὰρ οἱ κα-
πικουῦντες τὴν δικαιοσύνην οἱ καπικουῦντες αἱ θρωποι, διὰ τῆς περὶ τῆς σαλδο-
λασσεύουσας διηγορίας σαλδοθήσαν, τῶν ἰδίων δημιουργῶν ὡς αὐτοὶ τὸν ὁ-
λοκλῆσθαι ἐν ταῦτα δηλοῖ, ἡ κίνησιν πᾶσα σαματικῶν, ἡ κλόνον τοῦτον ἐκείνο ὃ
μᾶλλον ἐστὶν καὶ ὁσποδὺν ὡς ἡμεῖς αὐτοῖς ἐπὶ τῇ ἐπισήμῳ δρωμένων
λέγειν ὅτι ἐσαλδοθῇ. οἷον ὅτε χρεῖσος ἐπερὶ ἡμῶν τὰ πᾶσα, μερῶν ὅλων
λογρῶντων αὐτὸν, ἀνέξῃ εἰς Ἱεροσόλυμα, τότε τὸ ἐπίσημον τῆς εἰσοδοῦς διερ-
μηνῶν ὁ εὐαγγελιστὴς γέγραπεν, ὅτι εἰσελθόντες αὐτῶν εἰς Ἱεροσόλυμα ἐστέθη
πᾶσα ἡ πόλις, ἀπὸ τῶν ἔθνων, καὶ ἐλαθεν ἐξ ἡννα, καὶ τεθαύμαστον ἔχον τῶν
καταπηνησάντων, καὶ θαυμάζοντας, ὡς ἀποσείδει παντελῶς ἐξ ἡννα τὴν τῶ Θεοῦ
δίδαν, καὶ τὴν ὑπερῶς ἀξίωμα τῆς ἐκείνης αὐτῶν δωμάμεως καὶ ὑπερῶς.

Pag 28. Αὐτῶν ἐμπροσθέντων. Lego ἀλλήλους ἐμπροσθέν-
των. De lucis et tenebrarum, diei et noctis, mutua et perpetua
successione, de constanti et irremisso à prima creatione utri-
usq; cursu, sine ulla confusione, aut impedimento quocunq;, le-
gatur Chrysostomi homil. 3. in Genesim. ἰδὶαν πᾶσα χόραν ἐκά-
στη ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ἐξ ἀρχῆς, καὶ ἐκ περὶ ἡμῶν ἐκάστη πᾶσαν, ὡς εἰς τὴν δι-
νητικὴν τῆς ἀποδοτικῆς διαφυλάττειν καὶ τῆς ἐξ ἐστὶ σιωπῆν ἐκάστη τῆς ἐν-
φρονῶντων, πᾶς ἐξ ἐκείνης μέχρι τῆς παρὲντος, ὅντι τὴν φῶς ὑπερῶς τῶν δικαίων
ἐρεῖ, ὅτε τὸ σκότος τὴν δικαίαν τῶν παρὲντος, σὺν ἡμῶν πᾶσα καὶ ἀπαίειν ἐργα-
ζομένη. et paulo infra, ὡς μιμνήσκου καὶ τῆς σοφείας τὴν τῶν παρὲντος
πόδιν πᾶσαν τὴν δρόμον, καὶ μὴ ὑπερβαίνειν τὰ δικαία μέτρα. Et Insti-
nus Martyr ad Diognetum ὅτι τὰ ὑπερῶς ἐκποιν, ὅτι τὴν δάλασαν
ἐξ ὅσων ἐκείνης ἐκείνης, ὅτι τὰ μυστήρια τῶν πᾶσα φυλάσσει τὰ σοφία, παρὲς τὰ
μέτρα τῆς ἡμετέρας δόξης ἐκείνης φυλάσσει, ὅτι πᾶσα χεῖρ σελήνη, νυκτὶ φα-
νερὴν κελδοῦν ὅτι πᾶσα χεῖρ τῶν πᾶσα, τῶν τῶ σελήνης ἀκολοδοῦντα δρῶν, &c.
Et Eucherius de contemptu mundi. Cernis ut etiam dies
atq; anni, & cuncta hæc ornamenta cœli, Dei verbum
mandatumq; infatigabili observatione conferuent, præ-
ceptorumq; ejus custodiant irremissa lege famulatum.

Οὐ παρεμβαίνει τὰ περὶ τῶν μετὰ αὐτῇ κελδοῦντα.

Deo

nis illorumq; mercatoribus innotuerat. Quid quod Basilius
longè post Clementem nostrum, homil. 4. in Hexaëmeron,
τὸ πλάτος τῆς βρετανικῆς νῆσον καὶ τὰς ἐσπερίας ἰβηρας περιηλαβέντων, μέγα
vocat καὶ πλοῖασι ἀτίμητον quem locum Ambrosius sic exprimit.
Quis deinde sciat, in quantum se illud magnum & inau-
sum navigantibus, atq; intentatum nautis fundat mare,
quod Britannias frementi includit æquore? &c. Et Li-
banus Basilij coetaneus in Basilico, describens Constantij
Imperatoris ἀνάπλωσιν εἰς τὴν νῆσον τῆς βρετανίας, & traiectus
difficultatem maximam, propter ætus contrarios, et ven-
torum violentiam, mare Britannicum ἀπέραντον esse dicit;
ubi fortè ἀπέραντον legendum esse, non ineptè quis conijcere
poteſt, sed de voce contentionem non moveo. Eius verba ita
se habent. Ἐστὶ δὲ πῶς, μάστιγος τὰς ὁφείας παρεχόμενος, ὡς ἀεὶ μετίζων

ἡ δὲ ἐστὶν κίν-
δυνος- ἔστι κινδυνὸν πλοῖον εὐργύλον ὑπὲρ ἐκείνης ἀφεῖναι τὴν θαλάσσης, ἢ ναυμα-
χίαν ἐπὶ τῇ συστάσει, ἣτοι λαμπρὰ καὶ καταγρίδες εἰς ἕρπονιν κυρτῶσι
τὰ κύματα ἐξ᾿ ἑαυτῶν ὑπολαμβάνοντες ἄνθρωποι, πρὸς ἀπέραντον ἐκφέρουσι πέ-
λαγος τὸ δὲ δεινότερον, ἐπειδὴ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀπασιν ὁ κυβερνήτης ἀντίστασιν
τῆς τέχνης, ὑπονόσσει καὶ ἐξαίφνης ἡ θάλαττα ἢ ὅτι τῶς μετῴχως ὑπὸ τῆς
κυμάτων ὀλκῆς, ὅπῃ φίλης ὁρᾷ τὴν φάμμου κειμένην καὶ εἰ καὶ ὀξείαν ἀντα-
ποσείλῃ τῆς παλινρροίας, ἀναλαμβάνει τε αὐτὴς τὸ σκάφος καὶ δεῖ τὰ λοιπὰ
πινεῖν τὰς ἐμπλέοντας ἢ καὶ μελλήσῃ πρὸς τὴν ἐπάνοδον, διὲν καὶ μικρὸν τὸ
πλοῖον, ὑπεκίσης πρὸς τὸ ἀχῆσθαι τὴν φάμμου.

Pag. 29. Καὶ οἱ μετ' αὐτὸν κόσμοι. Κόσμοι pro κόσμῳ πη-
mero plurali, quod hebraicum est, et scripturis familiare,
ut notat Chrysost. ad v. 1. Psal. 18. ut est in Catena nostra,
Ὁ δὲ φασμὸς ὀνομάζων ἕρπονιν ἕρπονιν, καὶ πλείονων ἡμῶν ἐννοίαν ἐνεπέμψεν,
εἰ μή τι περὶ τοῦ ὅτι εἰώθεν ἢ τῆς ἐβραίων διάλεκτος τὰ ἐνικὰ πληθυντικῶς
ὀνομάζειν, ἀπὸ τοῦ εἰπεῖν, ὁ ἕρπονιν τὸ ἕρπονιν, εἶπεν, οἱ ἕρπονι τῆς ἕρπονιν.
Sic Theodoretus quæst. 11. in Genesin, πληθυντικῶς ὅτι ἡ δὲ εἰς χα-
φὴ τὸς ἕρπονιν ὀνομάζει λέγουσα. οἱ ἕρπονι τῆς ἕρπονιν, ἐπεὶ δὲ τῆς ἐβραίων ἢ
χρ' ἡ α, ὅτε τὸ ἕρπονιν, ὅτε τὸ ἕρπονιν ἐνικῶς ὀνομάσκει. ἔπειτα δ' αὖ περὶ τοῦ
αὐτὰ πολλὰ καὶ πρὸς τὴν ἑλλὰδι φωνὴν ἀθλιῶν καὶ τῶν πόλιν ἐκείνης ἐνικῶς ὀνο-
μάσκει.

μῆξί, ἀλλ' αἰδιρίας παθητικῶς, καὶ δαφνὸν πάλιν πάλιν, ἡδὴ καλεῖ
 δαφνὸν ἀλλὰ δαφνός, sic Philoponus in *Genesin* lib. 4. cap. 5.
 Πολλὰ γὰρ ὀνομάτων ἰνδικῶν ἅμα καὶ παθητικῶς λέγει, ὅτι αὐτῶς μὲν ἔστι
 ἑκατέρω φωνῇ σημασία, nec tantum in nominibus proprijs hoc
 obtinere vult, ἀλλὰ καὶ ἐν παθητικῶν, et viriusq. generis exem-
 pla affert. Τῶν κίσεων autem nomine, si praecedens nostra con-
 iectura vera est, gentes Britannica intelligenda veniunt,
 et populus qui insulam incolebat: vel insula ipsa, quae prop-
 ter magnitudinem, mundi alterius nomen meretur, et à re-
 liquo orbe, tanquam orbis alter, Oceano divisus est. Verum
 haec acuratus perpendenda καὶ ἡ ἀφ' ἧς παρὶν relinquimus,
 neq. quicquam in re adeo obscurā, pro certo et indubitato
 affirmamus; nobisq. satis erit, si viris doctis, quae in medi-
 um protulimus, non prorsus absurda, nec penitus absurda vi-
 debantur.

Ω ἢ δόξα &c. Non tantum in fine, sed in initio, et
 medio epistolarum suarum, Divus Paulus δόξολογίαν usurpat,
 quem Clemens discipulus, ut in alijs, sic in hoc etiam imi-
 tatur. Apud Chrysostomum homil. 55. in Mattheum, hym-
 nus ἐυχαιστικός habetur, quod monachi sui temporis in Ere-
 mo, à cana utebantur (quos propter vitae sanctimoniam, et cae-
 lestem in terris conversationem, ἀγγέλους vocat) in quo, cur
 post δόξολογίαν, hymnum rursus inciperent et continuarent,
 rationem reddit, his verbis, Μὴ πάλιν μὴ καὶ τὰ τοιαῦτα ἐγγαλῶμεν τοῖς
 ἀγγέλοις αἵ ἀπὸ κτίσεως ποιεῖσιν, ὅτι κατελείσαντες τὸ λόγον εἰς δόξολογίαν, πάλιν
 ἀρχομεν τὸ ἕμμελον τῶν ἱερῶν, ἀποστολικῶς καὶ ἐπειρὸν νόμοις, καὶ δόξολογίας
 ἀρχόμενοι, καὶ οἱ τὸ πᾶν παροτρύντες, καὶ μετὰ τὸ πᾶν τὰ ταῦτα περισσεύοντες
 μνημονεύοντες. Sic Hieronymus in praefatione in Psalmos ad So-
 phronium, probat unum tantum esse Psalmorum volumen,
 licet quinquies occurrat illud γένοιτο, γένοιτο i. e. Amen,
 Amen; unde quidam in quinque libros dividere solent, et
 ἀπὸ τῶν ποσὶν διχοτομοῦν, ut loquitur Nicetas in praefatione

in Catenam suam. Si enim Amen, inquit, pro quo Aquila transtulit *παραμύχος* in fine tantum modo librorum poneretur, et non interdum aut in exordio, aut in calce sermonis, siue sententiæ, nunquam salvator in Evangelio loqueretur, Amen Amen dico vobis: nec Pauli epistolæ, in medio illud opere continerent. Moyses quoq; & Ieremias, & cæteri in hunc modum multos haberent libros, qui in medijs voluminibus suis, Amen, frequenter interferunt.

Pag. 30. Προσκόψω. Forte προσκρίπτω, quæ voce Chrysostomus frequentissimè utitur, ut homil. 20. in epist. ad Ephes. ἡ ἀνφορέα ἐστὶν ἡ ἐν τῷ βίῳ, ἢ μόνον τὸ προσκρίπτει τὸ θεῶν. et homil. 5. in epist. ad Rom. τὸ γὰρ προσκρίπτει τὸ θεῶν, ἢ καταδιδῶαι χαλεπώτερον. et in Matth. homil. 31. τὸ γὰρ παύτων χαλεπώτερον παρὶκα νῦν, ὅτι τὸ θεῶν προσκρίπτει: et alibi passim. quibus verò προσκόψω magis arripet, per me retineant licebit, cum sci- am apud Petrum scriptum esse, τὸ λόγῳ προσκρίπτειν.

Υπὲρ ἡμῶν ἐδόθη. Clemens Alex. legit ἡγχιδῶν: quid si ἡγχιδῶν, sed nihil muto.

Pag. 31. Διὰ τῆς Θεοῦ. Clemens Alex. legit σῆς, & quidem multò rectius: γυναιξὶ γὰρ κίσμον ἢ σῆς φέρει, ut author est Sophocles. Modesto enim silentio in muliere nihil commendatius, præsertim in publicis cætibus, & sacris conventibus, ut præcipit Paulus. Vnde Cyrillus Hieros. in Procatechesi, mulieres vult in templis exorcismorum tempore, legendo, orando, & psallendo occupatas esse, sed sine omni murmure & strepitu, ita ut proximè assidentium vicina aures, labiorum loquelas non audiant. Eius verba ita se habent, καὶ ὁ σύνλογος πάλιν ὁ παρθενικὸς ἔπος οὐκ ἐλέχθη, ἢ ψάλλοντες, ἢ ἀγαλνόμεναι ἢ ἐνυχῆ (MS. Oxoniensis in Bibliotheca Bodleiana optima nota, legit ἡσυχῇ, et rectè) ὥστε ἀλλοτρίως

τὰ χεῖλη, μὴ ἀλλ' ἐν δὲ τὰ ἀνέστη ὅτι. γινώσκῃς λαλεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ ἢ
ἐπὶ τοῖς ἱεροῖς. καὶ ἡ ἑγγαμὶ ὁμοίως* μαμείδω καὶ περὶ τὰ χεῖλη αἰ-
νεῖδω, φωνῇ μὴ ἀκούεω, ὅτι.

Pag. 32. μὴ δὲ ἰδὲ ἀλλ' ὁ δὲ. Fortè ἐν δὲ ἀλλ' ὁ δὲ. *literarum*
levi mutatione, vel potius *ιλιγγιάδω* quod idem est, ὅτι ἂν
Chrysostomo sepe numero usurpatur; ut homil. 25. in epist.
ad Hebraeos, de Abrahamo verba faciens, & eius fide quæ
non vacillaverat, licet Dei præcepta promissis planè con-
traria viderentur: εἶδες μάχην περὶ τὰ μαρτύρια καὶ ἐπαγγελίας, ἐναν-
τία ταῖς ἐπαγγελίαις περὶ τὰς ἐξουσίας, καὶ ἡ δὲ ὅπως ἱλιγγιάσιν ὁ δὲ καὶ ἡ πα-
τὴρ ἱερῶν. & paulo infra ibidem, ἐναντία ταῖς ἐπαγγελίαις περὶ τὰς ἐξου-
σίας, καὶ ἡ δὲ ὅπως ἐδουλεύθη, καὶ ἡ ἱλιγγιάσιν, καὶ ἡ πατὴρ ἐν ὁμολογίᾳ,
& homil. 19. in epist. ad Ephesios, ubi de providentia di-
vina dubitandum non esse asserit, licet rerum multarum
causæ & rationes nos lateant, quod egregijs similitudini-
bus, à fabrorum, pictorum, ἀγίων, fornicarum, arenearum,
& hirundinum operibus illustrat. καὶ ἀπὸ τοῦ εἰς τεκτονέων, καὶ
ἐκ τῶν ἐξουσιῶν καὶ λόγων καὶ πνεύματος ὁ δὲ καὶ τῶν γινωσκόντων καὶ, καὶ πολλὰ ἀπὸ
ἐναντίας σοὶ δοκεῖ, οἷον ὅταν περὶ τὸ ξύλον, ὅταν μεταφωτισθῇ, καὶ ὅταν
ἐν πνεύματι σοὶ τὸ χεῖλος αὐτῶν ἀκούσῃ, καὶ ὅταν τῶν ἀγγέλων, καὶ ἐκ τῶν ἱλιγγιάσιν
αὐτῶν καὶ μοι, καὶ ἡ ἀπὸ σοὶ δοκεῖ περὶ τὰς ἐξουσίας; τί καὶ αὐτῶν βέλος; αἱ χαμ-
μαὶ καὶ αἱ ἀπὸ τῶν ἀγγέλων καὶ χαμμάς; καὶ αὐτῶν τὰ χεῖλη, τί σοὶ φα-
νταῖ; ἡ τῶν καλῶν, καὶ ὁμοίως ἡ δὲ ὅπως ἀκριβῶς ὁ δὲ καὶ τῶν κατὰ μαρτυρίαν, &c.

Pag. 33. ταλαίπωροι εἰσίν. De hoc loco, cū nusquam
in Scripturis exstet, nihil aliud responderi potest, quàm
quod supra de verbis Moysis, Εγὼ εἶμι ἀπὸ τῶν ἀπὸ τῶν, ex
Chrysostomo à nobis allatum est. Videtur autem respexisse
ad locum Petri epist. 2. cap. 3. Καὶ λέγοντες, Πῶ ὅτι ἡ ἐπαγγελία, ἡ
παρρησία αὐτῶν; ἀφ' ἧς καὶ οἱ πατέρες ἐνομιμύθησαν, πάντα ἔτι διαμείνεται ἀφ' ἀρ-
χῆς κτίσεως.

Pag. 34. ἡμέτερά καὶ οὐκ ἀνέστασιν ἡμῶν δηλώσιν. Tertul-
lianus de resurrectione c. 12. locū hunc eleganter exprimit,

Q

nec

nec dubium est, quin in hoc, & sequente capite quod de Phœnice est, Clementem nostrum sequutus sit. Aspice nunc, inquit, ad ipsa quoq; exempla divinæ potestatis. Dies moritur in noctem, & tenebris vsquequa; sepelitur. Funestatur mundi honor, omnis substantia denigratur. Sordent, silent, stupent cuncta, ubiq; iustitium est, quies rerum. Ita lux amissa lugetur, & tamen rursus cum suo cultu, cum dote, cum Sole, eadem & integra & tota vniverso orbi reviviscit, interficiens mortem suam noctem, rescindens sepulturam suam tenebras, hæres fibimet existens, donec & nox reviviscat cum suo & illa suggestu. &c. Sic Epiphanius in Ancorato, καὶ ἡ κτίσις πᾶσα διαρρήδην αὐτῷ ἐλέγχει, & αποφαίνεται καὶ ἐκείνῳ ἡμέραν ἀνάστασιν τὴν αὐτοῦ. Διὶ γὰρ ἡμεῖς, καὶ νεκρῶν ἀνιπτόμεθα. Ἐποιν κοιμισθὲν ἀνιπτόμεν. ἀνατελὲς ἡ ἡμέρα ἡμῶν διὰ τὴν ἡμέραν, καὶ ἀνάστασιν ἀποδείκνυστα τὸ σημεῖον. Locus hic corruptus videtur, quem nos ex coniectura sic emendandum putamus, καὶ νεκρῶν ἀνιπτόμεθα. Ἐποιν, κοιμήσας. θάνατον ἀνιπτόμεν &c.

Ἐπει καὶ γυνὰ. Sic Proclus apud Epiphanium, γυνὴ καὶ ἀστέρα βάλλει τοὺς γυνῶν, καὶ τελεσφορέμενα ἀποδίδω. Sic Apostolus ad Corinth. I. 15. 37. ἡ τὸ σῶμα γεννησόμενον ἀνέρεται, διὰ γυνῶν κόκκον.

Ὅπρην γὰρ ὅτι ὁ προσωπομαζέται Φοῖνιξ. De Phœnice, & νε πολυδρονήτω, & resurrectionis symbolo, multi multa, Patres greci & latini, historici, & philosophi, stricta & soluta oratione. Maximus autem contra Severi dogmata ad Petrum Illustrium, fabulam conatur ostendere, quæ de ea narrantur, nullumq; animal μοναδικόν εἶναι contendit, ὡς πρὸς γένεσιν καὶ φθορὰν ἐμφύχων καὶ αἰσθητικῶν σωματικῶν (ut ille loquitur) μοναδικῶς ἀνάγειν καὶ ἀποστῆναι φύσεως ὧν ἡ ἐξ ἀγγέλων καὶ εἰς δαδὸς, αἰδὼν καὶ χαρὰν ἔχειν, καὶ ὅτι ὅτι. Ego licet, incerta sint quedam quæ de hoc alite feruntur, & fabulosis aucta (ut

(ut Tacitus annalium lib. 6.) caterum esse eiusmodi volu-
crem, quæ redi vivo suæ carnis humore reparetur, & de suo
surgat rogo, corporisq. sui hæres, & cineris sui fetus sit, &
quod in Ægypto etiam aliquando aspiciatur, cum illo non
ambigo: maloq. cum Clemente nostro viro Apostolico, Ter-
tulliano, Origene, Cyrillo Hieros., Eusebio, Nazianzeno,
Epiphanio, Synesio, Hieronymo, Ambrosio, Lactantio,
Plinio, Seneca, Mela, Solino, Philostrato, Libanio, & alijs,
errare, quàm Maximum et eius sequacium opinionem se-
qui, qui τὸ πῶς πατοκρατορικὸν ἔστι δυνάμει δυνάμιν rationis huma-
næ imbecillitate metiuntur, et ancillantis naturæ legibus,
naturæ dominum circumscribunt. Maximo autem Orige-
nem oppono, qui lib. 4. contra Celsum, secundum naturam
hoc fieri posse asserit, eius verba ita se habent, δυνάμει καὶ αὐτὸ
φυσικὴν τυχάνειν. ἐπὶ δὲ φιλοσοφίᾳ τῆς δυνάμεως καὶ ἐν ταῖς διαφοραῖς
ἐπὶ ζώων, περὶ ὧν τὰς αἰσθητικὰς τὸ πικρὸν τὸ ἡδύ ἐν κίσμῳ κατακεῖται,
ἐδάδον καὶ ὅτι τὰ ὄρεα καὶ ζῶον τὴν μονογενὲς ὕλην ἵνα καὶ τότε παύ-
σῃ δυνάμει δυνάμει, καὶ τὸ ζῶον, ἀλλὰ τὸ πικρὸν αὐτὸ. Et plenissimo
huic et firmissimo (ut Tertulliani verbis utar) resurrecti-
onis specimini, ex Methodio, etiam novissimi diei non absi-
milis in natura indicium et documentum, addo; Pyragnum,
scilicet, plantam, quæ ardente Olympo in medijs flammis
viret et floret, ac si iuxta aquarum decursus plantaretur,
sed præstat ipsum audire, qui miraculi huius αὐτόπτης fuit.

Ἐστὶ δὲ δυνάμει ἐν Ὀλύμπῳ ἐστὶ πῦρ αὐτομάτως καὶ πῶς ἀκράτεια τῇ ὄρεϊ
καταδενεῖ ἐν ταῖς γῆς ἀσθενέμενον, καὶ ὁ πύραγος φυτόν ἐστιν, ὅτε μὲν ἐν δυνά-
μει καὶ χλοεῖται, ὅτε δὲ αἰσθητικόν, αἰσθῶν τὴν γῆν μᾶλλον αὐτὸ βεβλασθέναι
δὲ ἵππῃ ἐν αὐτῇ, εἰ φύσις αὐτοῦ φέρει, καὶ ὅτε πῦρ καταναλημένα σω-
μάτων, ἐ μόνον ἐκ καταλέγει τὸ φυτόν τότε, ἀλλὰ μᾶλλον ἀκραιότερον ὡς ἀρ-
χῇ, εἰ τῇ φύσει ὅτιν ἐκκαυσον, καὶ ταῦτα περὶ αὐτὸς αὐτὸς τὰς ῥίζας τὸ πῦρ ἐν-
παραμένει καὶ αὐτὸς ἐστὶν ἐν δυνάμει ἐν τῇ παρακειμένῃ ὕλῃ ἐπὶ ῥίζῃ. καὶ
ὅτι αἰσθητικόν τὸ πῦρ πῶς, καὶ ἐν δυνάμει εἰς φλόγα ἀρδύντες ἐπεφράδισαν. Τὸ
ἐν βέλῃ τὸ φῶς δὲ ὅσον δειγμα τὸ πῦρ τὸ μέλλουσιν ὁ δὲ ἡμέτερος καὶ περὶ

Phor. bibl.
pag. 923.
edit. Schoe-
ter, ὅτι πῦρ

μιον ἔδειτο, ἵνα γινώσκωμεν ὅτι πάντων πνεῖ κατομβρεμένων, τὰ ἐν ἀγνοίᾳ
 σφάλματα διαγρίψαντα, καὶ δημοσιώσῃ, καθάπερ συζητῶ ὑδάτι πνεῖ, ἐπιβήσων. *Verum solertibus natura mystis, abditas harum rerum caus-*
sas curiosius indagandas relinquo, et cum Cyrillo Alexandri-
no, de ceto qui Ionam Dei iussu devoravit, verba faciente, lo-
cum hunc concludo. Φαυλὴ ἔν ὅτι ὡς ἀδόξον ἀνηθῶς, καὶ λόβῃ καὶ συνη-
 θέας ἐπικρίνα, οὐδ' αὖ εὐκότως τὸ συμβεβηκός. ἀλλ' εἰ δεῖς λέγειν το κατεργασθῶν,
 τίς ὁ ἀπιστῶν ἐπὶ παναλκῆς γὰρ τὸ δεῖον, καὶ τὰς ἡν ὄντων φύσεις μεταπλάττων
 ἐν κόλῳ, παρὸς ὅπερ αὐτὸν ἔλοιτο, καὶ τοῖς ἀρρήτοις αὐτῷ γόμοις τὸ ἀντιζῆλον ἔδεν.
 τὸ γὰρ φερέμεν πεφυκός, κρεῖττον αὐτὸ γένοιτο καὶ φθορᾷ αὐτῷ ἐδέλοντο, καὶ
 τι πεπρωτός καὶ ἀκράδαντον, καὶ τοῖς τὸ φθορᾷ δυσάντητον νόμοις, πᾶσι αὐτὸν ἐν-
 κόλῳ φθορᾷ. φύσις γὰρ, οἶμαι, τοῖς ἔσι, τὸ τῷ κτίσαντι δοκοῦν. *Sed dum*
hac scribimus, longè funestissimum nuntium huc allatum
est, de cede incomparabilis Herois, et Regis bellicosissimi,
GVSTAVI verè Augusti, Phœnicis huius seculi, cuius egre-
gia facinora æternus annalium honor celebrabit: nos subitam
heu nimis et immaturam orbi Christiano eius mortem. (si
vera sunt quæ tristi fama percrebrescunt) similitudine à
Phænice sumpta, et verbis Libanij, in necem strenui bellato-
ris, sed longè dissimilis Principis, non ineptè deflere possu-
mus, si tantam, et tam calamitosam, tanti Ducis iacturam,
verba vlla, satis exprimere valerent. Ὡς το γόσας μὲν ἀγαθῶν
 τῶν οἰκουμενῶν, κορέσται ὅτι ἀρκέσας. ἀλλὰ πεπρωταμέν διον εἰ τῶ φόνει, τῶ
 ὅριδι πάρεσι, διὰ πάσης μὲν τὸ γῆς ἐκτείναι τῶ πῆσιν, εὐδαίμονα γὰρ μνησάμεν,
 μήτε ἀγῶν, μήτε ἀσέων ἀμυδρὰ γὰρ τὸς αὐτὸν γέρονε τοῖς ἀνθρώποις, ἢ τὸ ὅρ-
 νηθ' ὅφισ' καὶ νῦν ἦν ἔτος ἀπιδάκων ἐν δαιμονίαν, ὡς περ ὑπὸ πῆτος διέ-
 δραυρ: *nisi Deus Opt. Max. Ecclesie sue misertus, ex e-*
ius favillis, novum et redivivum, alium Phœnicem la-
boranti suo populo suscitaverit; quod ut faciat, votis aspi-
duis et ardentibus flagitare non cessabimus. γένοιο, γένοιο.

Pag. 35. Περὶ ἀπολύσειν τῶ ἀποθανόν. *Boisius legen-*
alum monuit, πρὸς ἀπολύσειν, καὶ κερὶν τῶ ἀποθανόν. Quod Epiphanius
sic.

sic exprimit, ἐπεὶ γὰρ οὐκ ἔχειν τὴν αὐτὴν τελευτὴν ἐκείνην. Et Ambrosius, quæ cum finem vitæ sibi adesse adverterit, et Tacitus, Confecto quippe annorum numero, ubi mors propinquet, suis in terris struere nidum, &c.

Pag. 38. Ἐὰν κατὰ κράτος εἰς τὰς ἀβύσσους. Sic Job. 17. 12. ἐν ᾗ ἡ ψυχή ἐστραπύ με ἡ σφραμνὴ. *verbum autem καταστραφέναι hoc loco, proximè accedit ad fontem hebraicum.*

Pag. 39. Ἐπαμεινώνος ἡμεῶν ἵστα ἐν Θεῷ. *forte, ἐν Θεῷ.*

Διδόσκει ἄλλων. Sic Proverb. 27. 2. Ἐγκωμιάζω σε ὁ πῖλος, καὶ μὴ τὸ σὸν σῆμα, ἀλλότριον καὶ τὰ σὰ χεῖλη. In proprias enim laudes odiosa est iactatio, ut Cyprianus ad Donatum loquitur. Et ut Plinius epist. 8. lib. 1. *eleganter*, quod magnificum referente alio fuisset, ipso qui gesserat recensente, vaneſcit. Et Clemens noster infra pag. 50. ὁ τι πενοφρονὴν μὴ εἶναι τῆς μωρυρείας, ἀλλ' εἶναι ὅφ' ἐτέρῃ μωρυρείᾳ.

Pag. 40. Το δωδεκά σκῆπτρον. *hoc est, τὸ δωδεκάφυλον, σκῆπτρον enim pro φυλῇ sumitur; ut Reg. 11. 31. Καὶ δίδωμι σοὶ δέκα σκῆπτρα, καὶ δέκα σκῆπτρα ἔσονται αὐτῷ.* Sic etiam Clemens noster pagina sequente, τὰ ἑλοῖπὰ σκῆπτρα.

Pag. 44. Τῇ σωφροσύνῃ. *forte καὶ τῇ σωφροσύνῃ, vel potius σωφροσύνῃ, sic etiam supra pag. 4. μὴ ἐλέως καὶ σωφροσύνης, forte σωφροσύνης, legendum est.*

Pag. 46. Ταῦτα ὁ ἀρχαῖος. *Hæc ἀπλεξὰς ferè apud Paulum ad Romanos capite primo, et versu ultimo.*

Pag. 47. Ἀνατάλλει εἰς τὸ θυμὸν αὐτῆς φάος. *forte αἰ ἀδρά vel ἀαδραρεῖ, i. e. diligenter et attentè contemplatur: vel potius integer locus sic legendus est, διὰ ταῦτα ἐν τῇ ἀσωφροσύνῃ ἐκκοπισμένη διανοία ἡμεῶν, αἰ ἀτίνει τὸ θυμὸν αὐτῆς φάος, ubi phrasi Paulina ad Rom. 1. 21, διανοίαν nostram, ἀσωφροσύνην ἐκκοπισμένην vocat.*

Ὡς αὖ ἀπαύγασμα. Hac ex Epistola ad Hebræos, & ca-
pite primo, eisdem ferè verbis deprompta sunt, unde, & ex
alijs locis, ὁμοίως τὸ χαράτῃ & τῆς φερόμενης, & τὸ νομαίναν, ut loqui-
tur Eusebius, inter hanc Clementis, & Epistolam ad Hebræ-
os, facile liquet.

Pag. 50. Ἐτερος ὅστις ὁπτιζομένην. Cyprianus ad Dona-
tum de gratia divina efficacia eleganter, Dei est, inquam,
Dei omne quod possumus, inde vivimus, inde pollemus,
&c. ubi ad verba Divi Pauli Act. 17. 28. alludere videtur.

Ἐν αὐτῷ γὰρ ὁμοίως, & ἡνέμεθα, & ἡσυχάζομεν.

Pag. 53 Μωμοσκοπήτην. Sacerdotes non tantum In-
deorum, sed Gentium etiam, hostias probare solebant, & vi-
etimarum praeordia diligenter inspicere & examinare, an-
tequam litarent. quod οἱ ἑξῶθεν, δοκιμάζειν et ἐξετάζειν τὰ ἱερεῖα,
vocant, scriptores autē sacri μωμοσκοπεῖν. Unde Philo Iudeus
πεὶ γαρρίας. Αὐτοὶ γὰρ ἱερέων πρὸς θεοῖς ἐκείνοις ἔχουσιν, ὡς ὁλόκληροι τὰ σώματα καὶ
παντελεῖς ἔσονται, ἥτις τε καὶ ταῦτο, ὡς ἔστιν, ὡς ἔστιν ἡμεῖς τὸ πρῶτον, ἀλλ'
ἔτι τῇ βραχυτάτῃ χρῆσται λέγουσιν, καὶ πᾶσι δὲ καὶ ὅσους ἐπ' αὐτὸ τὸ τοιοῦτον χειροτονεῖν
τὸ ἔργον, ὅς ἐστιν οἱ μωμοσκοπεῖς ὀνομάζουσιν, ἵνα ἀμωμάτως ἀσπνῇ πρὸς τὴν γῆν τὰ
βωμῶν τὰ ἱερεῖα, &c. ubi nominis rationem observare licet, &
quod infrequenter ante ipsum, & à quibusdam tantum u-
surparetur. Ut ut est, libro de sacrificijs, & initio tractatus
de sacrificantibus, ostendit summam curam adhibitam fuisse
in deligendis his μωμοσκοπεῖς ἀεισινδλω, qui acurato examine
sacrificia singula, & partes singulas scrutarentur ἐπὶ ποδῶν ἀ-
κρων, ὅσα τὴν ἐμπροσθέν, καὶ ὅσα ὀπίσθεν, καὶ ἡνέμεθα ἀνὰ κέντρον, ne quid vitij,
corruptela, aut labis lateret. Sic Clemens Alex. lib. 4. Strom-
ῆων. Ἐάν τις ἦν τοιοῦτον πρὸς τὴν γῆν, καὶ τὸ νόμον, οἱ ἦν ἱερέων μωμοσκο-
πεῖ. Et Chrys. hom. 20. in Epist. ad Romanos, de praevia ex-
aminatione nostra corporis & animi, antequam ad sacram
synaxin accedere praesumamus, sic scribit. Διὸ καὶ παντοχόθεν
μωμοσκο-

μωμοσκοπίαν τὸ πᾶν τὸ ἡμετέρον. εἰ γὰρ οἱ τὸ παλαιὸν ἀναφέροντες θυσίας
 ἐκαλεῖοντο πάντα μωμοσκοπῆν, καὶ ὅτε, ὡς τὸ μὴ πνύτε κολοβόαρον, ὅτε ψα-
 χιδίτη, ὅτε λαχιδίτη ἔχοντα ἡπαντὰ ἀναφέροντες πᾶσι μωμοσκοπῆν ὅρατε καὶ
 ἡμεῖς βατὰ ἀλογα, ἀλλ' ἵκανοὶ ἀναφέροντες, πλείονα ἀκρίβειαν ἐπιδείκνυνται
 καὶ ἡ πάμπαν ἐν καθάρσει. &c. Et homil. 17. in epist. ad He-
 bræos. Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἐμφανέως τὰ τὰ ἀγία καλῶν. καὶ διὰ τὸ φανε-
 ραῖναι τῆς μωμοσκοπίας πάντας, ὅτι μὴ προσέλθωμεν πρὸς ἀπειρίαν. &c.
Dominicus Dunans in annotationibus suis, pro μωμοσκοπῶν hoc
loco μωμόλων reponendum putat, ego verò μωμοσκοπῶν retine-
nere malim; cum Chrysostomus, solennem illam vocem in
participatione ἡμεῖς καὶ μωμοσκοπῶν in primitiva Ecclesia usur-
pavi solitam, respiciat. "Ὅσοι ἐν ματαρία, ἀπέλθετε παῖτες & Ἀπεί-
θετε οἱ μὴ ἀνωμένοι ἀνιδύου. Vide eiusdem homil. 3. in epi-
stolam ad Ephesios, et diligenter perpende.

Pag. 57. Ἐπιτομὴν δὲ δώσω. Boissius ἐπιτομῶν legit, e-
 go malim συνομῶν, i. e. ἀπομείψων cum Hesychio, et cum Sui-
 da συνομῶν. Descripta autem ministeriorum et officiorum
 vices hac voce exprimuntur, quæ apud Dionysium Areopa-
 gitam ἀρχὴς et ἀποκριμαῖς, Budæo teste, vocantur: atq; hac
 sensu vox, census, apud Tertullianum fortè accipienda est,
 de præscript. adversus hereticos cap. 32. Hoc enim modo
 Ecclesiæ Apostolicæ census suos deferunt, sicut Smyr-
 næorum ecclesiæ habens Polycarpum ab Iohanne conlo-
 catum refert; sicut Romanorum Clementem à Petro or-
 dinatum edic; proinde utiq; et cæteræ exhibent, quos
 ab Apostolis in Episcopatum constitutos, Apostolici se-
 minis traduces habeant, &c. Vbi census suos deferre, est,
 ordinem Episcoporum suorum ad originem recensere, ut
 ipse lib. 4. adversus Marcionem cap. 5. loquitur (ubi eti-
 am vox hæc, census, legitur, prout libro primo contra ean-
 dem et cap. 2 l. bis) Ordo tamen Episcoporum ad origi-
 nem

nem recensius, in Iohannem stabit authorem: sic et ceterarum generositas recognoscitur. alibi, libros censuales vocat, verum de re dubia satis.

Pag. 59. Εἰς τοσοῦτο ἐξήλσαν θυμοῦ. Boisius legendum putat, ἐξήρδαν vel ἐξηγείδαν, vel ἐξηείδαν; quid si ἐξέκασαν, ut in initio, εἰς τοσοῦτον ἀπανοίαν ἐξέκασαν, licet literarum affinitas huic lectioni nō adeo faueat, vel ἐξέριφαν, scil. ἐκ τῶν φράσι græcis et latinis scriptoribus non inusitata.

Επαφοι ἐρῶντο. Boisius legit ἐλαφεῖ vel αἰέπαφοι. Ego malim ἐλαφεζοῦντοι legere cum Philone Iudeo, qui hanc vocem cum ἐπικυρίζω eandem facit, et sæpius coniungit. Sic αἰέ εὐτερπας, τότε ἡ ἐπὶ τῆς σωτηρίας παιδείας ἐπικυρίζω καὶ ἐπικυρίζω, ἡ δὲ ἰσχυρὴ βλάψαι. Et de mundo, τῆς γῆς καὶ βλάψας ἐχρῆσθαι ἡσίας ἐπικυρίζω, καὶ τὴν αἰῶνα τὸν ἀντιβέβηκεν. Synesius de insomniis voce simplici in eadem significatione utitur, τῆς τε αἰῶνος ἐξέως ἐν ψυχῇ ἐλαφεζέως αὐτὸν καὶ ἀναπορρημῆς κηλίδας τῆς χεῖρος. Non sum nescius tamen Chrysost. homil. 44. in Genesin, ubi comparationem inter tres pueros in caminum ignis coniectos, et Iosephum eiusq, continentiam et castitatem instituit, voce αἰέπαφοι uti, quam lectionem non improbo. Eius verba, ita se habent, Οὐχ ἔγω δαυμασὸν ἐστὶ μοι δοκεῖ, τὸ τῶν τρεῶν παιδῶν ἐκείνων, ἐν μίᾳ τῇ καμίνῳ τῇ βαβυλωνίᾳ ἐκείνῃ, ἥ πρὸς ἀντιφύλαξιν καὶ μηδὲν πλέον τὰ σάματα αὐτῶν παθεῖν ὥς δαυμασὸν καὶ ἀντιφύλαξιν, ἥ διαμονὴν τῶν εἰς πλὴν καμίνον ταύτων, πλὴν τῆς βαβυλωνίας χαλεποτέρων ἐμπιπλῶντα, ἥ ἀσέλγειαν λέγω τὴν αἰγυπτίας, ἀντιφύλαξιν δαυμασὸν, καὶ κατὰ τὸν τὸ σωφροσύνης τὸ ἐνδύμα διατηρήσαντα, οὕτως ἐξελθεῖν.

Pag. 61. Εὐαγγέλιον τῆς βουαγγελίας. Euangelion hoc loco late sumitur, et Apostolorum scripta comprehendit, ut apud Nyssenum, qui contra Apollinarem locum ex Epistola Iohannis laudans, scribit, καὶ τὸ φησὶ τὸ εὐαγγέλιον, ὅλον τὸ τὸ κατὰ τὸν ποταμὸν καὶ τὸν. Sic legis nomine non tantum πεντάτευχος Moysis, sed Prophetarum etiam interpretationes, et reliqui veteris Testamenti

stamenti libri intelliguntur. Vnde Iohannis cap. 10. 34. locus Psalmista, Εγώ εἶπα θεοί εἰσι, scriptus esse dicitur ἐν τῷ ῥήματι, et cap. 15. eiusdem Evangelij vers. 25. ὅτι ἡμίσησάν με ἄνθρωποι, quae verba sunt Psalmista, Psal. 34. 19. ἐν τῷ ῥήματι, scripta esse dicuntur. et ad Corinth. 1. 14. 21. locus Esaiæ, ab Apostolo ἐν ῥήματι scriptus esse dicitur. Ignorantia huius latioris acceptionis in errorem quosdam induxit, qui Moysis tantum quinque libros à 70 Senioribus in linguam græcam versos esse opinantur, quia apud quosdam Patres invenitur, ex Hebraico fonte illos ἡ ῥήματα transtulisse, ac si legis nomine, libri Moysis tantum intelligendi essent. sed de versione ῥήματος, aliàs fortasse commodior disferendi occasio dabitur.

Pag. 63. Ζητεῖτε τὸ κοινὸν φιλέετε. Chrysostomus ad illud Pauli Corinth. 1. 11. μὴ ζητεῖτε τὸ ἑαυτοῦ συμφέρον, ἀλλὰ τὸ ἡμῶν πολλῶν ἵνα σωθῶσιν. dicit publicum ecclesiae bonum querere, et aliorum salutem privato commodo anteponere, canonem esse Christianismi perfectissimum. Τὸ τοῦ κοινῶν χριστιανισμοῦ τὸ πλεονέκτημα, τὸ τοῦ θεοῦ ἡ κεχαρισμένη αὐτῇ ἡ κορυφή ἡ ἀνωτάτη, τὸ τῆς κοινῆς συμφέροντα ζητεῖν.

Pag. 64. Ἀγάπη κολλᾷ ἡμᾶς. Hoc loco Paulum imitatur ad Corinthios 1. 13. ubi charitatis, et mutue dilectionis, elegantissima descriptio est, et Ephraem Syrus tractatu περὶ ἀρετῆς καὶ κακίᾳς utriusque, vestigijs insistit, cuius verba cum græcè non exstent, placet hic subiungere. Μακάριος ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεόν, ὁ ἔχων ἀγάπην Θεοῦ, ὅτι ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ περὶ φέρει, ὅτι ὁ Θεὸς ἀγάπην ἐστίν. καὶ ὁ μόνος ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῇ Θεῷ μόνος ὁ ἔχων ἀγάπην πάντων συν Θεῷ περὶ φέρει. ἡ ἀγάπη ἐξω βάλει τὸ φόβον. ὁ ἔχων ἀγάπην, ἡ δὲ βελτίωσται ποτὶ, ἡ μὴ γινώσκει ἐνδοξον, ἡ καὶ δόξαν, ἡ πύξηται. ἡ πλεονέκτηται, ἀλλὰ ἀπαιτῶν περὶ φέρει. πάντα γινώσκει, πάντα ὑπομένει. ὁ ἔχων ἀγάπην, ἡ ἐκτελείται κατὰ τὴν ἐξουσίαν, ἡ δὲ διδοὶ κατὰ λαλῶν, ἀλλὰ καὶ κατὰ λαλοῦντας ἀποστρέφεται. ὁ ἔχων ἀγάπην ἐν δόλῳ ἡ περὶ φέρει, ἡ καὶ ὑποκαλύπτει τὸν ἀδελφόν ὁ ἔχων ἀγάπην ἡ φρονεῖ, ἡ ζηλοῖ, ἡ βασιλεύει, ἡ χαίρει ὅτι σπλάσσει ἐτίρων, ἡ διαφέρει τὸ πτωχόν, ἀλλὰ οὐκ ἀποκρίνεται καὶ σωατοπλακῶσται ἡ κατεργάζεται τὸ ἀγαθόν.

R

Λιλεφδρ

διαφορὰν ἐκ τῆς ἀληθείας· οὐνεπαμύνει· καὶ σωματοδύνησιν· ὁ ἔχων ἀγάπην, τὸ
δέλημα ποιεῖ τῷ Θεῷ, καὶ μαθητὴς τῆς ἀληθείας ὑποτάσσεται· Αὐτὸς γὰρ καλὸς δεῖ-
κνύσκει ἡμῶν εἶπεν, ἐν τούτῳ γνώσκοντες πάντες ὅτι ἐμὴ μαθηταὶ ἐστέ, ἐὰν ἀγαπᾶτε
ἀλλήλους· ὁ ἔχων ἀγάπην ἔστι ποτε ἑαυτὸν ἀειποιεῖται, καὶ λέγει ἐαυτὸν ἰδίον ἔστιν,
ἀλλὰ πάντα ὅσα ἔχει, κοινὰ τοῖς πᾶσι παρέσθισεν· ὁ ἔχων ἀγάπην, ἀλλότριον
ἑξῆς λογιζέται, ἀλλὰ πάντας ἰδοποιεῖται· ὁ ἔχων ἀγάπην, καὶ περὶ ζώεται, καὶ
φυσικῶς ἐξάπτεται εἰς ὁρμὴν, καὶ χαίρει ὅτι ἀδικίᾳ, ὅτι φθόνῳ καὶ ἐν δόλῳ
χίζει, ἐχθρὸν ἐξέγειρεται, εἰ μὴ μόνον τὸν διάβολον· ὁ ἔχων ἀγάπην, πάντα
ὑπομένει, χρηστεύεται, μακροθυμεῖ· Μακάριοι οὖν ὁ πῶς ἀγάπην κατηνύθη
καὶ μὴ πῶς ἀποδημιώσας πρὸς Θεόν, ὅτι αὐτὸς τὸ ἰδίον ὀφειλόμενον, πρὸς δέ-
εται αὐτὸν ἐν τοῖς καλοῖς αὐτοῦ· ὁ ἀσφαλὲς γὰρ ἀγάπῃ ἐστὶν, καὶ σὺν Χριστῷ βα-
σιλεύσει ὁ τῆς ἀγάπης ἐργάτης· Δὲ αὐτὸς γὰρ καὶ ὁ Θεὸς λόγος· ὅτι τῇ γλῶσσει παρεβί-
βη, ὅτι αὐτὸς καὶ ὁ πῶς ἀφείλετο ἡμῶν, καὶ ἀσφαλὲς εἰς ἕσπερον ἐπεδείχθη
πᾶσιν· ἐχθρὸν ὑποτάσσοντες τῷ Θεῷ· δι' αὐτὴν κατηλάγημεν· ἐκδότως οὖν εἰ-
πωμεν, ὅτι ἀγάπῃ ὁ Θεὸς ὄνει, καὶ ὁ μόνον ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῇ Θεῷ μένει.

Pag 67. Αὐτοσδεύς, ἀδελφοί, ὁ δεῖκνύσκει. Sic Iustinus
Martyr ad Diognetum, ὁ γὰρ ποιήσας τὸ ἐξῆς, καὶ πῶς γὰρ καὶ παῖτα
τὰ ἐν αὐτοῖς, καὶ πᾶσιν ἡμῶν χορηγῶν ὡς περὶ δευτέρου, καὶ ἑνὸς αὐτῶν περὶ δε-
υτέρου τῶν αὐτῶν τοῖς διογνήτοις δίδου παρέχει αὐτὴν. Et Cyrillus de Fe-
stis Paschalibus homil. 22. παναρεῖς γὰρ τὸ δεῖον, καὶ ζωοποιεῖ μὴ τὰ
πάντα, δὲ ὁ ὅλος αὐτῶν τῶν ποιόντων ἑξῆς.

Pag 69. Εἰ δὲ ἐμὲ εἰσὶς. Epiphanius lib. 1. adversus
Carpocrasios, ubi mentionem Clementis nostri facit, ad hunc
locum respicit, scribens, λέγει γὰρ ἐν μᾶ τῷ ὁμοιωτῶν αὐτοῦ. Αναχαρῶ-
σται, ἐν τῇ δὲ τῷ ὁμοιωτῶν αὐτοῦ. Θεὸς ὁ γὰρ ἐν τῇ δὲ τῷ ὁμοιωτῶν αὐτοῦ.
pro quo Clemens noster ἐρμηνεύει· legendum puto,
quantum fraterni-
tatem universam dilexerit, τὸ κοινωτελὲς quiesiverit, et paci
Ecclesie, vir hic sanctus, studuerit; et quam abominanda ip-
si fuerint schismata, quæ Christi τῷ ἀρρατον καὶ ἀρρηκτον χριστῷ αὐτῶν
ἐστὶν, ex hoc loco facile apparet: nullum enim gravius pecca-
tum admitti potest, quam unionem Ecclesie scindere, au-
thore Cypriano, qui libro de unitate Ecclesie, inexprabilem
discordie maculam martyris sanguine ablui, et passionem pur-
gari

gari negat; quod Chrysostomus homil. 11. ad Ephesios sup-
presso nomine, audax sed verum esse dictum pronuntiat. Eius
verba ita se habent. *Αὐτοὶ δὲ περὶ τοῦτο δοκῶν ἰδοὺ ποιεῖν, καὶ
ἐν τῷ ὄνοματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τὰ πάντα
ἀφαιρῶ ἀπὸ τοῦ ὀνόματος ἡμετέρου. Ὁ δὲ* qui paulo infra eadem homiliā,
se pacis studio omnia postponere, immo et Episcopatum ipsum
abdicare paratum esse profitetur, modo unitas Ecclesiae con-
servetur. *Εἰ δὲ οὐκ ἐστὶν ἡμεῖς τὰ πάντα ἀφαιρῶμεν, ὅπως παραχωρήσας τὸν
ἐπίσκοπον ὅτι ἐστὶν βέλαιον· μὴ γὰρ ἐκκλησία ὅτι μὴ. in quo Clementem
nostrum secundo sibi proposuisse, & locum hunc, ad quem
alludit, prae oculis habuisse, verisimile est.*

Pag. 74. Ex τῇ ἐπιτομῇ. Forte κίχλιδ, vel ἐπικλιδ
potius. Basilii in Psal. 28. homil. prima, *μὴ δὲν αὐτὸν, ἀγία
ἐστὶν ἐκκλησία ἐν ᾗ οὐκ ἔστιν ὁ ἴδιος, ἢ τὸ ἰσχυρὸν συναχθῆναι, ἀλλὰ μὴ τὸ
ἡγεῖσθαι αὐτῆς ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.*

Pag. 75. Desideratur hic in exemplari antiquo folium
integrum, quod quatuor impressi codicis folia constituit.
Si tamen tantum aut alterius vocis defectus fuisset, & pau-
carum literarum lacuna, medicinam qualemcunq; huic lo-
co male affecto, non minus quam alijs asferre conati fuisset-
mus, sin minus pristinae sanitati & integritati reddere, li-
cuisse: sed nunc est altior, & vulnus maius quam ut ullo
coniecturae emplastro tegi possit; expectandus est ex A-
gypto vel Gracia novus Aesculapius, qui Clementi nostro
medicamentum subveniat. Quae in reliquo corpore medicam ma-
num prorsus refugere non videbantur, pro facultate nostrae
modulo facere & conari sumus; quam bene penes
doctos, et artis Criticae mystas, iudicium esto. Passim
autem in membranarum ex quibus epistola haec descripta est,
observare licet, finale additum esse tertij personae verbo-
rum, desinentibus in *α* & *in*, licet sequentis dictationis lite-
ra initialis sit consona, contra receptum et communem scri-
bendi

videndi visum; quod summae antiquitatis non leue argumen-
tum est, cum in antiquis marmoribus, et MSS. omnibus co-
dicibus, qui grandioribus literis exarati sunt, eadem scri-
bendi forma reperiatur.

Sed manum de tabula, praeter enim operas typographicas,
qua desinente iam opere plus solito festinant, et notas has
abrupunt; muneris nostri cura, et familiae privata nego-
tia domum revocant, nec sine dispendio diutius abesse si-
nunt. Si praeter haec nostra, Benigne lector, purpure Cle-
mentina assuta, non indignete ferre, (cum scias, ut loqui-
tur Libanius, ad Evagoram epistolam nondum editam, ἐν ᾗ ἐ-
στὶν, καὶ τὴν ἑαυτοῦ ἐπιτομήν, πρὸς τὸν δὲ καὶ τὸν ἑαυτοῦ) et primitias
has subita manu collectas, quas nunc in ara benevolentiae
tuae colloco, palato tuo non ingratas esse, nec omnino displi-
cere intellexero: postea si Deus vitam cum valetudine in-
dulserit, largioribus manipulis sinum implebo, et uberio-
rem messem adolebo. Interea his frui, et Ornatissimo hu-
manissimoq; Viro, Domino Doctore Duppa, celeberrima A-
cademia Oxoniensis Vicecancellario dignissimo, gratias
mecum agito; qui dum opus hoc urgeo, humanitate me sin-
gulari et benevolentia complexus est, qui thesauros Aca-
demiae reclusit, qui typos Savilianos ἀποδοῦναι διὰ τοῦ κοινοῦ communi-
cavit, qui lentas typographorum moras auctoritate sua casti-
gavit, et aucto operariorum numero, editionem hanc mul-
tum promouit. Errata quae à nobis, vel typographis, commis-
sa sunt, humaniter condona, festinationi da veniam; et qua-
les alios tibi fieri velis, talem te nobis praebe. Vale, et hu-
manum esse, errare, memineris.

Τῷ τετραγώνῳ Θεῷ δόξα,
καὶ χάρις.

FRAGMENTVM
EPISTOLÆ SECVNDÆ
EX EODEM MS.

Α Δελφοί, ὅπως δεῖ ἡμᾶς φερεῖν πρὸς Ἰησοῦ Χριστῷ, ὡς
πρὸς Θεῷ, ὡς πρὸς κριτῷ ζώντων καὶ νεκρῶν. καὶ ὅπως δεῖ ἡμᾶς
μικρὰ φερεῖν πρὸς τῆς σωτηρίας ἡμῶν, ἐν τῇ ᾗ καὶ φερεῖν ἡμᾶς
μικρὰ πρὸς αὐτῷ, μικρὰ καὶ ἐλπίζοντες λαβεῖν. * Καὶ οἱ ἀκούοντες. ἴσ. καὶ πρὸς
τῆς * ὡς πρὸς μικρὰν ἀμφοτέρωθεν, ὅσα εἰδότες πόθεν ἐκλήθη- ἴσ. ὡς πρὸς
μῶν, καὶ ὡς ὁ πῖος, καὶ εἰς ὃν τὸ πῖον, ὅσα ὡς ἐμμεναι Ἰησοῦς
Χριστὸς παθεῖν ἐνεκα ἡμῶν. Τίνα οὖν ἡμῖς αὐτῷ δώσωμεν ἀντι-
μισθίαν; ἢ πᾶσα καρπὸς ἀξίον, ὃ ἡμῖν αὐτὸς ἔδωκεν; πόσα ὅτι αὐτῷ
ὁφειλομένη ὅσα; τὸ φῶς καὶ ἡμῖν ἐχαρίσατο, ὡς πατὴρ ἡμῶν
ἡμᾶς προσήγαγεν, ἀπελευθερώσας ἡμᾶς. ἔσωσεν. * Ποιοῦντες. Ποιοῦν-
τες αὐτῷ δώσωμεν, ἢ * μισθὸν ἀντιμισθίας ὡς ἐλάβομεν πλεονέκτημα.
οἷος τῇ θανάτῳ, ὡς οἰκιστοῦς λίθος καὶ ξύλα, ὅσα χρυσὸν καὶ ἀντιμισθίας.
ἀργυροὶ καὶ χαλκοί, ἔργα ἀνθρώπων. καὶ ὁ βίος ἡμῶν ὅλος ἄλλο
ὅτι ἡν εἰς μὴ θάνατος. Αμάρτωσιν οὖν ἀδικούμενοι, καὶ τοιαύ-
της ἀχλύος γέμοντες ἐν τῇ ὁράσει, ἀνέβλεψαμεν ἀποτέμενοι

R 3.

ἐκείνο.

ἐκείνο ὁ πατερίδα νέφος τῇ αὐτῇ ἡλῆσεν· ἡλῆσεν γὰρ ἡμᾶς
 καὶ ἀπαλγχιαθεῖς ἔστωσιν, θεασάμενος ἐν ἡμῖν πολλὰ πλάνη
 ἡ ἀπώλειαν, καὶ μηδεμίαν ἐλπίδα * ἔχοντες σωτηρίας, εἰ μὴ
 τὴν πατρὸς αὐτῆς· ἐκάλεσεν γὰρ ἡμᾶς οὐκ ὄντας, καὶ ἡτέλησεν ἐκ
 μὴ ὄντος εἶναι ἡμᾶς. Ευφράνθητι εἴρεα ἡ ἐλκυσσα, ῥῆξον
 καὶ βοήσον ἡ οὐκ ὠδίνουσα, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμης, μᾶλλον
 ἢ τῆς ἐχθρῆς. **Ω** δὲ δὲ εἶπεν, εὐφράνθητι εἴρεα ἡ ἐλκυσ-
 σα, ἡμᾶς εἶπεν, εἴρεα γὰρ ὡς ἡ ἐκκλησία ἡμῶν πρὸς τὴν δο-
 τιᾶν αὐτῇ τέκνα· ὃς εἶπεν, βοήσον ἡ οὐκ ὠδίνουσα, τὰ λέγει,
 ταῖς πρὸς οὐρανὸν ἡμῶν ἀπλῶς ἀναφέρειν πρὸς **Ω** θεόν, μὴ ὡς
 αἱ ὠδίνουσαι ἐγκακώμεν. ὃς εἶπεν, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρή-
 μης μᾶλλον ἢ τῆς ἐχθρῆς. **Ω** ἀνδρα· ἐπεὶ ἐρημος ἐδόκει εἶναι
 * ἀπὸ τῆς Θεᾶς ὁ λαὸς ἡμῶν, νυνὶ δὲ πιστεύσαντες πλείονες ἐγενό-
 μεθα τῇ δοκίμῳ ἔχοντες θεόν. Καὶ ἑτέρα δὲ γραφὴ λέγει, ὅτι
 οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους· ἀλλὰ ἀμάρτανους· τὸτο λέγει, ὅτι
 δεῖ τοὺς ἀπολυμένους σώζειν· ἐκείνο γὰρ ὅτιν μετὰ καὶ θαυμαστὸν,
 καὶ τὰ ἐγὼτα φηρίζει, ἀλλὰ τὰ πίπτοντα· οὕτως καὶ ὁ Χριστὸς
 ἡτέλησεν σώσαι καὶ ἀπολυμένα, καὶ ἔστωσιν πολλοὺς ἐλθόν, καὶ κα-
 λήσας ἡμᾶς ἡδὴ ἀπολυμένους. Τοσούτου οὖν ἔλεος ποιήσαντος
 αὐτῆς εἰς ἡμᾶς· παρὰ τὸν ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες τοῖς νεκροῖς
 θεοῖς ἐξυμένοντες, καὶ ἐκ προσκυνοῦμεν αὐτοῖς, ἀλλὰ ἐγνωμεν δι'
 αὐτῆς **Ω** πατέρων τῶν ἀληθείας· ὡς ἡ γραφὴς ἡ πρὸς αὐτὸν, ἡ τὸ
 μὴ ἄρνευεσθαι δι' ἐγνωμεν αὐτὸν· Λέγει δὲ καὶ αὐτός, **Ω** ὁμο-
 λογήσαντά με ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας, ὁμολογήσω αὐτὸν ἐνώπι-
 ον τῆς πατρὸς μου. Οὗτος οὖν ὅτιν ὁ μιᾶς ἡμῶν, ἐδὼ οὖν ὁμολο-
 γήσωμεν δι' ἐξομολογήμεν· ἐν τῇ δὲ αὐτὸν ὁμολογήμεν· ἐν τῇ

πεισά α' λέγει, ὅτι καὶ ἡ καρδία αὐτῆς τὴν εὐπορίαν, ὅτι καὶ κατὰ
χειλέσιν αὐτῆς πᾶν, ἀλλ' ὅς ὅλης καρδίας, ὅς ὅλης τῆς ψυχ-
ῆς λέγει, ὅτι καὶ τῶν ἱσχυρίων, ὁ λαὸς ὅσος τοῖς χεῖλεσιν με-
μαρ, ὅς ὅς καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέστιν ἀπ' ἐμῶν. Μὴ μόνον οὖν
αὐτὴν καλεῖσθαι κύριοι, ὅτι γὰρ τὸ πᾶν σώσει ἡμᾶς· λέγει γὰρ, ὅ-
τι πᾶς ὁ λέγων μοι, κύριε, κύριε, σωθήσεται, ἀλλὰ ὁ ποιοῦν τὴν
δικαιοσύνην· ὡς οὖν, ἀδελφοί, ἐκ τῶν ἱερῶν αὐτῶν ὁμολογῶ-
ντων, ἐκ τῶν ἀγαπῶν * αὐτὸς, ἐκ τῶν μὴ μοιγᾶσθαι, μηδὲ κατὰ-
ραλεῖν ἀλλήλους, μηδὲ ζηλοῦν, ἀλλ' ἐγκρατεῖς εἶναι, ἐλεῶν-
τες, ἀγαθῶς καὶ συμπάσχειν ἀλλήλους ὁφείλομεν καὶ μὴ φιλα-
ρημονεῖν ἐκ πᾶσιν τοῖς ἱερῶν ὁμολογῶντων τὸν θεόν, ὅτι μὴ ἐν
τοῖς ἐκείνοις ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς φοβεῖται τοὺς ἀνθρώπους, μᾶλλον ἀλλὰ
ὅτι τὸν θεόν τοῦτον ἡμεῖς φοβούμεθα· εἰπὼν ὁ κύριος,
Ἐγὼ οὐ μετ' ἐμοῦ πτωχὸς ἐκ τῶν κόλπων μου, καὶ μὴ ποιῇτε ἅ-
ντα ἐν τῇ καρδίᾳ μου, ἀπὸ καρδίας, ὑμεῖς, καὶ ἐὰν ὑμεῖς, ὑπάγετε ἀπ' ἐμῶν,
οὐκ ὧσα ὑμᾶς πότνην, ἐργά * ἡσυχίαν. Οὖν, ἀδελφοί,
καταλείψαντες τὴν περιτείχισιν τῶν κόσμων τούτων, ποιήσωμεν τὸ
θέλημα τοῦ καλεῖσθαι ἡμᾶς καὶ μὴ φοβηθῶμεν ὅτι ἐλθεῖν οὐ-
κ ἐκ τῶν κόσμων τούτων· λέγει γὰρ ὁ κύριος, Ἐστὰς ὡς θῆρια ἐν μέσῳ
λίαν· ἀπεκτείνῃς ὁ Πέτρος αὐτὰ λέγει, Καὶ οὐκ ὄντα πα-
ράξωσιν οἱ λύκοι τὰ θῆρια· εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ μὴ φοβεῖ-
σθαι πᾶσι θῆρια τῶν λύκων μετὰ τὸ ἀποθανεῖν αὐτὰ· ὅτι ὑμεῖς
μὴ φοβεῖσθαι τῶν ἀποκτείνοντων τὸ σῶμα, καὶ μὴδὲ * ὑμῶν διωγμῶν· ἵνα πλείον-
ως ποιῇ. ἀλλὰ φοβεῖσθαι τὸν θεόν τὸ ἀποθανεῖν ὑμᾶς, ὅτι ἔχοντα
ἐκείνην ψυχὴν καὶ σῶμα τὸ ἐκείνην εἰς γέννησιν πάλιν καὶ
ζωήσκει, ἀδελφοί, ὅτι ἡ δικαιοσύνη ἐκ τῶν κόσμων τούτων τὸ θεῖον
ταύτης

ἡσ. εἰσὶν.

ταύτης μικρὰ ὅτι καὶ ὀλιγοχρόνιος, ἢ ὅτι ἐπαγγελία τοῦ Χειτοῦ
μεγάλη καὶ θαυμαστὴ ὅτι καὶ ἀνάπαυσις τῆς μελλούσης βασι-
λείας καὶ ζωῆς αἰώνιας. Τὶ οὖν ἔστι ποιήσαντας ἐπιτυχεῖν αὐτῶν;
Εἰ μὴ τὸ θεῖως καὶ δικαίως ἀναγρέφειν, καὶ τὰ κοσμικὰ θεοῦ
ὡς ἀλλότρια ἡγεῖσθαι, καὶ μὴ ἐπιθυμεῖν αὐτῶν ἐν γὰρ τῷ ἐπι-
θυμεῖν ἡμᾶς κτήσασθαι ταῦτα, ἀποπίπτομεν τῷ ὁδοῦ τῆ δι-
καιοσύνης. Λέγει ὁ κύριος, Οὐδεὶς οἰκέτης διώσκει δύσικυρίους
δουλοῦν· εἰ ἡμεῖς θέλωμεν καὶ θεὸς δουλοῦν καὶ μαμμωῖα,
ἀσύμφοροι ἡμῖν ὅτι· ἢ γὰρ τὸ ὄφελος, ἐδούτις ὅλον κόσμον
κερδήσῃ, τίς ὅψυχλόν ζημιώσῃ; ἔστιν * ὅτι ὁ αἰὼν, καὶ ὁ μέλλων
δύο ἐχθροὶ, ὅτι λέγει μοι χεῖρας, καὶ φθορῶν, καὶ φιλαρρησίαν,
καὶ ἀπάτην, ἐκείνος ὅτι τῶν ἀποτάσσεται ὁ διωκόμενος οὖν
τῶν δύο φίλοι εἶναι, διὲν ὅτι ἡμᾶς τούτῳ ἀποταξάμενος ἐκεί-
νον χρεῖσθαι. Οἰόμεθα ὅτι βέλτιον ὅτι ταῖς ἐνθάδε μισησας, ὅτι
μικρὰ καὶ ὀλιγοχρόνια, καὶ φθαρτὰ· ἐκείνη ὅτι ἀγαπῆται ὅτι
ἀθάτα καὶ ἀφθάρτα. Ποιοῦντες γὰρ τὸ θέλημα τοῦ Χειτοῦ
ἐνρήσομεν ἀνάπαυσιν. Εἰ ὅτι μήγε, ὅτι ἡμᾶς ῥύσεται ἐκ τῆ
αἰώνιας κατὰ φύσιν, ἐν τῷ παρὰ ἡμᾶς ἐν πολλῶν αὐτοῦ λέγει
ὅτι καὶ ἡ γραφή ἐν τῷ Ἰεζεκιήλ, ὅτι ἐδού ἀνέστη Ναε καὶ Ἰωβ καὶ Δα-
νιήλ, ὅτι ῥύσονται τὰ τέκνα αὐτῶν ἐν τῇ αἰχμολογίᾳ· Εἰ ὅτι καὶ οἱ
ποῖται δίκαιοι ὅτι διώσονται τὰς αὐτῶν διχοστασίας ῥύσας τὰ
τέκνα αὐτῶν ἡμεῖς ἐδού μὴ τηρήσωμεν τὸ βασίλισμα ἀγνόν καὶ
αἰμώδον, ποία πεποιθήσει εἰσελθούμεθα εἰς τὸ βασίλειον τῆ
Θεοῦ; ἢ τίς ἡμῶν παρὰ χλητος ἔσται, ἐδού μὴ ὑρεθῶμεν ἔργα ἐ-
χόντες ὅσα καὶ δίκαιοι; Ὡς οὖν, ἀδελφοί μου, ἀγωνισάμεθα, εἰδού-
τες ὅτι ἐν χερσὶν ὁ αἰὼν καὶ ὅτι εἰς τὰς φθαρτὰς ἀγῶνας καὶ τα-
πλέεσθαι

πλείους πολλοί, ἀλλ' ὅς πάντες σεφαιώμενται, εἰ μὴ ^{το. σφίχον} ^{μν.} ^{το. ἡν.} ^{το. ἐν τῇ} ^{χρ.} ^{το. ἀπο-} ^{βητε.}
 κόπιζαντες, καὶ χαλὰς ἀγωνιστάμενοι ἡμεῖς οὖν ἀγωνισώμεθα,
 ἵνα πάντες σεφαιώμεθα ὥστε * θάμεν τὴν ὁδὸν τὴν διθείαν,
 * ἀγῶνα ^{το. ἀφθαρτοι,} ἀφθαρτοὶ, καὶ πολλοὶ εἰς αὐτὸν καταπλάσωμεν,
 καὶ ἀγωνισώμεθα, ἵνα καὶ σεφαιώμεν. καὶ εἰ μὴ διδάμεθα ἀ-
 πόμυτες σεφαιώμεθα, καὶ ἰσχυρὸς τῷ σεφάνῳ γινώμεθα. Εἰδὲ-
 ναι ἡμᾶς δεῖ οὖν ὅ ^{το. ἀφθαρτοὶ} ἀφθαρτοὶ ἀγῶνα ἀγωνιζόμενοι, εἰ μὴ θύρεθρῳ
 φθείρων, μαστιγῶν αἰρεῖ, καὶ ἔξω βάλῃ, ὅς γὰρ ἡ δόξα τῆς διδοκίμης, ὅτι
 ὁ ἀφθαρσίας ἀγῶνα φθείρας, ἡ παρὰ τῆς μὴ τηρησάντων,
 ἐκείνῃ, τὸ σφραγίδα, ὁ σκώληξ αὐτοῦ ἐκτελευτήσῃ, καὶ τὸ πῦρ αὐτοῦ
 ἐκδοθήσεται, καὶ ἔσονται εἰς ὄρασι πᾶσι σαρκί, ὡς οὖν ἔσμεν ὅτι
 γῆς μετανοήσωμεν, πηλὸς γὰρ ἔσμεν * εἰς τὴν χρεῖα τῷ τεχν-
 ῖτῃ, ὅς ἔσμεν γὰρ ὁ κερταμὴς ἐκείνῳ ποιῶν σκῶλος, καὶ εἰ τὸ χερσὶν αὐ-
 τῷ ἀφθαρτῇ ἡ σωτηρία, πάλιν αὖτ' ἀναπλάσσει ἐκείνῳ
 πρεσβυτάτη εἰς τὴν χάμινον τῷ πυρὶ αὐτοῦ βάλῃ, ἐκείνῳ βου-
 θήσῃ αὐτοῦ, ὅπως καὶ ἡμεῖς εἰς ἔσμεν ἐν τῷ τῷ κόσμῳ, ἐν τῇ
 σαρκὶ ἀφθαρτῇ ποιησῶν, μετανοήσωμεν ἐκ ὅλης τῆς καρ-
 δίας, ἵνα σωθῶμεν ὑπὸ τῆς κυρίας, εἰς ἔχοντες χαρὸν μετανόας.
 καὶ γὰρ ὁ ἐκείνῳ ἡμᾶς ἐκ τῷ κόσμῳ, ἐκείνῳ διδάμεθα ἐκ
 ἐκδομολογήσας, καὶ μετανοήσας, ὥστε, ἀδελφοί, ποιήσαντες ὁ θεί-
 λημα τῆς πατρὸς, καὶ τὴν σὰρκα ἀγῶνα τηρήσαντες, καὶ τὰ ἐν το-
 γὰς τῆς κυρίας φυλάξωμεν, ἡ ψόμδα ζωῆς αἰώνιον. Λέγει γὰρ
 κύριος ἐν τῇ διαθήκῃ, εἰ ὁ μικρὸν σὺκ ἐτηρήσατε, ὁ μέγα
 πῦρ μὴ δώσῃ, λέγει γὰρ ὁ κύριος, ὅτι ὁ πῦρ ἐκείνῳ, ὅς ἐκ
 πολλῶν πῦρ ἐστίν. ἀρα οὖν τῷ λέγει, τηρήσατε τὴν σαρκὰ
 ἀγῶνα καὶ τὴν σφραγίδα ἀσπίδων, ἵνα τὴν αἰώνιον ζωὴν * ἀπο-

λαβωμεν. καὶ μὴ λέγεται τις υἱ μὴ, ὅτι αὐτὴ ἡ σὰρξ ἔκρινται,
 ὥστε ἀνίσταται. γινώσκτε ἐν πνιέσασθε, ἐν πνι ἀνέβλεψατε, εἰ μὴ
 ἐν τῇ σαρκὶ ταύτῃ ὄντες· δεῖ οὖν ἡμῶς ὡς ναὸν Θεοῦ φυλάσσειν
 τὴν σάρκα, ὃν ἔχον γὰρ ἐν τῇ σαρκὶ ἐκλήθητε, καὶ ἐν τῇ σαρκὶ
 ἐλθούσατε. Οἱ ἰησοῦς Χριστὸς ὁ κύριος, ὁ σώσας ἡμᾶς, ὡν μὲν δὲ
 παρ' αὐτοῦ πνιόμεθα, ἐγίνετο σὰρξ, ἥ ἔστω ἡμᾶς. ἐκάλεισεν, ἔτι καὶ
 ἡμεῖς ἐν ταύτῃ τῇ σαρκὶ ἀποληψόμεθα τὴν μαρτυρίαν. Ἀγαπώμεν
 οὖν ἀλλήλους, ὅπως ἐλθωμεν πρὸς τοὺς βασιλεῖς τοῦ
 Θεοῦ. ἕως ἔρχομεν καὶ ἐν τῇ ἰαθύνῃ, ὅπως ἐλθωμεν εἰς τὴν
 ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, ἀνιματίαν αὐτῆς διδόντες, πόλιν δὲ μετὰ ὁμο-
 λογίας καὶ ἐν ἑκκλησίᾳ καρδίας. παρεγνωσθῆς γὰρ ἐστὶν τῇ πρὸς πάντας, καὶ
 εἰδώς ἡ μὴ τὰ ἐν * καρδία. δώμεν οὖν αὐτῇ * αἰώνιον, μὴ ἀπὸ
 τοῦ ματος μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ καρδίας, ἵνα ἡμᾶς παρ' αὐτῆς ὡς
 Θεοῦ υἱοὺς. καὶ γὰρ εἶπεν ὁ κύριος, ἀδελφοί μου ἔστω, (4) ποι-
 οῦντες δὲ θέλημα τοῦ πατρὸς μου. Ὡστε, ἀδελφοί μου, ποιήσωμεν δὲ
 θέλημα τοῦ πατρὸς τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς, ἵνα ζήσωμεν. καὶ διώξωμεν
 μάλλον τὴν ἀρετὴν, τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν ἀειψότητα, ὡς παρ' αὐ-
 τοῦ πορὸν τὴν * ἀντιλήψαν ἡμῶν. καὶ φύγωμεν τὴν ἀσέβειαν, μὴ ἡ-
 μᾶς κατὰ ἀβὴν τὰ κακά. ἐὰν γὰρ σπουδάζωμεν ἀγαθοποιεῖν, δι-
 ὴξεται ἡμᾶς εἰρήνη. ἔστω ταύτην γὰρ τὴν αἰτίαν ὅτι ἐστὶν ὁρμή
 αὐτοῦ πορ. οἵπνες γὰρ ἀγνοοῦσι φόβους αὐτοῦ πορπίνους, παρερημένοι
 μάλλον τὴν ἐσθλάδα ἀπολαύσιν, ἢ τὴν μέλλουσαν ἐπαγγελίαν.
 ἀγνοοῦσιν γὰρ ἡλικίαν ἔχει βάσανον ἢ ἐσθλάδα ἀπολαύσεως, καὶ οἷον
 πρυφύει ἔχει ἡ μέλλουσα ἐπαγγελία. Καὶ εἰ μὴ αὐτοὶ μόνον ταῦ-
 τα ἐπιδραστον, ἀνεκτὸν ἡν-νὺν ὅτι ἐπιμενέουσιν καὶ διδασκαλεῖν
 τὰς * αἰετίους ψυχὰς, ὅτι εἰδότες ὅτι διασωθῶντες ἔξουσιν τὴν
 κρίσιν

ἴσ. ἐγκάρ.
 δια.
 ἴσ. αἰών.
 vel ἴσ. αἰών.
 αἰώνιον.

ἴσ. πρὸς.
 αἰών.

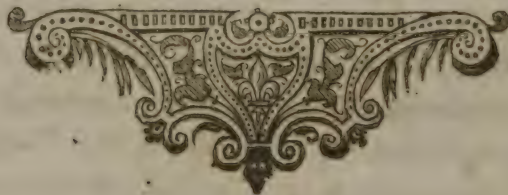
ἴσ. αἰών.

κρήσιν, αὐτοὶ τε, καὶ **Θ** ἀκούοντες αὐτῶν. Ἡμεῖς οὖν εἰ καὶ ταρᾶ
 καρδία δουλεύσωμεν τῷ Θεῷ, καὶ ἐσόμεθα δικαιοὶ. εἰ μὴ ὅτι μὴ δι-
 λθώσωμεν, **Μ** * τῷ μὴ πιστεύειν ἡμᾶς τῇ ἐπαγγελίᾳ τοῦ Θεοῦ, ἰσ. π.
 παλαίπρωτος ἐστί. λέγει γὰρ ὁ παρ' οὐρανὸν λόγος, Ταλαί-
 πωρος εἰσὶν **Θ** δίκαιοι **Θ** διαζόντες τῇ καρδίᾳ, **Θ** ὅτι λέγον-
 τες, ταῦτα πάντα ἠκούσαμεν καὶ * ὅτι τῶν πατέρων ἡμῶν, ἡμεῖς ἰσ. π.
 ὅτι ἡμεῖς αὖτ' ἡμέρας παρ' οὐρανὸν ἐσόμενοι, ὅσον τοῦτοι ἐσόμεθα.
 Αἰνέτοι συμβάλετε εἰς αὐτὸν ἐν λόγῳ, λάβετε ἄμπελον, περὶ
 αὐτὸν φυλάττοντες, εἴτα βλαστὸς γ' αὐτοῦ, καὶ ταῦτα ἡμᾶς, εἴτα ταφύ-
 λη π' αὐτοῦ. ὅτι καὶ ἐν ταῖς μέσας ἀκαθάρτοις καὶ ἐν ἀκαθάρτοις ἔσται,
 ὅσοντα ἀπολήψεται τὰ ἀγαθὰ. ὥστε, ἀδελφοί μου, μὴ διψώ-
 μεν, ἀλλὰ ἐλπίσαντες ὑπομείνωμεν, ἵνα καὶ **Θ** μισθὸν κομι-
 σάμεθα, πιστὸς γὰρ ὅστις, ὁ ἐπαγγελλόμενος τὰς ἀντιμισθίας ἀποδι-
 δοῖται ἐκάστῳ τῶν ἐργῶν αὐτοῦ. εἰ οὖν οὕτως ποιήσωμεν τὴν δικαιοσύνην
 ἐν καρδίᾳ τοῦ Θεοῦ, εἰσπίπτει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ, καὶ ληφό-
 μεθα τὰς ἐπαγγελίας, αἷς δὲ οὐκ ἔχουσιν, ὅσον ὁ φθαρτός ἴδεν,
 ὅσον ὅτι καρδίᾳ ἀνθρώπου ἀνέστη. Εκδεχόμεθα οὖν καθ' ὅσον
 τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἐν ἀγάπῃ καὶ δικαιοσύνῃ ἐπὶ τῇ οὐκ
 οἶδαμεν τίνος ἡμέρας τῆς ὀπίφθειας τοῦ Θεοῦ. * ἐπερωτηθεὶς γὰρ
 αὐτοῖς ὁ κύριος ὑποπίπτος, πότε ἥξει αὐτῶν ἡ βασιλεία, εἶπεν.
 Ὅταν ἔσται τὰ δύο ἐν, καὶ ὁ ἕξ ὡς ὁ ἑσώ, καὶ ὁ ἄρσεν μετὰ τῆς θη-
 λείας, ὅτε ἄρσεν ὅτε θήλυ. Τὰ δύο ὅτι ἐν ὅστις, ὅταν λαλῶμεν αὐ-
 τοῖς ἀλήθως, καὶ εἰ δυὶ σώμασιν αὐτοκρίτως εἴη μία ψυχή. καὶ
 ὁ ἕξ ὡς ὁ ἑσώ, τὸ λέγει, τὴν ψυχὴν λέγει ὁ ἑσώ, ὁ ὅτι ἕξ ὡς
 ὁ σῶμα λέγει ὁ ὅτι ὅτι οὕτως ὁ σῶμα φαίνεται, ὅπως καὶ ἡ ψυχή
 σου * διὰ τὸ ἕξ ὡς ὁ τοῖς καλοῖς ἔργοις. καὶ ὁ ἄρσεν μετὰ τῆς θη-
 λείας, ἄρσεν ὅτι θήλυ, τὸ **Θ** * * * * *

Vide Ev-
 gel. secun-
 dum A.
 Egypt. apud
 Cl. Alex. I.
 3. 5. 10. 11.
 ἰσ. ἀλλοις
 vel ἀλλο-
 ις.
 ἰσ. ἀλλοις
 λ.

Παράματι.

Inter testimonia, Origines, lege Origenes. & Originis, l. Origenis. In test. Euseb. Ανάκλητος, l. Ανακλ. & in test. Phot. Πιλιππί-
 σης l. Φιλίπ. Epist ad lect. tenuitata l. tenuitate. Pag. 20. μεγαλορή-
 μονα, l. μεγαλορρήμονα. 22. αἰοίσει l. αἰοίσει, 23. σωστός, l. σωστός, 24. κε-
 πορῶν l. κεπηροῶν. 32. ἔκλινον, l. ἐκκλινον. 44. in marg. ἐγκαλέω, l. ἐγ-
 καταλέγω. 44. l. 3. τ. 67. Δαβίδ l. Δαβιδ, 73. δυνάμει l. δυνάμει,
 73. μάτετε l. μάτετε. 74. spiritus, l. spiritus. Inter notas p. 3. ἐνέγειαν l.
 ἐνέγειαν. Cætera prudens lector facile animadvertet, & benignè
 corrigeret.

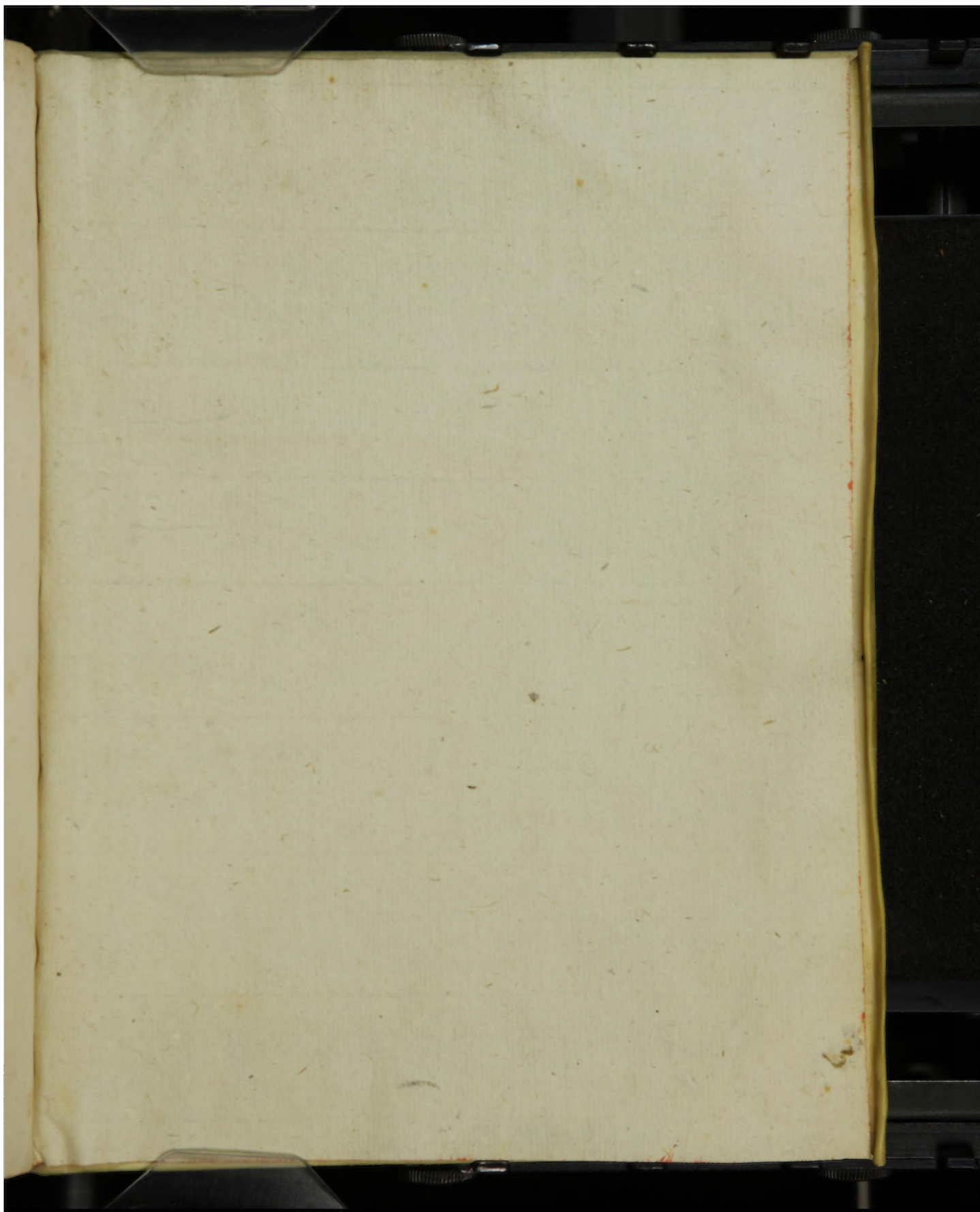

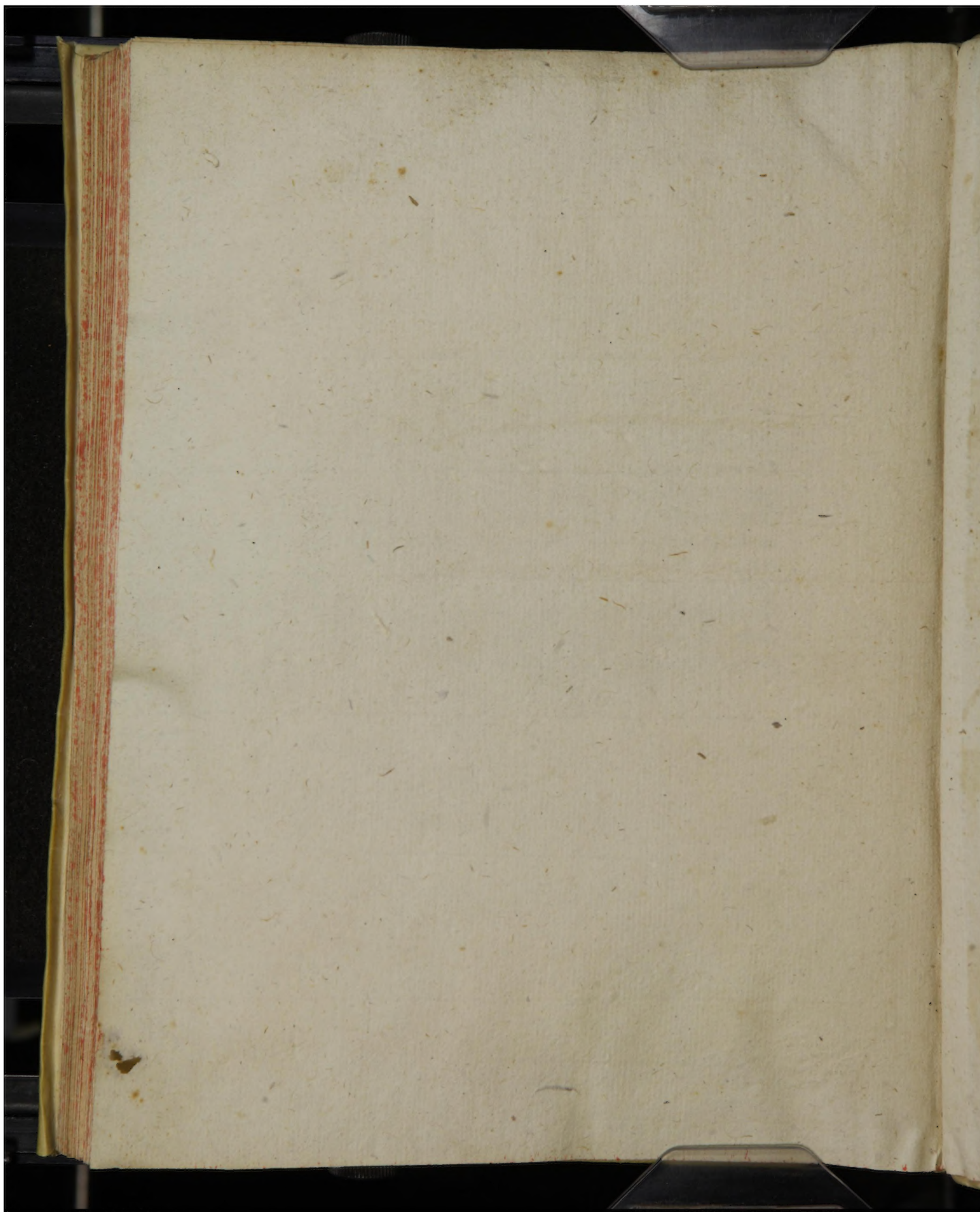
SVMMA PRIVILEGII.

CAutum est auctoritate Regis, ne quis in Magnæ Britanniae Regnis, alijsue ditionibus Ma^{ti} S^{re} subiectis, *Clementis Epistolam ad Corinthios græcè & latinè editam* absque Patricij Iunij, Bibliothecæ Regiæ Curatoris, permissu, intra decennium imprimat, aut alibi locorum impressam, in ditiones Magnæ Britanniae vel Hiberniae importet, & venalem exponat; neuè in Anglicam, aut aliam linguam vernaculam transferat, & translatam in lucem edat, aut diuendat infra ditiones prædictas: publicatione exemplarium, & poena arbitraria indicta, si quis secus fecerit, prout fulius in ipso diplomate continetur.

Præd. Cal. Januarij. 1632.

Printed at Calcutta, 1832.

005646163